

Yhteiseurooppalaiset ilmailumääräykset

JAR-FCL 2 Ohjaamomiehistön lupakirjat (Helikopterit)

Julkaistu
15 päivänä lokakuuta 1997

JOHDANTO

JAR-FCL 2

JAR-FCL 2:een kuuluu kaikkiaan 10 lukua. Niissä määrätään vaatimuksista, jotka on täytettävä helikopterin ohjaajan lupakirjan ja kelpuutusten saamiseksi ja voimassa pitämiseksi, sekä koulutusorganisaatioita, hyväksytyjä kursseja ja tarkastuslentäjän valtuutuksia koskevista vaatimuksista.

Kun JAR-FCL 2:ssa viitataan muihin JAR-määräyksiin, jotka eivät vielä ole tulleet voimaan, kyseisen JAR-määräyksen voimaantuloon asti sovelletaan vastaavia kansallisia säännöksiä.

ALKUSANAT

- 1 Euroopan ilmailujärjestelmät ovat aikojen kuluessa kehittyneet rakenteeltaan ja yksityiskohdiltaan hyvin erilaisiksi. Sen vuoksi katsottiin tarpeelliseksi laatia yhtenäiset vaatimukset.

Eräiden Euroopan valtioiden siviili-ilmailuviranomaiset ovat sopineet yhteisistä, kattavista ja yksityiskohtaisista ilmailumääräyksistä, joita kutsutaan nimellä *Joint Aviation Requirements (JAR)*. Niiden tarkoituksena on vähentää yhteishankkeisiin liittyviä tyyppihyväksyntäongelmia, helpottaa ilmailutuotteiden vientiä ja tuontia, tehdä Euroopan valtiossa suoritettujen huollon hyväksyminen helpommaksi toisen Euroopan valtion siviili-ilmailuviranomaiselle ja säännellä kaupallista ilmakuljetustoimintaa sekä ohjaajan lupakirjojen myöntämistä ja voimassaoloa.

Ohjaamomiehistön lupakirjoja koskevia yhteiseurooppalaisia ilmailumääräyksiä (JAR-FCL) on valmisteilla kaikkia lupakirjaluokkia varten, jotta lupakirjoja ja kelpuutuksia voitaisiin käyttää ilman eri muodollisuuksia missä tahansa JAA:n jäsenvaltiossa. Tämä asiakirja on valmistunut 19. kesäkuuta 1997, mutta lisämateriaalia laaditaan parhaillaan lausuntokierrosta (NPA) varten.

- 2 Lupakirjoja koskeva JAR (JAR-FCL) perustuu rakenteeltaan pääosin ICAO Annex 1:een, mutta jaotteluita on tarpeen mukaan lisätty. Vaatimuksissa on käytetty Annex 1:n sisältöä, jota on tarvittaessa täydennetty olemassa olevista eurooppalaisista määräyksistä saadulla soveltuvalla materiaalilla.

- 3 JAR-FCL on julkaistu ilman kansallisia varauksia. On sovittu, että JAR-FCL:ää sovelletaan ensin käytäntöön ja näin saatu kokemus otetaan huomioon sitä tulevaisuudessa muutettaessa.

JAA:han kuuluvat siviili-ilmailuviranomaiset ovat valmiita kokemusten perusteella pianikin muuttamaan näitä vaatimuksia. Joitakin muutoksia saatetaan tehdä jo hyväksymisen ja lopullisen täytäntöönpanon välisen siirtymäajan kuluessa.

- 4 JAR-FCL:n määräysten kehittäminen ja kohdassa 3 tarkoitettu muuttaminen tapahtuvat JAA:n lausuntokierrosmenettelyn (Notice of Proposed Amendment, NPA) mukaisesti. Tätä menettelyä noudattaen minkä tahansa yhteistyöhön osallistuvan valtion siviili-ilmailuviranomainen ja mikä tahansa määräysvalmistelua ohjaavassa komiteassa (Joint Steering Assembly, JSA) edustettuna oleva järjestö voi ehdottaa muutoksia JAR-FCL:ään.

- 5 Siviili-ilmailuviranomaiset ovat sopineet siitä, etteivät ne yksipuolisesti ryhdy muuttamaan kansallisia vaatimuksiaan ilman, että ne ovat sovittujen menettelytapojen mukaisesti ensin ehdottaneet JAR-FCL:n muuttamista.

- 6 Sellaisten JAR-FCL:ssä käytettävien termien, joilla on yleisempää merkitystä, määritelmät ja lyhenteet annetaan julkaisussa JAR-1, Määritelmät ja lyhenteet. Vain JAR-FCL:ään liittyvien termien määritelmät ja lyhenteet annetaan kuitenkin kohdissa JAR-FCL 2.001, IEM FCL 2.001 ja IEM FCL 2.475(b).

- 7 JAR-FCL:n tekstiin tehdyt muutokset julkaistaan tavallisesti ensin ns. oranssipaperimuutoksina (Orange Paper Amendments). Oranssipaperimuutokset ovat erillisiä sivuja, jotka sisältävät lausuntokierroksen jälkeen hyväksytyt, muutettuja kohtia.

Tällaisia sivuja julkaisemalla vältetään kokonaisten lukujen uudelleen sivuttamiselta, ja niiden avulla uudet tekstit on myös helppo tunnistaa. Sivulla mainitaan voimaantulopäivä, jonka jälkeen nämä määräykset ovat samanarvoisia kuin JAR-FCL:n muut määräykset ja niitä myös sovelletaan samoin. Kun oranssipaperimuutokset sisällytetään painettuun tekstiin, ne julkaistaan uutena "muutoksena".

- 8 Uusi, muutettu ja korjattu teksti on lihavoiduissa hakasulkeissa, kunnes seuraava muutos julkaistaan.
- 9 JAR-FCL 1 sisältää lentokoneen ohjaajia koskevat vaatimukset.
JAR-FCL 2 sisältää helikopterin ohjaajia koskevat vaatimukset.
JAR-FCL 3 sisältää lääketieteelliset kelpoisuusvaatimukset.
- 10 Tässä asiakirjassa noudatetaan seuraavaa käytäntöä:
  - (a) Imperatiivimuotoa ('on tehtävä') käytetään ilmaisemaan pakollista vaatimusta. Se voi esiintyä varsinaisissa JAR-määräyksissä.
  - (b) Konditionaalimuotoa ('olisi tehtävä') käytetään ilmaisemaan suositusta. Se esiintyy yleensä AMC- ja IEM-teksteissä.
  - (c) 'Voida' -verbiä käytetään ilmaisemaan, että asia kuuluu tapauksesta riippuen viranomaisen, alalla toimivien tai hakijan harkintavaltaan.
  - (d) Indikatiivimuoto ('tehdään') ilmaisee pakollista vaatimusta. Sitä käytetään ilmoittamaan, että kyseessä on viranomaiselle kuuluva velvollisuus.
- 11 Kun JAR-FCL:ssä viitataan 'kaupalliseen ilmakuljetukseen', vastaavista vaatimuksista määrätään JAR-OPS 1:ssä ja 3:ssa.

SISÄLLYSLUETTELO

JAR-FCL 2

OHJAAMOMIEHISTÖN LUPAKIRJAT (HELIKOPTERIT)

<i>Kohta</i>		<i>Sivu</i>
OSA 1 - VAATIMUKSET		
Yleistä ja julkaisuasu		1-0-1
LUKU A - YLEISET VAATIMUKSET		
JAR-FCL 2.001	Määritelmät ja lyhenteet	1-A-1
JAR-FCL 2.005	Soveltaminen	1-A-2
JAR-FCL 2.010	Oikeus toimia ohjaamomiehistön jäsenenä	1-A-3
JAR-FCL 2.015	Lupakirjojen, kelpuutusten, valtuutusten, hyväksyntöjen ja todistusten hyväksyminen	1-A-4
JAR-FCL 2.020	Sotilaspalveluksen hyvittäminen	1-A-5
JAR-FCL 2.025	Lupakirjojen ja kelpuutusten voimassaolo	1-A-5
JAR-FCL 2.030	Kokeiden järjestäminen	1-A-5
JAR-FCL 2.035	Lääketieteellinen kelpoisuus	1-A-6
JAR-FCL 2.040	Lääketieteellisen kelpoisuuden heikkeneminen	1-A-6
JAR-FCL 2.045	Erytistapaukset	1-A-6
JAR-FCL 2.050	Lentoajan ja teorian tietojen hyväksi laskeminen	1-A-7
JAR-FCL 2.055	Koulutusorganisaatiot ja rekisteröidyt kouluttajat	1-A-7
JAR-FCL 2.060	60 vuotta täyttäneen lupakirjanhaltijan oikeuksien rajoittaminen	1-A-8
JAR-FCL 2.065	Lupakirjan myöntänyt valtio	1-A-8
JAR-FCL 2.070	Vakituinen asuinpaikka	1-A-8
JAR-FCL 2.075	Ohjaamomiehistön lupakirjojen rakenne ja sisältö	1-A-8
JAR-FCL 2.080	Tyhjä	1-A-9
JAR-FCL 2.005, liite 1	Vähimmäisvaatimukset JAR-FCL-lupakirjan tai valtuutuksen myöntämiseksi JAA:n jäsenvaltion myöntämän kansallisen lupakirjan tai valtuutuksen perusteella	1-A-10
JAR-FCL 2.015, liite 1	Vähimmäisvaatimukset JAA:n ulkopuolisten valtioiden myöntämien lupakirjojen hyväksymiseksi	1-A-12
JAR-FCL 2.055, liite 1	Lupakirjoja ja kelpuutuksia varten koulutusta antavat lentokoulutusorganisaatiot	1-A-13
JAR-FCL 2.055, liite 2	Tyypikoulutusorganisaatiot, jotka antavat koulutusta ainoastaan lupakirjan haltijoille tyypikelpuutuksia varten	1-A-23
JAR-FCL 2.075, liite 1	Ohjaamomiehistön lupakirjoja koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset	1-A-27

Kohta

Sivu

LUKU B - LENTO-OPPILAS

JAR-FCL 2.085	Vaatimukset	1-B-1
JAR-FCL 2.090	Vähimmäisikä	1-B-1
JAR-FCL 2.095	Lääketeollinen kelpoisuus	1-B-1

LUKU C - HELIKOPTERIYKSITYISLENTÄJÄN LUPAKIRJA - PPL(H)

JAR-FCL 2.100	Vähimmäisikä	1-C-1
JAR-FCL 2.105	Lääketeollinen kelpoisuus	1-C-1
JAR-FCL 2.110	Oikeudet ja ehdot	1-C-1
JAR-FCL 2.115	Lupakirjaan liittyvät erityiskelpuutukset	1-C-1
JAR-FCL 2.120	Lentokokemus ja lentoajan hyväksi laskeminen	1-C-1
JAR-FCL 2.125	Kurssi	1-C-1
JAR-FCL 2.130	Teoriakoe	1-C-2
JAR-FCL 2.135	Lentokoe	1-C-2
JAR-FCL 2.125, liite 1	Helikopteriyksityislentäjän kurssi - Yhteenveto	1-C-3
JAR-FCL 2.125, liite 2	Kouluttajien rekisteröiminen yksityislentäjäkoulutusta varten	1-C-6
JAR-FCL 2.125, liite 3	Rekisteröintihakemuslomakkeessa annettavat tiedot	1-C-7
JAR-FCL 2.130 & 2.135, liite 1	Teoria- ja lentokoe helikopteriyksityislentäjän lupakirjaa (PPL(H)) varten	1-C-8
JAR-FCL 2.135, liite 2	Helikopteriyksityislentäjän lupakirjaa (PPL(H)) varten vaadittavan lentokokeen sisältö	1-C-11

LUKU D - HELIKOPTERIANSIOLENTÄJÄN LUPAKIRJA - CPL(H)

JAR-FCL 2.140	Vähimmäisikä	1-D-1
JAR-FCL 2.145	Lääketeollinen kelpoisuus	1-D-1
JAR-FCL 2.150	Oikeudet ja ehdot	1-D-1
JAR-FCL 2.155	Lentokokemus ja lentoajan hyväksi laskeminen	1-D-1
JAR-FCL 2.160	Teoriatiedot	1-D-2
JAR-FCL 2.165	Lentokoulutus	1-D-2
JAR-FCL 2.170	Taito	1-D-3
JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(1), liite 1	Yhdistetty helikopteriliikennelentäjän kurssi (ATP(H))	1-D-4
JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(2), liite 1	Yhdistetty kurssi helikopteriansiolentäjän lupakirjaa varten	1-D-7
JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(3), liite 1	Ositettu kurssi helikopteriansiolentäjän lupakirjaa varten	1-D-9

<i>Kohta</i>		<i>Sivu</i>
JAR-FCL 2.170, liite 1	Lentokoe helikopteriansiolentäjän lupakirjaa (CPL(H)) varten	1-D-11
JAR-FCL 2.170, liite 2	Helikopteriansiolentäjän lupakirjaa (CPL(H)) varten vaadittavan lentokokeen sisältö	1-D-14
LUKU E - MITTARILENTOKELPUUTUS - IR(H)		
JAR-FCL 2.175	Tapaukset, joissa mittarilentokelpuus vaaditaan	1-E-1
JAR-FCL 2.180	Oikeudet ja ehdot	1-E-1
JAR-FCL 2.185	Voimassaoloaika, voimassaolon jatkaminen ja kelpuutuksen uusiminen	1-E-1
JAR-FCL 2.190	Kokemus	1-E-1
JAR-FCL 2.195	Teoriatiedot	1-E-1
JAR-FCL 2.200	Englannin kielen käyttö	1-E-2
JAR-FCL 2.205	Lentokoulutus	1-E-2
JAR-FCL 2.210	Taito	1-E-2
JAR-FCL 2.200, liite 1	Mittarilentokelpuus (IR(H)) - Englannin kielen käyttö	1-E-3
JAR-FCL 2.205, liite 1	Mittarilentokelpuus (IR(H)) - Ositettu kurssi	1-E-4
JAR-FCL 2.210, liite 1	Mittarilentokelpuus (IR(H)) - Lentokoe ja tarkastuslento	1-E-6
JAR-FCL 2.210, liite 2	Mittarilentokelpuutusta (IR(H)) varten vaadittavan lentokokeen/ tarkastuslennon sisältö	1-E-8
LUKU F - TYYPIKELPUUTUKSET (Helikopterit)		
JAR-FCL 2.215	Tyhjä	1-F-1
JAR-FCL 2.220	Tyypikelpuutukset	1-F-1
JAR-FCL 2.225	Tapaukset, joissa tyypikelpuus vaaditaan	1-F-1
JAR-FCL 2.230	Erytysluvat	1-F-1
JAR-FCL 2.235	Tyypikelpuutukset - Oikeudet, lukumäärä ja helikopteriversiot	1-F-1
JAR-FCL 2.240	Tyypikelpuutukset - Vaatimukset	1-F-2
JAR-FCL 2.245	Tyypikelpuutukset - Voimassaoloaika, voimassaolon jatkaminen ja kelpuutusten uusiminen	1-F-2
JAR-FCL 2.250	Usean ohjaajan helikopterin tyypikelpuus - Ehdot	1-F-2
JAR-FCL 2.255	Yhden ohjaajan helikopterin tyypikelpuus - Ehdot	1-F-3
JAR-FCL 2.260	Tyhjä	1-F-3
JAR-FCL 2.261	Tyypikelpuutukset - Tietopuolinen opetus ja lentokoulutus	1-F-3
JAR-FCL 2.262	Tyypikelpuutukset - Taito	1-F-4
JAR-FCL 2.240 & 2.295, liite 1	Lentokoe ja tarkastuslento helikopterien tyypikelpuuksia ja liikennelentäjän lupakirjaa varten	1-F-5
JAR-FCL 2.240 & 2.295, liite 2	Liikennelentäjän lupakirjaa tai tyypikelpuutusta varten vaadittavan koulutuksen, lentokokeen ja tarkastuslennon sisältö usean ohjaajan helikoptereilla	1-F-8

<i>Kohta</i>		<i>Sivu</i>
JAR-FCL 2.240, liite 3	Tyyppikelpuutusta varten vaadittavan koulutuksen, lentokokeen ja tarkastuslennon sisältö yksi- ja monimoottorisilla yhden ohjaajan helikoptereilla sekä lisätehtävät yksityislentäjän ja ansiolentäjän lentokokeisiin käytettäessä monimoottorista yhden ohjaajan helikopteria	1-F-15
JAR-FCL 2.261(a), liite 1	Tyyppikelpuutuksia varten vaadittaviin lentokokeisiin ja tarkastuslentoihin liittyvät teoriakoulutusvaatimukset	1-F-21

LUKU G - HELIKOPTERILIIKENNELENTÄJÄN LUPAKIRJA - ATPL(H)

JAR-FCL 2.265	Vähimmäisikä	1-G-1
JAR-FCL 2.270	Lääketeieteellinen kelpoisuus	1-G-1
JAR-FCL 2.275	Oikeudet ja ehdot	1-G-1
JAR-FCL 2.280	Lentokokemus ja lentoajan hyväksi laskeminen	1-G-1
JAR-FCL 2.285	Teoriatiedot	1-G-1
JAR-FCL 2.290	Lentokoulutus	1-G-2
JAR-FCL 2.295	Taito	1-G-2
JAR-FCL 2.285, liite 1	Ositettu teoriakurssi helikopteriliikenneleentäjän lupakirjaa varten	1-G-3

LUKU H - OPETTAJAKELPUUTUKSET (Helikopterit)

JAR-FCL 2.300	Koulutuksen antaminen - Yleistä	1-H-1
JAR-FCL 2.305	Opettajakelpuutukset ja valtuutus - Jaottelu	1-H-1
JAR-FCL 2.310	Opettajakelpuutukset - Yleistä	1-H-1
JAR-FCL 2.315	Opettajakelpuutukset - Voimassaoloaika	1-H-1
JAR-FCL 2.320	Lennonopettajan kelpuutus (FI(H)) - Vähimmäisikä	1-H-1
JAR-FCL 2.325	FI(H) - Rajoitetut oikeudet	1-H-1
JAR-FCL 2.330	FI(H) - Oikeudet ja vaatimukset	1-H-2
JAR-FCL 2.335	FI(H) - Pääsyvaatimukset	1-H-2
JAR-FCL 2.340	FI(H) - Kurssi	1-H-3
JAR-FCL 2.345	FI(H) - Taito	1-H-3
JAR-FCL 2.350	FI(H) - Kelpuutuksen myöntäminen	1-H-3
JAR-FCL 2.355	FI(H) - Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen	1-H-3
JAR-FCL 2.360	Tyyppikouluttajan kelpuutus (TRI(H)) - Oikeudet	1-H-4
JAR-FCL 2.365	TRI(H) - Vaatimukset	1-H-4
JAR-FCL 2.370	TRI(H) - Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen	1-H-4
JAR-FCL 2.375	Tyhjä	1-H-5
JAR-FCL 2.380	Tyhjä	1-H-5
JAR-FCL 2.385	Tyhjä	1-H-5
JAR-FCL 2.390	Mittarilentokouluttajan kelpuutus (IRI(H)) - Oikeudet	1-H-5
JAR-FCL 2.395	IRI(H) - Vaatimukset	1-H-5
JAR-FCL 2.400	IRI(H) - Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen	1-H-5
JAR-FCL 2.405	Simulaattorikouluttajan valtuutus (SFI(H)) - Oikeudet	1-H-5
JAR-FCL 2.410	SFI(H) - Vaatimukset	1-H-5
JAR-FCL 2.415	SFI(H) - Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen	1-H-6

<i>Kohta</i>		<i>Sivu</i>
JAR-FCL 2.330 & 2.345, liite 1	Lentokokeen, tarkastuslennon ja suullisen teoriakuulustelun järjestäminen lennonopettajan kelpuutusta (FI(H)) varten	1-H-7
JAR-FCL 2.330 & 2.345, liite 2	Lennonopettajan kelpuutusta (FI(H)) varten vaadittavan lentokokeen, suullisen teoriakuulustelun ja tarkastuslennon sisältö	1-H-9

LUKU I - TARKASTUSLENTÄJÄT (Helikopterit)

JAR-FCL 2.420	Tarkastuslentäjät - Jaottelu	1-I-1
JAR-FCL 2.425	Tarkastuslentäjät - Yleistä	1-I-1
JAR-FCL 2.430	Tarkastuslentäjät - Valtuutuksen voimassaolo	1-I-1
JAR-FCL 2.435	Tarkastuslentäjä (FE(H)) - Oikeudet ja vaatimukset	1-I-1
JAR-FCL 2.440	Tyypitarkastuslentäjä (TRE(H)) - Oikeudet ja vaatimukset	1-I-2
JAR-FCL 2.445	Tyhjä	1-I-2
JAR-FCL 2.450	Mittaritarkastuslentäjä (IRE(H)) - Oikeudet ja vaatimukset	1-I-2
JAR-FCL 2.455	Simulaattoritarkastuslentäjä (SFE(H)) - Oikeudet ja vaatimukset	1-I-2
JAR-FCL 2.460	Lennonopettajien tarkastuslentäjä (FIE(H)) - Oikeudet ja vaatimukset	1-I-2

LUKU J - TEORIAKOULUTUSVAATIMUKSET JA TEORIAKOKEIDEN JÄRJESTÄMINEN AMMATTILENTÄJÄN LUPAKIRJOJA JA MITTARILENTOKELPUUTUKSIA VARTEN

JAR-FCL 2.465	Vaatimukset	1-J-1
JAR-FCL 2.470	Teoriakokeiden sisältö	1-J-1
JAR-FCL 2.475	Kysymykset	1-J-1
JAR-FCL 2.480	Koemenettely	1-J-1
JAR-FCL 2.485	Hakijan velvollisuudet	1-J-2
JAR-FCL 2.490	Hyväksytyn suorituksen kriteerit	1-J-2
JAR-FCL 2.495	Hyväksytyn suorituksen voimassaolo	1-J-2

OSA 1 - VAATIMUKSET**1 YLEISTÄ**

Tämä osa sisältää helikopterien ohjaamomiestöjen lupakirjavaatimukset. Se noudattaa mahdollisuuksien mukaan JAR-FCL 1:n (Ohjaamomiestöjen lupakirjat - Lentokoneet) sisältöä, mutta on silti helikopterilentäjiä koskeva itsenäinen asiakirja.

2 JULKAISUASU

2.1 Jokaisella sivulla on julkaisupäivä tai muutosnumero, jolla kyseistä sivua on muutettu tai se on julkaistu uudelleen.

2.2 Alaotsikot on kursivoitu.

2.3 Uusi, muutettu ja korjattu teksti osoitetaan lihavoiduilla hakasulkeilla, kunnes seuraava muutos julkaistaan.

LUKU A - YLEISET VAATIMUKSET

JAR-FCL 2.001 Määritelmät ja lyhenteet
(Katso IEM FCL 2.001)

Ilma-alusryhmä (Category of aircraft):

Ilma-aluksen ryhmittely tiettyjen perusominaisuuksien mukaan, esim. lentokone, helikopteri, purjelentokone, ilmapallo.

Lupakirjan muuntaminen (Conversion of a licence):

JAR-FCL-lupakirjan myöntäminen JAA:n ulkopuolisen valtion myöntämän lupakirjan perusteella.

Koululentoaika (Dual instruction time):

Lentoaika tai mittariaika maassa, jona henkilö saa lentokoulutusta asianmukaisesti hyväksytyltä kouluttajalta.

Lentoaika (Flight time):

Aika siitä hetkestä, jolloin ilma-alus lähtee ensimmäisen kerran omalla tai ulkopuolisella voimalla liikkeelle lentoonlähtöä varten, siihen hetkeen, kun se lennon päätyttyä lopullisesti pysähtyy.

Lentoaika päällikköoppilaana (Flight time as student pilot-in-command, SPIC):

Lentoaika, jona lennonopettaja ei vaikuta lennon suoritukseen tai ohjaa ilma-alusta, vaan ainoastaan tarkkailee oppilasta tämän toimiessa ilma-aluksen päällikön tehtävissä.

Mittariaika (Instrument time):

Mittarilentoaika tai mittariaika maassa.

Mittarilentoaika (Instrument flight time):

Aika, jona ohjaaja ohjaa ilma-alusta pelkästään mittarien avulla.

Mittariaika maassa (Instrument ground time):

Aika, jona ohjaaja saa mittarilentokoulutusta synteettisessä koulutuslaitteessa (STD).

Miehistöyhteistyö (Multi-crew co-operation):

Ohjaamomiehistön toiminta päällikön johtamana yhteistyötä tekevien miehistön jäsenten työryhmänä.

Usean ohjaajan lentokoneet (Multi-pilot aeroplanes):

Lentokoneet, joiden käyttöön hyväksyntä edellyttää vähimmäismiehistöön kuuluvan vähintään kaksi ohjaajaa.

Usean ohjaajan helikopterit (Multi-pilot helicopters):

Helikopterit, joiden käyttöön hyväksyntä edellyttää vähimmäismiehistöön kuuluvan vähintään kaksi ohjaajaa tai joiden käyttöön JAR-OPS:n mukaan vaaditaan vähintään kahden ohjaajan miehistö.

Yö (Night):

Aika iltahämärän (civil twilight) päättymisestä aamuhämärän alkamiseen tai muu auringonlaskun ja auringonnousun välinen aika, jonka asianomainen viranomainen on määritellyt.

Muut koulutuslaitteet (Other training devices):

Muut koulutukseen käytettävät laitteet kuin lentosimulaattorit, lentokoulutuslaitteet tai lento- ja suunnistusmenetelmien koulutuslaitteet (FNPT), jotka soveltuvat koulutukseen, jossa täydellinen ohjaamoympäristö ei ole välttämätön.

Yksityislentäjä (Private pilot):

Ohjaaja, jonka lupakirja ei oikeuta toimimaan ilma-aluksen ohjaajana korvausta vastaan harjoitettavassa lentotoiminnassa.

Ammattilentäjä (Professional pilot):

Ohjaaja, jonka lupakirja oikeuttaa toimimaan ilma-aluksen ohjaajana korvausta vastaan harjoitettavassa lentotoiminnassa.

Tarkastuslento (Proficiency check):

Taidon osoittaminen kelpuutuksen uudemaksi tai sen voimassaolon jatkamiseksi ja siihen liittyvä tarkastuslentäjän mahdollisesti vaatima suullinen kuulustelu.

Kelpuutus (Rating):

Lupakirjaan tehty merkintä, joka määrittää kyseistä lupakirjaa koskevat erityiset ehdot, oikeudet tai rajoitukset.

Kelpuutuksen tai hyväksynnän uusiminen (Renewal of e.g. a rating or approval):

Kelpuutuksen tai hyväksynnän vanhentua tehtävä hallinnollinen toimenpide, jolla tiettyjen vaatimusten täyttämisen jälkeen uusitaan kelpuutuksen tai hyväksynnän oikeudet määrättyksi lisäajaksi.

Kelpuutuksen tai hyväksynnän voimassaolon jatkaminen (Revalidation of e.g. a rating or approval):

Kelpuutuksen tai hyväksynnän voimassa ollessa tehtävä hallinnollinen toimenpide, jolla lupakirjan haltijan sallitaan tiettyjen vaatimusten täyttämisen jälkeen käyttää kelpuutuksen tai hyväksynnän mukaisia oikeuksia määrätyn lisäajan.

Yhden ohjaajan lentokoneet (Single-pilot aeroplanes):

Lentokoneet, jotka on hyväksytty yhden ohjaajan käytettäväksi.

Yhden ohjaajan helikopterit (Single-pilot helicopters):

Helikopterit, jotka on hyväksytty yhden ohjaajan käytettäväksi.

Lentokoe (Skill test):

Taidonnäyte, joka annetaan lupakirjan tai kelpuutuksen myöntämistä varten, ja siihen liittyvä tarkastuslentäjän mahdollisesti vaatima suullinen kuulustelu.

Yksinlentoaika (Solo flight time):

Lentoaika, jona lento-oppilas on yksin ilma-aluksessa.

TMG-moottoripurjelentokone (Touring Motor Glider, TMG):

Moottoripurjelentokone, jossa on kiinteästi asennettu moottori ja potkuri, joita ei voi vetää sisään, ja jolla on JAA:n jäsenvaltion myöntämä tai hyväksymä lentokelpoisuustodistus. Sen on lentokäsikirjansa mukaan voitava lähteä lentoon ja nousta omalla moottorivoimallaan.

Ilma-alustyyppi (Type of aircraft):

Samaan tyyppiin kuuluvat kaikki ilma-alukset, joilla on sama perusrakenne, niine muutoksineen, joiden seurauksena ilma-aluksen käsittely- tai lento-ominaisuudet tai ohjaamomiehistön kokoonpano eivät muutu.

Lyhenteet on selitetty kohdassa IEM FCL 2.001.

JAR-FCL 2.005 Soveltaminen

(Katso JAR-FCL 2.005, liite 1)

(Katso AMC FCL 2.005 ja 2.015)

(a) *Yleistä*

(1) JAR-FCL:n vaatimuksia on sovellettava 1 päivän tammikuuta 2000 jälkeen kaikkiin koulutus- ja koejärjestelyihin sekä viranomaiselle jätettyihin lupakirja-, kelpuutus-, valtuutus-, hyväksymis- ja todistushakemuksiin.

(2) Milloin JAR-FCL:ssä mainitaan lupakirja, kelpuutus, valtuutus, hyväksyntä tai todistus, sillä tarkoitetaan JAR-FCL:n mukaisesti annettua lupakirjaa, kelpuutusta, valtuutusta, hyväksyntää tai todistusta. Kaikissa muissa tapauksissa määritellään tarkemmin, mitä lupakirjaa (esim. ICAOn tai kansallinen lupakirja) tarkoitetaan.

(3) Kaikkien JAR-FCL:ssä mainittujen synteettisten koulutuslaitteiden, joilla korvataan ilma-alus koulutuksessa, on oltava viranomaisen hyväksymiä ja käyttäjällä on oltava viranomaisen hyväksyntä niiden käyttöön kyseisiä harjoituksia varten.

(4) Näissä määräyksissä lentokoneisiin ei lueta kansallisen määritelmän mukaisia ultrakevyitä lentokoneita, ellei erikseen toisin mainita.

(b) *Siirtymäkauden järjestelyt*

(1) Ennen 1 päivää tammikuuta 2000 aloitetun kansallisten määräysten mukaisen koulutuksen perusteella voidaan myöntää lupakirjoja tai kelpuutuksia kansallisten määräysten mukaisesti edellyttäen, että kyseiseen lupakirjaan tai kelpuutukseen vaadittava koulutus päättyy ja kokeet suoritetaan ennen 31 päivää joulukuuta 2002.

(2) JAA:n jäsenvaltioiden kansallisten määräystensä mukaisesti ennen 1 päivää tammikuuta 2000 myöntämät tai edellä olevan (1) alakohdan mukaisesti myönnetyt lupakirjat, kelpuutukset, valtuutukset, hyväksynnit ja lääketieteelliset kelpoisuustodistukset pysyvät voimassa entisin oikeuksin, kelpoisuuksin ja mahdollisin rajoituksin. Kaikkien vaatimusten, joita noudatetaan 1 päivän heinäkuuta 2000 jälkeen uusittaessa tällaisia lupakirjoja, kelpuutuksia, valtuutuksia, hyväksyntöjä ja lääketieteellisiä kelpoisuustodistuksia tai jatkettaessa niiden voimassaoloa, on kuitenkin oltava JAR-FCL:n mukaisia, ellei (4) alakohdassa toisin määrätä.

(3) JAA:n jäsenvaltion kansallisten määräystensä mukaisesti ennen 1 päivää tammikuuta 2000 myöntämän tai edellä olevan (b)(1) alakohdan mukaisesti myönnetyn lupakirjan haltija voi hakea lupakirjan myöntäneeltä valtiolta vastaavaa JAR-FCL:n mukaista lupakirjaa, joka laajentaa oikeudet muihin valtioihin kuten kohdassa JAR-FCL 2.015(a)(1) määrätään. Tällaisen lupakirjan saadakseen hakijan on täytettävä JAR-FCL 2.005:n liitteessä 1 luetellut vaatimukset.

(4) JAA:n jäsenvaltion kansallisten määräysten mukaisesti myönnetyn lupakirjan haltijan, joka ei täysin täytä JAR-FCL 3:n (Lääketieteelliset kelpoisuusvaatimukset) osan 1 vaatimuksia, on sallittava jatkaa kyseisen kansallisen lupakirjan mukaisten oikeuksien käyttämistä.

(c) *Tarkastuslentäjien kansallisten valtuutusten voimassaolon jatkuminen.* Ennen JAR-FCL:n voimaantulopäivää kansallisen valtuutuksen saaneet tarkastuslentäjät voidaan valtuuttaa JAR-FCL-tarkastuslentäjiksi edellyttäen, että he osoittavat viranomaiselle JAR-FCL:n ja JAR-OPS:n tuntemuksen. Valtuutus on voimassa enintään 3 vuotta. Tämän jälkeen valtuutus voidaan uusida vain, jos kohti-

en JAR-FCL 2.425(a) ja (b) vaatimukset täyttyvät.

JAR-FCL 2.010 Oikeus toimia ohjaamomiehistön jäsenenä(a) *Lupakirja ja kelpuutus*

(1) Henkilö ei saa toimia JAA:n jäsenvaltiossa rekisteröidyn siviilihelikopterin ohjaamomiehistön jäsenenä ilman voimassa olevaa, JAR-FCL:n vaatimusten mukaista ja hoidettavien tehtävien edellyttämää lupakirjaa ja kelpuutusta tai kohdissa JAR-FCL 2.085 ja/tai 2.230 tarkoitettua valtuutusta. Lupakirjan on oltava:

(i) JAA:n jäsenvaltion myöntämä; tai

(ii) muun ICAOn sopimusvaltion myöntämä ja hyväksytty käytettäväksi JAR-FCL 2.015(b):n tai (c):n mukaisesti.

(2) Ohjaajat, joilla on kansallinen moottoripurjelentäjän lupakirja, kelpuutus tai valtuutus, saavat käyttää myös TMG-moottoripurjelentokoneita kansallisten määräysten mukaisesti.

(3) Ohjaajat, joilla on rajoitettu kansallinen yksityislentäjän lupakirja, saavat käyttää lupakirjan myöntäneessä valtiossa rekisteröityjä helikoptereita tämän valtion ilmatilassa kansallisten määräysten mukaisesti.

(b) *Lupakirjan mukaisten oikeuksien käyttäminen.* Lupakirjan tai kelpuutuksen haltijan on toimittava kyseiseen lupakirjaan tai kelpuutukseen kuuluvien oikeuksien rajoissa.

(c) *Valitukset, oikeuksien rajoitukset ja peruutukset*

(1) JAA:n jäsenvaltio voi milloin tahansa kansallisia menettelyjään noudattaen toimia valitusten johdosta, peruuttaa JAR-FCL:n mukaisesti myöntämänsä lupakirjan, kelpuutuksen, valtuutuksen, hyväksynnän tai todistuksen kokonaan tai määrääjäksi taikka rajoittaa sen antamia oikeuksia, jos on todettu, ettei hakija tai lupakirjan haltija ole täyttänyt tai ei enää täytä JAR-FCL:n tai lupakirjan myöntäneen valtion kansallisen lainsäädännön vaatimuksia.

(2) Jos JAA:n jäsenvaltio toteaa, että toisen JAA:n jäsenvaltion JAR-FCL-lupakirjan hakija tai haltija ei ole täyttänyt tai ei enää täytä JAR-FCL:n tai sen valtion kansallisen lainsäädännön vaatimuksia, jossa ilma-aluksella lennetään, kyseisen JAA:n jäsenvaltion on ilmoitettava asiasta lupakirjan myöntävälle tai myöntäneelle valtiolle ja JAA:n pääkonttorin lupakirjaosastolle (Licensing Division). JAA:n jäsenvaltio voi kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti määrätä, että lupakirjan hakija tai haltija, joka on edellä mainitusta syystä asianmukaisesti ilmoitettu lupakirjan myöntäneelle valtiolle ja JAA:lle, ei saa turvallisuussyistä toimia ohjaajana kyseisessä valtiossa rekisteröidyssä ilma-aluksessa tai missään ilma-aluksessa tämän valtion ilmatilassa.

JAR-FCL 2.015 Lupakirjojen, kelpuutusten, valtuutusten, hyväksyntöjen ja todistusten hyväksyminen
(Katso JAR-FCL 2.015, liite 1)
(Katso AMC FCL 2.005 ja 2.015)

(a) JAA:n jäsenvaltioiden myöntämät lupakirjat, kelpuutukset, valtuutukset, hyväksyntät ja todistukset

(1) Jos henkilöllä, organisaatiolla tai toiminnolla on JAA:n jäsenvaltion viranomaisen antama, JAR-FCL:n vaatimusten ja siinä määrättyjen menettelyjen mukaisesti myönnetty lupakirja, kelpuus, valtuutus, hyväksyntä tai todistus, on muiden JAA:n jäsenvaltioiden hyväksyttävä tällaiset lupakirjat, kelpuutukset, valtuutukset, hyväksyntät ja todistukset ilman muodollisuuksia.

(2) JAR-FCL:n vaatimusten ja siinä määrättyjen menettelyjen mukaisesti 19 päivän kesäkuuta 1997 jälkeen annettu koulutus on hyväksyttävä JAR-FCL-lupakirjoja ja kelpuutuksia myönnettäessä edellyttäen, ettei JAR-FCL:n mukaisia lupakirjoja myönnetä ennen 31 päivää tammikuuta 1999.

(b) JAA:n ulkopuolisten valtioiden myöntämät lupakirjat

(1) JAA:n jäsenvaltion viranomainen voi harkintansa mukaan hyväksyä JAA:n ulkopuolisen valtion myöntämän lupakirjan käytettäväksi kyseisessä JAA-valtiossa rekisteröidyssä ilma-aluksessa. Ammattilentäjän

lupakirjan haltijoiden, jotka haluavat käyttää ansiolentotoimintaan tarvittavia oikeuksia, on täytettävä JAR-FCL 2.015:n liitteessä 1 luetellut vaatimukset.

(2) Ammattilentäjän lupakirja voidaan hyväksyä enintään yhdeksi vuodeksi hyväksymispäivästä edellyttäen, että alkuperäinen lupakirja pysyy voimassa. Lupakirjan hyväksyminen edelleen tämän jälkeen käytettäväksi JAA:n jäsenvaltiossa rekisteröidyssä ilma-aluksessa edellyttää JAA-valtioiden suostumusta sekä JAA:n sopiviksi katsomien ehtojen täyttämistä. JAA:n jäsenvaltion hyväksymän lupakirjan käyttäjän on noudatettava JAR-FCL:n vaatimuksia.

(3) Edellä kohdissa (1) ja (2) annetut vaatimukset eivät ole voimassa silloin, kun JAA:n jäsenvaltiossa rekisteröity ilma-alus on vuokrattu JAA:n ulkopuoliselle lentotoiminnan harjoittajalle, mikäli lentotoiminnan harjoittajan kotivaltio on ottanut vuokrauksen ajaksi vastuulleen JAR-OPS 3.165:ssä tarkoitettua teknistä ja/tai operatiivista valvontaa. Asianomaisen JAA-valtion viranomainen voi hyväksyä JAA:n ulkopuolisessa valtiossa toimivan lentotoiminnan harjoittajan ohjaamomiehistön lupakirjat harkintansa mukaan edellyttäen, että hyväksynnän antamat oikeudet rajoitetaan koskemaan vain vuokrausajaksi, nimettyjä ilma-aluksia ja tiettyä lentotoimintaa, johon JAA-valtiossa toimiva lentotoiminnan harjoittaja ei suoraan tai välillisesti osallistu miehistöineen vuokrauksen tai muun kaupallisen järjestelyn kautta.

(c) JAA:n ulkopuolisen valtion myöntämän lupakirjan muuntaminen. JAA:n ulkopuolisen valtion myöntämä lupakirja voidaan muuntaa JAR-FCL-lupakirjaksi edellyttäen, että asiasta on olemassa JAA:n ulkopuolisen valtion ja JAA:n välinen sopimus. Tämän sopimuksen on perustuttava lupakirjojen vastavuoroiseen hyväksymiseen ja sen on varmistettava, että JAA:n ulkopuolisen valtion ja JAA:n koulutus- ja koevaatimusten turvallisuustasot vastaavat toisiaan. Sopimusta on tarkistettava määräajoin siten kuin JAA:n ulkopuolinen valtio ja JAA keskenään sopivat. Sopimuksen mukaisesti muunnetussa lupakirjassa on oltava merkintä siitä JAA:n ulkopuolisesta valtiosta, jonka lupakirjaan muunnettu lupakirja perustuu. Muut jäsenvaltiot eivät ole velvollisia hyväksymään tällaista lupakirjaa.

JAR-FCL 2.020 Sotilaspalveluksen hyvittäminen

Hyvityksen hakeminen:

Sotilaspalveluksessa ohjaamomiehistön jäseninä olevien tai olleiden henkilöiden, jotka hakevat JAR-FCL:n mukaista lupakirjaa tai kelpuutusta, on osoitettava hakemuksensa sen valtion viranomaiselle, jossa he palvelevat tai ovat palvelleet. Viranomainen voi harkintansa mukaan ottaa huomioon sotilaspalveluksessa hankitut tiedot, kokemuksen ja taidon tarkastellessaan JAR-FCL-lupakirjan tai kelpuutuksen vaatimusten täyttymistä. Hyvityksen myöntämisperusteet on ilmoitettava JAA:lle. Tällaisten lupakirjojen oikeudet on rajoitettava lupakirjan myöntäneessä valtiossa rekisteröityihin ilma-aluksiin, kunnes JAR-FCL 2.005:n liitteessä 1 luetellut vaatimukset täyttyvät.

JAR-FCL 2.025 Lupakirjojen ja kelpuutusten voimassaolo

(a) Lupakirjan haltija ei saa käyttää JAA:n jäsenvaltion myöntämän lupakirjan tai kelpuutuksen mukaisia oikeuksia, ellei hän ylläpidä kelpoisuutta täyttämällä JAR-FCL:n asiaankuuluvat vaatimukset.

(b) Lupakirjan voimassaolo määräytyy siihen sisältyvien kelpuutusten ja lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaolon perusteella.

(c) Lupakirja myönnetään enintään viideksi vuodeksi. Tämän viiden vuoden jakson kuluessa viranomainen kirjoittaa lupakirjan uudelleen:

(1) kun kelpuutus on myönnetty tai uusittu;

(2) kun lupakirjan kohta XII on täynnä eikä tyhjiä rivejä ole jäljellä;

(3) hallinnollisista syistä; tai

(4) viranomaisen harkinnan mukaan, kun kelpuutuksen voimassaoloa jatketaan.

Viranomainen siirtää voimassaolevat kelpuutukset uuteen lupakirjaan.

Lupakirjan haltijan on haettava lupakirjan uudelleen kirjoittamista viranomaiselta.

Hakemukseen on liitettävä tarvittavat asiakirjat.

JAR-FCL 2.030 Kokeiden järjestäminen

(a) *Tarkastuslentäjien valtuuttaminen.* Viranomainen nimeää ja valtuuttaa luotettavia ja tarvittavan pätevyyden omaavia henkilöitä tarkastuslentäjiksi ottamaan viranomaisen puolesta vastaan lentokokeita ja tarkastuslentoja. Tarkastuslentäjien minimipätevyysvaatimukset annetaan JAR-FCL:n luvussa I. Viranomainen ilmoittaa jokaiselle tarkastuslentäjälle kirjallisesti hänen vastuunsa ja oikeutensa.

(b) *Tarkastuslentäjien lukumäärä.* Viranomainen päättää tarvitsemiensa tarkastuslentäjien lukumäärästä ottaen huomioon ohjaajien määrän ja maantieteellisen sijoittumisen.

(c) *Tarkastuslentäjien ilmoittaminen lentokoulutusorganisaatioille ja rekisteröidyille kouluttajille.* Viranomainen ilmoittaa jokaiselle hyväksytylle lentokoulutusorganisaatioille tai rekisteröidylle kouluttajalle tarkastuslentäjät, jotka se on nimennyt ottamaan vastaan lentokokeita yksityis-, ansio- ja liikennelentäjän lupakirjoja ja mittarilentokelpuuksia varten kyseisessä lentokoulutusorganisaatiossa. Tarkastuslentäjä ei saa tarkastaa sellaista hakijaa, jolle hän on antanut lennonopetusta kyseistä lupakirjaa tai mittarilentokelpuutusta varten, ellei viranomainen ole erikseen antanut siihen suostumustaan kirjallisesti.

(d) *Lentokokeeseen osallistumisen edellytykset.* Ennen lupakirjaa tai kelpuutusta varten vaadittavaan lentokokeeseen osallistumista hakijan on oltava hyväksytysti suorittanut siihen liittyvä teoriakoe. Viranomainen voi kuitenkin myöntää poikkeuksia tästä vaatimuksesta niille hakijoille, jotka osallistuvat yhdistetyille lentokoulutuskurssille. Teoriakoetta varten annettava koulutus on aina oltava suoritettu loppuun ennen lentokokeeseen osallistumista. Hakija voi osallistua lentokokeeseen vasta, kun koulutuksesta vastaava organisaatio tai henkilö on suositellut häntä siihen; tämä ei kuitenkaan koske liikennelentäjän lupakirjaa varten vaadittavia lentokokeita.

JAR-FCL 2.035 Lääketieteellinen kelpoisuus
(Katso IEM FCL 2.035)

(a) *Terveydentila.* Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen haltijan on oltava henkisesti ja fyysisesti kykenevä käyttämään turvallisesti kyseisen lupakirjan mukaisia oikeuksia.

(b) *Lääketieteellinen kelpoisuustodistus.* Voidakseen hakea lupakirjaa tai käyttää sen mukaisia oikeuksia lupakirjan hakijalla tai haltijalla on oltava JAR-FCL 3:n (Lääketieteelliset kelpoisuusvaatimukset) mukaisesti annettu ja lupakirjan oikeuksien edellyttämä lääketieteellinen kelpoisuustodistus.

(c) *Ilmailulääketieteellinen kelpoisuus.* Tutkimuksen jälkeen hakijalle on ilmoitettava, onko hän kelpaava vai kelpaamaton, tai jätettävä hakijan kelpoisuus viranomaisen ratkaistavaksi. Valtuutetun ilmailulääkärin on kerrottava hakijalle hänen kelpoisuuteensa liittyvistä lääketieteellisistä, toiminnallisista tai muista seikoista, jotka saattavat rajoittaa lentokoulutusta tai lupakirjan oikeuksia. Mikäli annetaan rajoitettu lääketieteellinen kelpoisuustodistus, jonka haltija voi toimia ilma-aluksen päällikön tehtävissä ainoastaan, jos mukana on varmistusohjaaja, viranomainen antaa ohjeet, jotka selvittävät varmistusohjaajalle hänen tehtävänsä ja vastuunsa (katso IEM FCL 2.035).

JAR-FCL 2.040 Lääketieteellisen kelpoisuuden heikkeneminen

Lupakirjan haltija tai lento-oppilas ei saa käyttää lupakirjan eikä siihen liittyvän kelpuutuksen tai luvan mukaisia oikeuksia silloin, kun hän on tietoinen lääketieteellisen kelpoisuutensa heikkenemisestä, joka saattaisi estää häntä turvallisesti käyttämästä näitä oikeuksia. Hänen on ilman tarpeetonta viivytystä pyydettävä ohjeet viranomaiselta tai valtuutetulta ilmailulääkäriltä, jos hän saa tietää:

- joutuvansa yli 12 tuntia kestäväan sairaala- tai klinikkahoitoon
- joutuvansa leikkaukseen tai muuhun invasiiviseen (elimistön sisälle ulottuvaan) toimenpiteeseen

- joutuvansa käyttämään säännöllisesti lääkkeitä
- tarvitsevansa säännöllisesti silmälaseja.

JAR-FCL 3:n (Lääketieteelliset kelpoisuusvaatimukset) mukaisesti annetun lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen haltijan, joka:

(a) loukkaantuu vakavammin siten, ettei hän kykene toimimaan ohjaamomiehistön jäsenenä; tai

(b) sairastuu siten, että hän on 21 päivän ajan tai sitä pidempään estynyt toimimasta ohjaamomiehistön jäsenenä; tai

(c) on raskaana,

on ilmoitettava viranomaiselle kirjallisesti vammasta tai raskaudesta sekä sairaudesta heti, kun se on kestänyt yli 21 päivää. Lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimassaolon katsotaan väliaikaisesti lakkaavan, kun vamma on saatu, raskaus todettu tai sairaus kestänyt edellä mainitun ajan, ja:

(1) vamman tai sairauden ollessa kyseessä lääketieteellinen kelpoisuustodistus tulee taas voimaan, kun haltija on käynyt lääkärintarkastuksessa viranomaisen määräämällä tavalla ja todettu kelpaavaksi toimimaan ohjaamomiehistön jäsenenä, tai kun viranomainen on riittäviksi katsominsa perusteiden vapauttanut haltijan lääkärintarkastuksen vaatimuksesta; ja

(2) raskauden ollessa kyseessä viranomainen voi palauttaa lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen voimaan sellaiseksi ajaksi ja sellaisin perusteiden, jotka se katsoo riittäviksi. Todistus tulee joka tapauksessa uudelleen voimaan sen jälkeen, kun haltija on raskauden päätyttyä käynyt lääkärintarkastuksessa viranomaisen määräämällä tavalla ja todettu kelpaavaksi jatkamaan toimintaa ohjaamomiehistön jäsenenä.

JAR-FCL 2.045 Erityistapaukset

(a) JAR-FCL:n määräykset eivät kata kaikkia mahdollisia tilanteita. Jos JAR-FCL:n soveltamisesta olisi määräysten tarkoituksen vastaisia seurauksia tai on kehitetty uusia koulutus- tai koejärjestelyitä, jotka poikkeavat

vaadituista, hakija voi pyytää asianomaiselta viranomaiselta poikkeuslupaa. Poikkeuslupa voidaan myöntää vain, jos voidaan osoittaa, että poikkeava menettely varmistaa vähintään saman turvallisuustason tai johtaa siihen.

(b) Poikkeusluvut jaetaan lyhytaikaisiin ja pitkäaikaisiin (yli 6 kuukautta). Pitkäaikainen poikkeuslupa voidaan myöntää vain JAA:n FCL-komitean suostumuksella.

JAR-FCL 2.050 Lentoajan ja teoritietojen hyväksi laskeminen

(a) Lentoajan hyväksi laskeminen

(1) Ellei JAR-FCL:ssä toisin määrätä, lupakirjan tai kelpuutuksen myöntämiseen vaadittava lentoaika on oltava lennetty samaan ryhmään kuuluvalla ilma-aluksella kuin se, jota varten lupakirjaa tai kelpuutusta haetaan.

(2) *Ilma-aluksen päällikkö tai koulutettava ohjaaja*

(i) Lupakirjan tai kelpuutuksen hakijalla on oikeus laskea hyväkseen kaikkien yksinlentojen, koululentojen ja päällikkönä lennettyjen lentojen lentoaika lupakirjan tai kelpuutuksen myöntämiseen vaadittavaksi kokonaislentoajaksi täysimääräisenä.

(ii) Liikennelentäjän yhdistetyn lentokoulutuskurssin suorittaneella on oikeus laskea hyväkseen enintään 50 tuntia päällikköoppilaana saadusta lentoajasta liikennelentäjän lupakirjan ja monimoottorisen helikopterin tyyppikelpuutuksen myöntämiseen vaadittavaksi päällikkönä lennetyksi lentoajaksi.

(3) *Perämies*

(i) Ohjaajan lupakirjan haltijalla, joka toimii perämiehenä ilma-aluksessa, on oikeus laskea hyväkseen enintään 50 % perämiehenä suorittamiensa lentojen lentoajasta korkeamman luokan lupakirjan myöntämiseen vaadittavaksi kokonaislentoajaksi.

(ii) Ohjaajan lupakirjan haltijalla, joka perämiehenä toimiessaan hoitaa ilma-aluksen päällikön valvonnassa päällikön tehtäviä, on oikeus laskea hyväkseen tämä lentoaika korkeamman luokan lupakirjan

myöntämiseen vaadittavaksi kokonaislentoajaksi täysimääräisenä, mikäli valvontamenetelmästä sovitaan viranomaisen kanssa.

(b) *Teoritietojen hyväksi laskeminen*

(1) Jos hakijalla on lentokoneiden mittarilentokelpuutus, hänen ei tarvitse suorittaa helikopterien mittarilentokelpuutukseen vaadittavaa teoriakoulutusta ja -kokeita.

(2) Seuraavien lupakirjojen haltijoiden ei tarvitse suorittaa teoriakoulutusta ja -kokeita edellyttäen, että he saavat asianmukaisen siirtymäkoulutuksen ja läpäisevät kohdassa AMC FCL 2.050(b)(2) (lisätään myöhemmin) kuvatun kokeen:

(i) lentokoneen ohjaajan lupakirjan haltija, joka hakee helikopteryksityislentäjän lupakirjaa; tai

(ii) liikennelentäjän lupakirjan (ATPL(A)) haltija, joka hakee helikopterialentäjän tai -liikennelentäjän lupakirjaa; tai

(iii) ansiolentäjän lupakirjan (CPL(A)) haltija, joka on saanut liikennelentäjän teoriakoulutuksen ja hakee helikopterialentäjän lupakirjaa.

JAR-FCL 2.055 Koulutusorganisaatiot ja rekisteröidyt kouluttajat

(Katso JAR-FCL 2.055, liitteet 1 ja 2)

(Katso JAR-FCL 2.125, liite 2)

(a) Lentokoulutusorganisaatioiden, jotka haluavat tarjota koulutusta ammattilentäjän lupakirjoja ja niihin liittyviä kelpuutuksia varten, sekä tyyppikoulutusorganisaatioiden, jotka haluavat tarjota koulutusta lupakirjan haltijoille vain tyyppikelpuutuksia varten, on oltava viranomaisen hyväksymiä. Lento- ja tyyppikoulutusorganisaatioiden hyväksymisvaatimukset annetaan JAR-FCL 2.055:n liitteissä 1 ja 2.

(b) Kouluttajien, jotka haluavat tarjota koulutusta vain yksityislentäjän lupakirjaa varten, on ilmoitettava viranomaisen rekisteriin (katso JAR-FCL 2.125). Lentokoulutusorganisaatiot voivat antaa koulutusta myös yksityislentäjän lupakirjaa varten, ja tyyppikoulutusorganisaatiot voivat antaa

koulutusta myös tyyppikelpuutusta hakeville yksityislentäjän lupakirjan haltijoille.

(c) Tietopuoliseen opetukseen erikoistuvien organisaatioiden on oltava viranomaisen hyväksymiä siten kuin määrätään JAR-FCL 2.055:n liitteen 1 niissä osissa, jotka liittyvät niiden antamaan erityiskoulutukseen.

JAR-FCL 2.060 60 vuotta täyttäneen lupakirjanhaltijan oikeuksien rajoittaminen

(a) *Ikä 60 - 64 vuotta.* 60 vuotta täyttänyt lupakirjanhaltija ei saa toimia kaupallisessa ilmakuljetuksessa ilma-aluksen ohjaajana, paitsi:

(1) usean ohjaajan miehistön jäsenenä edellyttäen, että

(2) tällainen lupakirjanhaltija on ainoa 60 vuotta täyttänyt ohjaamomiehistön jäsen.

(b) *Ikä 65 vuotta.* 65 vuotta täyttänyt lupakirjanhaltija ei saa toimia ilma-aluksen ohjaajana kaupallisessa ilmakuljetuksessa.

JAR-FCL 2.065 Lupakirjan myöntänyt valtio

(a) Hakijan on osoitettava täyttävänsä hyväksyttävästi kaikki lupakirjan myöntämistä koskevat vaatimukset sen valtion viranomaiselle, jonka valvonnassa lupakirjaa varten on saatu koulutus ja suoritettu kokeet. Lupakirjan myöntämisen jälkeen tästä valtiosta käytetään nimitystä "lupakirjan myöntänyt valtio" [katso JAR-FCL 2.010(c)].

(b) Lisäkelpuutuksia voidaan hankkia JAR-FCL:n vaatimusten mukaisesti missä tahansa JAA:n jäsenvaltiossa, ja lupakirjan myöntänyt valtio merkitsee ne lupakirjaan.

(c) Hallinnollisten toimenpiteiden, kuten voimassaolon jatkamisen, helpottamiseksi lupakirjan haltija voi myöhemmin siirtää lupakirjan toiseen JAA:n jäsenvaltioon, jos hänen työpaikkansa tai vakituinen asuinpaikkansa on tässä valtiossa (katso JAR-FCL 2.070). Kyseisestä valtiosta tulee tämän jälkeen lupakirjan myöntänyt valtio, jolle siirtyy vastuu edellä (a) alakohdassa tarkoitettusta lupakirjan myöntämisestä. Hakijalla voi sa-

manaikaisesti olla vain yksi helikopterin ohjaajan JAR-FCL-lupakirja.

JAR-FCL 2.070 Vakituinen asuinpaikka

Vakituisella asuinpaikalla tarkoitetaan paikkaa, jossa henkilö yleensä asuu kunkin kalenterivuoden aikana vähintään 185 päivää henkilökohtaisten ja työhön liittyvien siteiden vuoksi, tai jos henkilöllä ei ole työhön liittyviä siteitä, sellaisten henkilökohtaisten siteiden vuoksi, jotka osoittavat läheisen yhteyden kyseisen henkilön ja hänen asuinpaikkansa välillä.

JAR-FCL 2.075 Ohjaamomiehistön lupakirjojen rakenne ja sisältö
(Katso JAR-FCL 2.075, liite 1)

JAA:n jäsenvaltiossa JAR-FCL:n mukaisesti myönnetyn ohjaamomiehistön lupakirjan rakenne on seuraava:

(a) *Sisältö.* Kohdan numero painetaan aina kohdan otsikon yhteyteen. JAA:n lupakirjan vakiomalli esitetään JAR-FCL 2.075:n liitteessä 1. Kohdat I - XI ovat "pysyviä" kohtia ja kohdat XII - XIV "muuttuvia", jotka voivat olla lupakirjalomakkeesta erillisessä tai irrotettavissa olevassa osassa. Kaikkien erillisten tai irrotettavissa olevien osien on oltava selvästi tunnistettavissa kyseisen lupakirjan osiksi.

(1) *Pysyvät kohdat*

(I) Lupakirjan myöntänyt valtio.

(II) Lupakirjan nimi.

(III) Sarjanumero, jonka alussa on lupakirjan myöntäneen valtion postitunnus ja sen jälkeen arabialaisista numeroista ja/tai latinalaisista kirjaimista koostuva tunnus.

(IV) Lupakirjan haltijan nimi (latinalaisin aakkosin, jos maan kielessä käytetään muuta kirjaimistoa).

(V) Haltijan osoite.

(VI) Haltijan kansallisuus.

(VII) Haltijan allekirjoitus.

(VIII) Lupakirjan myöntänyt viranomaisen ja mahdolliset ehdot.

(IX) Voimassaolo ja lupakirjan antamat oikeudet.

(X) Lupakirjan antaneen virkailijan allekirjoitus ja myöntämispäivämäärä.

(XI) Viranomaisen sinetti tai leima.

(2) *Muuttuvat kohdat*

(XII) Kelpuutukset (luokka, tyyppi, opettaja jne.) ja niiden voimassaolon päättämispäivät. Radiopuhelimenhoitajan kelpuutus voi olla lupakirjalomakkeella tai erillisenä todistuksena.

(XIII) Lisäselvitykset (rajoituksiin liittyvät erityismerkinnät ja merkinnät oikeuksista).

(XIV) Viranomaisen mahdollisesti vaatimat lisätiedot.

(b) *Valmistusmateriaali.* Paperin tai muun käytettävän materiaalin on oltava sellaista, joka estää tietojen muuttamisen ja poistamisen tai jossa muutokset ja poistot näkyvät helposti. Kaikkien lupakirjaan tehtyjen merkintöjen ja poistojen on selvästi oltava viranomaisen hyväksymiä.

(c) *Väri.* JAR-FCL:n mukaisesti myönnettävissä lentolupakirjoissa on käytettävä valkoista materiaalia.

(d) *Kieli.* Lupakirjat on kirjoitettava asianomaisen maan kielellä ja englanniksi sekä niillä muilla kielillä, jotka viranomaisen katsoo tarpeellisiksi.

JAR-FCL 2.080 Tyhjä

JAR-FCL 2.005, liite 1

Vähimmäisvaatimukset JAR-FCL-lupakirjan tai valtuutuksen myöntämiseksi JAA:n jäsenvaltion myöntämän kansallisen lupakirjan tai valtuutuksen perusteella

[Katso JAR-FCL 2.005(b)(3)]

(Katso AMC FCL 2.005 ja 2.015)

1 Ohjaajan lupakirjat

JAA:n jäsenvaltion kansallisten vaatimustensa mukaisesti myöntämä ohjaajan lupakirja voidaan korvata JAR-FCL-lupakirjalla tietyin ehdoin. Tällaisen lupakirjan korvaamista varten haltijan on:

(a) osoitettava tarkastuslennolla täyttävänsä kohdassa JAR-FCL 2.245 annetut tyyppikelpuutusten voimassaolon jatkamista koskevat vaatimukset kyseessä olevan lupakirjan oikeuksien mukaan;

(b) osoitettava viranomaista tyydyttävällä tavalla tuntevansa JAR-OPS:n ja JAR-FCL:n asiaankuuluvat osat (katso AMC FCL 2.005 ja 2.015);

(c) osoitettava JAR-FCL 2.200:n mukainen englannin kielen taito, jos lupakirjaan liittyy mittarilentokelpuus;

(d) täytettävä alla olevassa taulukossa annetut kokemusvaatimukset ja mahdolliset lisävaatimukset:

Kansallinen lupakirja	Kokonaislentoaika tunteina	JAA:n lisävaatimukset	Myönnettävä JAR-FCL-lupakirja ja mahdolliset ehdot	Ehtojen poistaminen	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
ATPL-H	>1000 päällikkönä usean ohjaajan helikoptereissa	Oltava osoittanut kykenevänsä käyttämään helikoptereiden mittarilentokelpuutuksen mukaisia oikeuksia ICAO Annex 1:n mukaisesti	ATPL-H	Ei koske	(a)
ATPL-H	>1000 usean ohjaajan helikoptereissa	Ei lisävaatimuksia	kuten (c)(4)	kuten (c)(5)	(b)
ATPL-H	>500 usean ohjaajan helikoptereissa	Osoitettava viranomaiselle AMC FCL 2.470(a):ssa määrätty tiedot lennon suunnittelusta ja suorituksesta kuten edellä kohdassa (3)(a)	ATPL-H tyyppikelpuutuksella, joka oikeuttaa toimimaan vain perämiehenä	Osoitettava kyky toimia päällikkönä siten kuin JAR-FCL 2.240:n ja 2.295:n liitteen 1 kohdissa 9 - 15 vaaditaan	(c)
CPL/IR-H	>500 usean ohjaajan helikoptereissa	(i) osoitettava viranomaiselle AMC FCL 2.470(a):ssa määrätty tiedot lennon suunnittelusta ja suorituksesta; (ii) oltava osoittanut ICAOn ATPL-lupakirjaan vaadittavat tiedot JAA:n jäsenvaltiossa*; (iii) täytettävä kohdan JAR-FCL 2.250(a) muut vaatimukset	CPL/IR-H	Ei koske	(d)

Kansallinen lupakirja	Kokonaislentoaika tunteina	JAA:n lisävaatimukset	Myönnettävä JAR-FCL-lupakirja ja mahdolliset ehdot	Ehtojen poistaminen	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
CPL/IR-H	>500 päällikkönä yhden ohjaajan helikoptereissa	Ei lisävaatimuksia	CPL/IR-H, tyyppikelpuutukset vain yhden ohjaajan helikoptereihin	hankkimalla usean ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutus siten kuin JAR-FCL 2.240:ssa vaaditaan	(e)
CPL/IR-H	<500 päällikkönä yhden ohjaajan helikoptereissa	Osoitettava viranomaiselle kohdassa AMC FCL 2.470(b) määrätty tiedot lennon suunnittelusta ja suorituksesta	kuten (4)(e)		(f)
CPL-H	>500 päällikkönä yhden ohjaajan helikoptereissa	Ei lisävaatimuksia	CPL-H, tyyppikelpuutukset vain yhden ohjaajan helikoptereihin		(g)
CPL-H	<500 päällikkönä yhden ohjaajan helikoptereissa	kuten 3(f)	kuten (4)(g)		(h)

* Ansioalentäjän lupakirjan haltijoiden, joilla jo on usean ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutus, ei tarvitse suorittaa liikennelentäjän lupakirjaan vaadittavaa teoriakoetta jatkaessaan toimintaa samassa helikopterityypissä, mutta heille ei hyvitetä liikennelentäjän teoria-koulutusta JAR-FCL-lupakirjaa varten. Jos he tarvitsevat uuden tyyppikelpuutuksen toista usean ohjaajan helikopteria varten, heidän on läpäistävä JAR-FCL:n mukainen helikopteriliikennelentäjän teoriakoe lupakirjan myöntäneessä JAA:n jäsenvaltiossa.

2 Opettajakelpuutuksen muuntaminen

Kansallinen kelpuutus, valtuutus tai oikeudet	Kokemus	JAA:n lisävaatimukset	Myönnettävä JAA:n kelpuutus
(1)	(2)	(3)	(4)
FI-H / IRI-H / TRI-H	Kuten JAR-FCL:ssä vaaditaan kyseistä kelpuutusta varten	Osoitettava tuntevansa JAR-FCL:n ja JAR-OPS:n asiaankuuluvat osat siten kuin kohdissa AMC FCL 2.005 ja 2.015 määrätään	FI-H / IRI-H / TRI-H

3 Simulaattorikouluttajan valtuutus

JAA:n jäsenvaltion kansallisten vaatimustensa mukaisesti antama simulaattorikouluttajan valtuutus voidaan korvata JAR-FCL:n mukaisella valtuutuksella, jos haltija täyttää alla olevassa taulukossa annetut kokemuksvaatimukset ja mahdolliset lisävaatimukset:

Kansallinen valtuutus	Kokemus	JAA:n lisävaatimukset	Myönnettävä JAA:n valtuutus
(1)	(2)	(3)	(4)
SFI	>1000 tuntia ohjaajana usean ohjaajan helikoptereissa tai kolmen vuoden kokemus simulaattorikouluttajana usean ohjaajan helikoptereita varten	(i) hakijalla on oltava tai oltava ollut JAA:n jäsenvaltion myöntämä ammattilentäjän lupakirja tai viranomaista tyydyttävä muu kuin JAR-FCL-lupakirja; (ii) hakijan on oltava suorittanut vastaavan tyyppikurssin lentosimulaattoriosuus, mukaan lukien miehistöyhteistyö	SFI

Valtuutus myönnetään enintään kolmeksi vuodeksi.
Valtuutuksen uusiminen edellyttää JAR-FCL 2.415:n vaatimusten täyttämistä.

JAR-FCL 2.015, liite 1

Vähimmäisvaatimukset JAA:n ulkopuolisten valtioiden myöntämien lupakirjojen hyväksymiseksi

(Katso JAR-FCL 2.015)

1 Seuraavassa annetaan vähimmäisvaatimukset, jotka koskevat JAA:n ulkopuolisen valtion myöntämän ohjaajan lupakirjan hyväksymistä JAA:n jäsenvaltiossa.

Kaupalliseen ilmakuljetukseen ja muuhun ansiolentotoimintaan oikeuttavat ohjaajan lupakirjat

2 JAA:n jäsenvaltio voi tietyin ehdoin hyväksyä sellaisen ohjaajan lupakirjan, jonka JAA:n ulkopuolinen valtio on myöntänyt ICAO Annex 1:n mukaisesti, käytettäväksi kyseisessä JAA-valtiossa rekisteröidyillä helikoptereilla lennettäessä (ei kuitenkaan lennonopetuksessa). Tällaisen lupakirjan hyväksymistä varten:

(a) haltijan on osoitettava lentokokeessa täyttävänsä kohdassa JAR-FCL 2.245 annetut tyyppikelpuutusten voimassaolon jatkamista koskevat vaatimukset kyseessä olevan lupakirjan oikeuksien mukaan;

(b) haltijan on osoitettava viranomaista tyydyttävällä tavalla tuntevansa JAR-OPS:n ja JAR-FCL:n asiinkuuluvat osat (katso AMC FCL 2.005 ja 2.015);

(c) haltijan on osoitettava JAR-FCL 2.200:n mukainen englannin kielen taito;

(d) haltijalla on oltava voimassa oleva JAR-FCL:n edellyttämä luokan 1 lääketieteellinen kelpoisuustodistus;

(e) haltijan on täytettävä ne julkaistut lisävaatimukset, jotka asianomainen JAA:n jäsenvaltio katsoo tarpeellisiksi; ja

(f) haltijan on täytettävä alla olevan taulukon sarakkeessa 2 annetut kokemusvaatimukset sarakkeessa (3) mainittua toimintaa varten:

Lupakirja	Kokonaislentoaika tunteina	Hyväksytyt toiminnot	
(1)	(2)	(3)	
ATPL-H	>1000 tuntia päällikkönä usean ohjaajan helikoptereissa	Kaupallinen ilmakuljetus usean ohjaajan helikoptereilla päällikkönä	(a)
ATPL-H tai CPL-H/IR*	>1000 tuntia päällikkönä tai perämiehenä usean ohjaajan helikoptereissa	Kaupallinen ilmakuljetus usean ohjaajan helikoptereilla perämiehenä	(b)
CPL-H/IR	>1000 tuntia päällikkönä kaupallisessa ilmakuljetuksessa mittarilentokelpuutuksen saamisen jälkeen	Kaupallinen ilmakuljetus yhden ohjaajan helikoptereilla päällikkönä	(c)
CPL-H	>700 tuntia muissa kuin JAR-27/29:n mukaisesti tyyppihyväksytyissä helikoptereissa, josta 200 tuntia siinä tehtävässä, jota varten hyväksyntää haetaan, ja 50 tuntia kyseisessä tehtävässä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana	Muu helikopterilentotoiminta kuin kaupallinen ilmakuljetus	(d)

* Usean ohjaajan helikoptereissa toimivien ansiolentäjän lupakirjan ja mittarilentokelpuutuksen haltijoiden on oltava osoittanut ICAOn liikennelentäjän lupakirjaa varten vaadittavat tiedot ennen lupakirjan hyväksymistä.

JAR-FCL 2.055, liite 1

Lupakirjoja ja kelpuutuksia varten koulutusta antavat lentokoulutusorganisaatiot

JOHDANTO

1 Lentokoulutusorganisaatio (FTO) on organisaatio, jolla on henkilöstö, välineistö ja tarkoitukseen soveltuva toimintaympäristö ja joka tarjoaa lennonopetusta ja/tai synteettistä lentokoulutusta sekä mahdollisesti tiettyihin koulutusohjelmiin kuuluvaa tietopuolista opetusta.

2 Lentokoulutusorganisaation, joka haluaa antaa JAR-FCL:n vaatimukset täyttävää hyväksyttyä koulutusta, on hankittava JAA:n jäsenvaltion viranomaisen hyväksyntä. Jäsenvaltion viranomainen ei myönnä tällaista hyväksyntää, ellei:

(a) organisaation päätoimipaikka ja pääkonttori sijaitse kyseisessä jäsenvaltiossa;

(b) organisaatiota omista jäsenvaltiot ja/tai jäsenvaltioiden kansalaiset kokonaan tai pääosin ja ellei se pysy näiden omistuksessa;

(c) viranomainen pysty valvomaan, että JAR-FCL:n vaatimukset täyttyvät; ja

(d) organisaatio täyty kaikkia JAR-FCL:n vaatimuksia (katso AMC FCL 2.055 (lisätään myöhemmin)).

Tässä liitteessä annetaan lentokoulutusorganisaation hyväksynnän myöntämistä, voimassaolon jatkamista ja muuttamista koskevat vaatimukset.

HYVÄKSYNNÄN HANKKIMINEN

3 Hyväksyntää hakevan lentokoulutusorganisaation on esitettävä viranomaiselle kohdan 31 vaatimukset täyttävät toiminta- ja koulutuskäsikirjat. Organisaation on laadittava viranomaisesta tyydyttävät menetelmät, joilla varmistetaan kaikkien asiaankuuluvien JAR-FCL:n vaatimusten täytyminen. Näihin menetelmiin on kuuluttava organisaation laatu järjestelmä, jonka avulla puutteet havaitaan nopeasti korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Hakemuksen käsittelyn jälkeen organisaatio tarkastetaan sen varmistamiseksi, että se täyttää tämän liitteen vaatimukset. Jos organisaatio läpäisee tarkastuksen, hyväksyntä myönnetään ensin yhdeksi vuodeksi ja sen voimassaoloa voidaan myöhemmin jatkaa enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

4 Kaikkien kurssien on oltava hyväksyttyjä (katso IEM FCL 2.055 (lisätään myöhemmin)).

5 Viranomainen valvoo kurssien tasoa ja suorittaa tarkastuksia osallistumalla koululennoille oppilaiden kanssa. Tällaisten käyntien aikana viranomaisen on saatava tutkia koulutuskirjanpitoa, organisaation myöntämiä lupia ja valtuutuksia, teknisiä matkapäiväkirjoja, oppimateriaalia ja muuta tarvittavaa aineistoa sekä päästävä seuraamaan oppitunteja ja tehtävän- ja palautteenantoa. Viranomainen toimittaa käynnistä laaditun raportin jäljennöksen kyseiselle lentokoulutusorganisaatiolle.

6 Viranomainen muuttaa hyväksyntää tai peruuttaa sen kokonaan tai määräajaksi, jos jokin hyväksyntävaatimus tai -normi ei enää täyty hyväksyttävän vähimmäistason mukaisesti.

7 Jos lentokoulutusorganisaatio haluaa muuttaa hyväksyttyä kurssia tai toiminta- tai koulutuskäsikirjaansa, sen on hankittava muutoksille viranomaisen hyväksyntä ennen niiden käyttöönottoa. Organisaation ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa viranomaiselle päivittäisen toimintansa vähäisistä muutoksista. Mikäli on epävarmaa, voidaanko ehdotettua muutosta pitää vähäisenä, on asia selvitettävä viranomaiselta.

8 Lentokoulutusorganisaatio voi sopia koulutusjärjestelyistä muiden koulutusorganisaatioiden kanssa tai perustaa sivutoimipisteitä muille lentopaikoille osana koulutusjärjestelyjään, jos viranomaisen sen hyväksyy.

TALOUDELLISET EDELLYTYKSET

9 Lentokoulutusorganisaation on osoitettava viranomaista tyydyttävästi, että hyväksytyjen normien mukaisen lentokoulutuksen järjestämiseksi on käytettävissä riittävä rahoitus.

JOHTO JA HENKILÖSTÖ

10 Johdon rakenteen on oltava sellainen, että jokaisen organisaatiotason henkilöstöä valvovilla on korkean laatutason ylläpitoon tarvittava kokemus ja ominaisuudet. Lentokoulutusorganisaation toimintakäsikirjassa on esitettävä johdon yksityiskohtainen rakenne, josta ilmenevät henkilökohtaiset vastuut.

11 Lentokoulutusorganisaation on osoitettava viranomaiselle, että sen palveluksessa on riittävä määrä asianmukaisesti koulutettua ja pätevää henkilöstöä. Yhdistetyillä kursseilla kolme henkilöstön jäsentä on nimitettävä kokopäivätoimisesti seuraaviin tehtäviin:

Koulutuspäällikkö
Päälennonopettaja
Päteoriakouluttaja

Ositetuilla kursseilla nämä tehtävät voidaan yhdistää ja niihin voidaan nimetä yksi tai kaksi henkilöä, jotka voivat annettavan koulutuksen laajuuden mukaan olla joko kokopäivätoimisia tai osa-aikaisia. Vähintään yhden henkilöstön jäsenen on oltava kokopäivätoiminen.

12 Osa-aikaisten kouluttajien määrän on oltava annettavan koulutuksen laajuuteen nähden viranomaista tyydyttävä.

13 Kaikkien oppilaiden määrän suhde lennonopettajien määrään, koulutuspäällikköä lukuun ottamatta, ei yleensä saa olla suurempi kuin 6 : 1. Runsaasti valvontaa tai käytännön harjoituksia vaativissa teoriakoulutusaineissa ryhmän koon on normaalisti oltava enintään 12 oppilasta.

KOULUTUSPÄÄLLIKKÖ

14 Koulutuspäälliköllä on kokonaisvastuu lentokoulutuksen, synteettisen lentokoulutuksen sekä tietopuolisen opetuksen riittävästä yhteensovittamisesta sekä yksittäisten oppilaiden edistymisen valvonnasta. Koulutuspäälliköllä on oltava laaja kokemus toiminnasta lennonopettajana ammattilentäjän lupakirjoja varten ja hyvä johtamistaito. Koulutuspäälliköllä on myös oltava sellainen ICAO Annex 1:n mukaisesti myönnetty ammattilentäjän lupakirja ja kelpuutukset, jotka kyseisiä lentokoulutuskursseja varten tarvitaan, tai hänellä on oltava ollut tällainen lupakirja niiden kolmen vuoden aikana, jotka edelsivät hänen ensimmäistä nimitystään koulutuspäälliköksi.

PÄÄLENNONOPETTAJA

15 Päälennonopettaja vastaa lennonopettajien ja simulaattorikouluttajien valvonnasta sekä kaiken lentokoulutuksen ja synteettisen lentokoulutuksen yhdenmukaistamisesta. Päälennonopettajalla on oltava:

- (a) korkeimman luokan ammattilentäjän lupakirja kyseessä olevien lentokoulutuskurssien mukaan;

(b) kyseessä olevia lentokoulutuskursseja varten tarvittavat kelpuutukset;

(c) oikeus toimia lennonopettajana vähintään yhdessä kurssilla käytettävässä helikopterityypissä; ja

(d) 1000 tunnin helikopterilentokokemus päällikkönä ja sen lisäksi vähintään 750 tunnin kokemus kyseessä oleviin lentokoulutuskursseihin liittyvistä lennonopettajan tehtävistä helikopterissa, josta 200 tuntia saa olla mittariaikaa maassa.

KOULUTTAJAT, LUKUUN OTTAMATTA SYNTEETTISEN LENTOKOULUTUKSEN ANTAJIA

16 Kouluttajilla on oltava:

(a) ammattilentäjän lupakirja ja niiden lentokoulutuskurssien edellyttämät kelpuutukset, joita heidät nimitetään pitämään;

(b) kyseessä olevaan kurssin osaan tarvittava opettajakelpuus, esim. mittarilennonopettaja, lennonopettaja, tyyppikouluttaja; tai

(c) viranomaisen lupa tietyn koulutuksen antamiseen lentokoulutusorganisaatiossa (katso JAR-FCL 2.300).

17 Enimmäislentoaikojen, enimmäislentotyöaikojen ja lennonopettajien opetustehtävien välisten vähimmäislepoaikojen on oltava viranomaista tyydyttäviä.

KOULUTTAJAT, JOTKA ANTAVAT SYNTEETTISTÄ LENTOKOULUTUSTA

18 Lentokoulutuslaitteessa tai FNPT I:ssä annettavaa koulutusta varten opettajalla on oltava tai oltava aiemmin ollut ammattilentäjän lupakirja sellaisin kelpuutuksin, joita kyseessä olevat kurssit edellyttävät, sekä kouluttajakokemusta. Lentosimulaattorissa ja/tai FNPT II:ssä annettavaan tyyppikoulutukseen usean ohjaajan helikoptereita varten ja/tai miehistöyhteistyökoulutukseen vaaditaan lennonopettajan kelpuus, usean ohjaajan helikopterin tyyppikouluttajakelpuus tai oikeus toimia simulaattorikouluttajana.

PÄÄTEORIAKOULUTTAJA

19 Päteoriakouluttaja vastaa teoriakouluttajien valvonnasta ja kaiken tietopuolisen opetuksen yhdenmukaistamisesta. Päteoriakouluttajalla on oltava käytännön kokemusta ilmailun alalta. Lisäksi hänen on oltava suorittanut opetusmenetelmiä koskeva kurssi tai hänellä on oltava runsaasti kokemusta tietopuolisen opetuksen antamisesta.

TEORIAKOULUTTAJAT

20 Lupakirjaa ja kelpuutuksia varten vaadittavien oppiaineiden teoriakouluttajilla on oltava soveltuva kokemus ilmailusta. Ennen tehtävään nimittämistään heidän on osoitettava pätevyytensä antamalla opetusnäyte laatimaansa aineistoa käyttäen niistä aiheista, joita heidän on tarkoitus opettaa.

KOULUTUSKIRJANPITO

21 Lentokoulutusorganisaation on pidettävä seuraavat tiedot ajan tasalla ja säilytettävä ne vähintään viiden vuoden ajan käyttäen toiminnan edellyttämää hallintohenkilöstöä:

(a) tiedot yksittäisille oppilaille annetusta teoria-, lento- ja synteettisestä lentokoulutuksesta;

(b) opettajien määrääjoin antamat yksityiskohtaiset selvitykset oppilaan edistymisestä, mukaan lukien arvostelut, sekä tiedot edistymisen seuraamiseksi suoritetuista välitarkastuslennoista ja kokeista; ja

(c) henkilökohtaiset tiedot, kuten lääketieteellisten kelpoisuustodistusten, kelpuutusten yms. voimasaolon päättymispäivät.

22 Koulutuskirjanpidon muodosta on määrättävä koulutuskäsikirjassa.

23 Lentokoulutusorganisaation on toimitettava koulutuskirjanpito ja selvitykset viranomaiselle tämän vaatimalla tavalla.

KOULUTUSSUUNNITELMA

24 Koulutussuunnitelma on laadittava jokaista erilaista kurssia varten. Suunnitelmaan on kuuluttava lentokoulutuksen ja tietopuolisen opetuksen jaottelu joko viikoittain tai opetusvaiheen mukaan esitettynä, luettelo vakioharjoituksista ja yksityiskohtaisen koulutusohjelman tiivistelmä. Etenkin synteettinen lentokoulutus ja tietopuolinen opetus on ajoitettava siten, että oppilaat voivat lentoharjoituksissa soveltaa maassa saamiaan tietoja. Opetus olisi järjestettävä niin, että koulutuksen aikana havaitut ongelmat voidaan ratkaista myöhemmässä koulutusvaiheessa. Koulutussuunnitelman sisällön ja järjestyksen on oltava viranomaista tyydyttävä.

KOULUTUKSESSA KÄYTETTÄVÄT HELIKOPTERIT

25 Käytössä on oltava riittävä määrä kyseessä oleville kursseille soveltuvia helikoptereita. Jokaisessa helikopterissa on oltava kaksoisohjaimet lennonopettajan ja oppilaan käytettäväksi. Ohjaajalta toiselle siirrettäviä ohjaimia ei hyväksytä. Lentokalustoon on kuuluttava kyseessä olevien kurssien mukaan myös yksi tai useampia helikoptereita, jotka soveltuvat autorotaation harjoitteluun sekä yksi tai useampia helikoptereita, joissa on mittarisääolosuhteiden jäljittelyyn ja mittarilentokoulutukseen tarvittava varustus.

26 Koulutuksessa saa käyttää vain sellaisia helikoptereita, jotka viranomainen on hyväksynyt koulutustarkoituksia varten.

LENTOPAIKAT

27 Kotilentopaikan ja kaikkien muiden lentopaikkojen, joilla lentokoulutusorganisaatiolla on sivutoimipiste ja joilla annetaan koulutusta, on täytettävä seuraavat vaatimukset:

(a) vähintään yksi kiitotie tai lentoonlähtöalue, jolla koulutuksessa käytettävällä helikopterilla voidaan suorittaa normaali lentoonlähtö tai lasku suurimmalla sallitulla lentoonlähtö- tai laskumassalla ja autorotaatio maahan asti, sen mukaan mikä tulee kysymykseen:

(i) tyynellä (tuulen nopeus enintään neljä solmua) lämpötilassa, joka on kyseisen alueen lämpimimmän kuukauden vuorokauden maksimilämpötilojen keskiarvo,

(ii) ylittäen kaikki lentoonlähdon lentoradalla olevat esteet vähintään 50 jalan korkeusvaralla,

(iii) käyttäen voimalaitteita ja laskutelinettä valmistajan suositusten mukaan, ja

(iv) siirtyen pehmeästi maasta irtoamisesta parasta kohoamisnopeutta vastaavaan nopeuteen ilman, että siihen tarvitaan poikkeuksellisia ohjaajantaitoja tai menetelmiä;

(b) tuulen suunnan osoitin, joka on nähtävissä maanpinnan tasolta jokaisen kiitotien tai lentoonlähtö- ja laskualueen päästä;

(c) kiinteät kiitotievalot tai lentoonlähtö- ja laskualueen valot, jos lentopaikkaa käytetään yölento-koulutukseen;

(d) lennonjohtopalvelu, paitsi jos koulutuksen vaatimukset voidaan turvallisesti täyttää hoitamalla radioyhteys maan ja ilma-alueen välillä muulla tavoin ja jos viranomainen sen hyväksyy.

(e) Käytettävissä on oltava rajoitetulla moottoriteholla ja ahtaassa paikassa toimimisen opetukseen sekä autorotaatioon jäljitellyssä moottorihäiriötilanteessa soveltuvia paikkoja, mukaan lukien kaltevat pinnat.

LENTOTOIMINTAAN LIITTYVÄT TILAT

28 Käytettävissä on normaalisti oltava seuraavat tilat:

(a) valvontatila, jossa on lentotoiminnan valvontaan tarvittava varustus;

(b) lennon suunnittelutila, jossa on seuraavat varusteet ja tiedot:

- tarvittavat voimassa olevat kartat;
- voimassa olevat AIS-tiedot;
- ajan tasalla olevat säätiedot;
- viestintäyhteys lennonjohtoon ja valvontatilaan;
- kartat, joista ilmenevät tavallisesti käytetyt matkalentoreitit;
- kartat, joista ilmenevät voimassa olevat kielto-, vaara- ja rajoitusalueet;
- muu lentoturvallisuuteen liittyvä aineisto.

(c) kooltaan ja määrältään riittävät huoneet tai erilliset tilat tehtävän- ja palautteenantoa varten;

(d) asianmukaiset toimistotilat hallintohenkilöstöä varten sekä työtilat, joissa lennonopettajat voivat kirjoittaa raportit oppilaista, täyttää päiväkirjat jne;

(e) kalustetut miehistötilat opettajia ja oppilaita varten.

TIETOPUOLISEN OPETUKSEN TILAT JA VÄLINEET

29 Tietopuolista opetusta varten on oltava käytettävissä seuraavat tilat ja välineet:

(a) kulloisenkin oppilasmäärän mukaan riittävät opetustilat;

(b) soveltuvat tietopuoliseen opetukseen tarvittavat havaintovälineet;

(c) välineet radiopuhelinliikenteen koulutusta ja kokeita varten;

(d) käsikirjasto, joka sisältää koulutusohjelman kattavat julkaisut;

(e) opetushenkilöstön työhuoneet.

PÄÄSYVAATIMUKSET

30 Jotta oppilas voidaan hyväksyä koulutukseen, hänellä on oltava kyseistä lupakirjaa varten vaadittava lääketieteellinen kelpoisuustodistus ja hänen on täytettävä lentokoulutusorganisaation asettamat pääsyvaatimukset, jotka viranomainen on hyväksynyt.

KOULUTUSKÄSIKIRJA JA TOIMINTAKÄSIKIRJA

31 Lentokoulutusorganisaation on laadittava ja pidettävä ajan tasalla koulutuskäsikirja ja toimintakäsikirja siten, että henkilöstö pystyy niissä olevien tietojen ja ohjeiden avulla hoitamaan tehtävänsä ja oppilaat saavat ohjeet kurssivaatimusten täyttämiseksi. Lentokoulutusorganisaation on annettava koulutuskäsikirjan, toimintakäsikirjan ja organisaation hyväksymisasiakirjojen sisältämät tiedot henkilöstön ja tarvittaessa oppilaiden saataville. Muutosmenettely on selvitettävä ja muutoksia valvottava asianmukaisesti.

32 Koulutuskäsikirjoissa on annettava jokaisen koulutusvaiheen vaatimukset, päämäärät ja opetustavoitteet, jotka oppilaiden on täytettävä tai saavutettava.

33 Toimintakäsikirjoissa on annettava eri henkilöstöryhmien, kuten lennonopettajien, simulaattori-kouluttajien, teoriakouluttajien sekä lentotoiminta- ja huoltohenkilöstön, tehtävissään tarvitsemat tiedot.

KOULUTUSKÄSIKIRJAT

34 Viranomaisen hyväksymiä yhdistettyjä tai ositettuja lentokoulutuskursseja järjestävän organisaation koulutuskäsikirjoissa on oltava seuraavat tiedot:

Osa 1 - Koulutussuunnitelma

Kurssin tavoite (ATP-H, CPL-H, IR-H)	Selvitys siitä, mitä oppilaan odotetaan saavuttavan koulutuksen tuloksena, taitotaso ja koulutusta koskevat rajoitukset.
Pääsyaatimukset	Vähimmäisikä, koulutusvaatimukset (mukaan lukien kielitaito), lääketieteelliset kelpoisuusvaatimukset Asianomaisen valtion asettamat vaatimukset
Aiemman kokemuksen hyväksyminen	Hyväksyntä hankittava viranomaiselta ennen koulutuksen alkua
Yksityiskohtaiset koulutusohjelmat	Lentokoulutusohjelma (yksimoottoriset), lentokoulutusohjelma (monimoottoriset), synteettisen lentokoulutuksen ohjelma sekä tietopuolisen opetuksen ohjelma
Aikataulu ja kuhunkin koulutusohjelmaan käytettävä aika viikkoina	Kurssijärjestelyt ja koulutusohjelmien aikojen yhteensovittaminen
Koulutussuunnitelma	Lento-, teoria-, ja synteettisen lentokoulutuksen päivä- ja viikko-ohjelmien yleiset järjestelyt. Huonosta säästä johtuvat rajoitukset. Oppilaiden enimmäiskoulutusajat (lento-, teoria- ja synteettinen koulutus) esim. päivässä /viikossa/kuukaudessa. Oppilaiden työaikarajoitukset. Koulu- ja yksinlentojen kestoajat eri koulutusvaiheissa. Lentotuntien enimmäismäärä päivässä/yössä; koululentojen enimmäislukumäärä päivässä/yössä. Työjaksojen välinen vähimmäislepoaika.

Koulutuskirjanpito	<p>Tietoja ja asiakirjoja koskevat tietosuoja- ja turvallisuusohjeet. Läsnäolotiedot. Koulutuskirjanpidon kuvaus. Koulutustietojen ja oppilaiden lentopäiväkirjojen tarkistuksista vastaavat henkilöt. Koulutuskirjanpidon tarkistusmenettelyt ja tarkistusten tiheys. Koulutuskirjanpidossa käytettävät merkinnät. Lentopäiväkirjaan tehtäviä merkintöjä koskevat säännöt.</p>
Turvallisuuskoulutus	<p>Henkilökohtaiset vastuut. Tärkeimmät harjoitukset. Pakkotilanneharjoitukset (suoritusstiheys). Tarkastuslennot (suoritusstiheys eri koulutusvaiheissa). Vaatimukset, jotka on täytettävä ennen ensimmäistä yksinlentoa päivällä, yöllä, matkalentoa yksin jne.</p>
Kokeet ja tarkastuslennot	<p>Tarkastuslennot (a) Välitarkastuslennot (b) Koulun omat lopputarkastuslennot</p> <p>Teoriakokeet (a) Välikokeet (b) Koulun omat loppukokeet</p> <p>Hyväksyminen kokeeseen. Säännöt kertauskoulutuksesta, joka on suoritettava ennen kokeen uusimista. Arvosanat ja kirjanpito. Ohjeet koetehtävien laadinnasta, kysymystyypeistä ja arvostelusta, kokeen hyväksytyyn suorittamiseen vaadittava taso. Ohjeet kysymysten analysoinnista ja tarkistamisesta sekä kokeiden muuttamisesta. Kokeen uusimismenettelyt.</p>
Koulutuksen tehokkuus	<p>Henkilökohtaiset vastuut. Yleinen arviointi. Osastojen välinen yhteistyö. Yksittäisten oppilaiden heikon edistymisen toteaminen ja toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi. Opettajien vaihtamismenettely. Opettajanvaihdosten enimmäismäärä oppilasta kohti. Sisäinen palautejärjestelmä koulutuksen puutteiden havaitsemiseksi. Oppilaan koulutuksen keskeyttämistä koskevat säännöt. Kuri. Asiakirjat ja raportointi.</p>
Yhdenmukaistaminen ja vaatimustaso eri koulutusvaiheissa	<p>Henkilökohtaiset vastuut. Yhdenmukaistaminen. Yhdenmukaistamisvaatimukset ja -menetelmät. Kokeiden arvosteluperusteiden soveltaminen.</p>

Osa 2 - Tehtävänanto ja lentoharjoitukset

Lentoharjoitukset	Yksityiskohtainen selvitys kaikkien koulutuksessa käytettävien lentoharjoitusten sisällöstä jaoteltuna pää- ja alaotsikoita käyttäen suoritusjärjestykseen. Sisällön olisi normaalisti oltava lennon-opettajakurssia koskevien vaatimusten mukainen.
Luettelo lentoharjoituksista	Edellä tarkoitettujen harjoitusten lyhennetty luettelo, jossa annetaan vain pää- ja alaotsikot nopeaa tarkistusta varten. Tämän luettelon olisi mieluiten oltava tukevalehtisenä rengaskirjasena, jota lennonopettajat voivat helposti käyttää.
Kurssin rakenne - Koulutusvaiheet	Selvitys siitä, miten kurssi jaetaan vaiheisiin, miten lentoharjoitukset jakautuvat eri koulutusvaiheisiin ja miten ne järjestetään sen varmistamiseksi, että ne suoritetaan oppimisen kannalta parhaassa järjestyksessä ja tärkeimmät (pakkotilanne)harjoitukset toistuvat riittävän usein. Lisäksi on annettava kuhunkin koulutusvaiheeseen ja harjoitusryhmään opetusohjelman mukaan käytettävä tuntimäärä sekä välitarkastuslentojen ajankohdat jne.
Kurssin rakenne - Koulutusohjelmien yhteensovittaminen	Tietopuolisen opetuksen, synteettisen lentokoulutuksen ja lentokoulutuksen yhteensovittaminen siten, että oppilaat voivat lentoharjoituksissa soveltaa tietopuolisessa opetuksessa ja synteettisessä lentokoulutuksessa saamia tietoja.
Oppilaan edistyminen	Oppilaan edistymisvaatimukset sekä lyhyt mutta tarkka selvitys siitä, mitä ja millä tasolla oppilaan on osattava ennen siirtymistä seuraavaan lentokoulutusvaiheeseen. Lisäksi on annettava vaadittu vähimmäiskokemus lentotunteina, mitkä harjoitukset on suoritettava hyväksytysti jne. ennen tiettyjä tärkeitä harjoituksia, kuten yölentoa.
Opetusmenetelmät	Lentokoulutusorganisaation vaatimukset, jotka koskevat erityisesti tehtävänantoa tai ennen lentoa annettavaa neuvontaa ja lennon jälkeistä palautetta, koulutusohjelmien ja -ohjeiden noudattamista, yksinlennoille kelpuuttamista jne.
Välitarkastuslennot ja -kokeet	Kokeiden pitäjille ja tarkastuslentäjille tarkoitetut ohjeet välitarkastuslentojen ja -kokeiden järjestämisestä ja niihin liittyvien asiakirjojen laadinnasta.
Termien määritelmät	Tärkeimpien termien määritelmät tarpeen mukaan.
Liitteet	Välitarkastuslentojen ja -kokeiden arvostelulomakkeet. Koulun omien lopputarkastuslentojen ja -kokeiden arvostelulomakkeet. Tarvittavat lentokoulutusorganisaation todistukset kokemuksesta, pätevyydestä jne.

Osa 3 - Synteettinen lentokoulutus

Rakenne pääosin sama kuin osassa 2.

Osa 4 - Tietopuolinen opetus

Rakenne pääosin sama kuin osassa 2, mutta jokaisesta aineesta on lisäksi annettava koulutuksen erittely ja opetustavoitteet. Yksittäisten oppituntien suunnitelmissa on oltava maininta tarvittavista opetusvälineistä.

TOIMINTAKÄSIKIRJA

35 Hyväksytyjä yhdistettyjä tai ositettuja lentokoulutuskursseja järjestävän organisaation toimintakäsikirjaan on sisällyttävä seuraavat asiat:

(a) Yleistä

- kaikkien toimintakäsikirjan osien luettelo ja kuvaus
- hallinto (toiminnot ja organisaatio)
- vastuut (johto- ja hallintohenkilöstö)
- oppilaiden kuri ja rangaistustoimet
- luvan antaminen lentojen suorittamiseen
- lento-ohjelman laatiminen (helikopterien määrän rajoittaminen huonolla säällä)
- helikopterin päällikkyys ja päällikön tehtävät
- matkustajien kuljettaminen
- helikopterin asiakirjat
- asiakirjojen säilyttäminen
- kirjanpito ohjaamomiestöjen kelpoisuudesta (lupakirjat ja kelpuutukset)
- lääketieteellisten kelpoisuustodistusten ja kelpuutusten voimassaolon jatkaminen
- lennonopettajien lentotyöjakso- ja lentoaikarajoitukset
- oppilaiden lentotyöjakso- ja lentoaikarajoitukset
- lennonopettajien lepoajat
- oppilaiden lepoajat
- ohjaajien lentopäiväkirjat
- lennonsuunnittelu (yleistä)
- turvallisuus (yleistä) - varustus, radiokuuntelun ylläpito, vaaratekijät, onnettomuudet ja vaaratilanteet (sekä niistä ilmoittaminen), varmistusohjaajat jne.

(b) Tekniset seikat

- helikopterin kuvaus
- helikopterin käyttö (mukaan lukien tarkistuslistat, rajoitukset, helikopterin huollot ja tekniset matkapäiväkirjat asiaankuuluvien JAR-vaatimusten mukaisesti jne.)
- pakkotilannemenetelmät
- radio- ja radiosuunnistuslaitteet
- sallitut puutteet

(c) Reittitoiminta

- suoritusarvot (määräykset, lentoonlähtö, matkalento, lasku jne.)
- lennonsuunnittelu (polttoaine, voiteluaine, alin turvallinen lentokorkeus, suunnistuslaitteet jne.)
- kuormaus (kuormauslaskelmat, massa, massakeskiö, rajoitukset)
- sääminimit (lennonopettajat)
- sääminimit (oppilaat eri koulutusvaiheissa)
- koulutusreitit tai -alueet

(d) Henkilöstön koulutus

- lentohenkilöstön tasosta ja pätevydestä vastaavien henkilöiden nimittäminen
- peruskoulutus
- kertauskoulutus
- yhdenmukaistamiskoulutus
- tarkastuslennot
- koulutus vaativampiin tehtäviin
- lentokoulutusorganisaation henkilöstön pätevyysarviointi

JAR-FCL 2.055, liite 2

Tyypikoulutusorganisaatiot, jotka antavat koulutusta ainoastaan lupakirjan haltijoille tyypikelpuuksia varten [kurssien hyväksymisestä määrätään myös kohdassa JAR-FCL 2.261(d)]

JOHDANTO

1 Tyypikoulutusorganisaatio (TRTO) on organisaatio, jolla on henkilöstö, välineistö ja tarkoitukseen soveltuva toimintaympäristö ja joka tarjoaa tyypikoulutusta, miehistöyhteistyökoulutusta ja/tai synteettistä lentokoulutusta sekä mahdollisesti tiettyihin koulutusohjelmiin kuuluvaa tietuopuolista opetusta.

2 Tyypikoulutusorganisaation, joka haluaa antaa JAR-FCL:n vaatimukset täyttävää hyväksyttyä koulutusta, on hankittava JAA:n jäsenvaltion viranomaisen hyväksyntä. Jäsenvaltion viranomainen ei myönnä tällaista hyväksyntää, ellei:

(a) organisaation päätoimipaikka ja pääkonttori sijaitse kyseisessä jäsenvaltiossa;

(b) organisaatiota omista jäsenvaltiot ja/tai jäsenvaltioiden kansalaiset kokonaan tai pääosin ja ellei se pysy näiden omistuksessa;

(c) viranomainen pysty valvomaan, että JAR-FCL:n vaatimukset täyttyvät; ja

(d) organisaatio täyty kaikkia JAR-FCL:n vaatimuksia (katso AMC FCL 2.055 (lisätään myöhemmin)).

Tässä liitteessä annetaan tyypikoulutusorganisaation hyväksynnän myöntämistä, voimassaolon jatkamista ja muuttamista koskevat vaatimukset.

HYVÄKSYNNÄN HANKKIMINEN

3 Hyväksyntää hakevan tyypikoulutusorganisaation on esitettävä viranomaiselle kohtien 16 ja 25 - 26 vaatimukset täyttävät toiminta- ja koulutuskäsikirjat, mukaan lukien laatujärjestelmät, sekä koulutus-suunnitelmat. Hakemuksen käsittelyn jälkeen organisaatio tarkastetaan sen varmistamiseksi, että se täyttää tämän liitteen vaatimukset. Jos organisaatio läpäisee tarkastuksen, hyväksyntä myönnetään ensin yhdeksi vuodeksi ja sen voimassaoloa voidaan myöhemmin jatkaa enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

4 Kaikkien kurssien on oltava hyväksytyjä (katso IEM FCL 2.055 (lisätään myöhemmin)).

5 Viranomainen muuttaa hyväksyntää tai peruuttaa sen kokonaan tai määräajaksi, jos jokin hyväksyntävaatimus tai -normi ei enää täyty hyväksyttävän vähimmäistason mukaisesti.

6 Jos tyypikoulutusorganisaatio haluaa muuttaa hyväksyttyä kurssia tai toiminta- tai koulutuskäsikirjaansa, sen on hankittava muutoksille viranomaisen hyväksyntä ennen niiden käyttöönottoa. Organisaation ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa viranomaiselle päivittäisen toimintansa vähäisistä muutoksista. Mikäli on epävarmaa, voidaanko ehdotettua muutosta pitää vähäisenä, on asia selvitettävä viranomaiselta.

7 Tyypikoulutusorganisaatio voi sopia koulutusjärjestelyistä muiden koulutusorganisaatioiden kanssa tai perustaa sivutoimipisteitä muille lentopaikoille osana koulutusjärjestelyjään, jos viranomainen sen hyväksyy.

TALOUDELLISET EDELLYTYKSET

8 Tyypikoulutusorganisaation on osoitettava viranomaista tyydyttävästi, että hyväksytyjen normien mukaisen lentokoulutuksen järjestämiseksi on käytettävissä riittävä rahoitus.

TARKASTUKSET

9 Alkutarkastuksen lisäksi viranomaisen tekee tarkastuskäyntejä sen varmistamiseksi, että tyypikoulutusorganisaatio täyttää JAR:ien ja hyväksynnän vaatimukset.

10 Tällaisten käyntien aikana viranomaisen on saatava tutkia koulutuskirjanpitoa, organisaation myöntämiä lupia ja valtuutuksia, teknisiä matkapäiväkirjoja, oppimateriaalia ja muuta tarvittavaa aineistoa sekä päästävä seuraamaan oppitunteja ja tehtävän- ja palautteenantoa. Käynnistä laaditun raportin jäljennös toimitetaan kyseiselle tyypikoulutusorganisaatiolle.

JOHTO JA HENKILÖSTÖ

11 Johdon rakenteen on oltava sellainen, että jokaisen organisaatiotason henkilöstöä valvovilla on korkean laatutason ylläpitoon tarvittava kokemus ja ominaisuudet. Tyypikoulutusorganisaation toimintakäsikirjassa on esitettävä johdon yksityiskohtainen rakenne, josta ilmenevät henkilökohtaiset vastuut.

12 Organisaation on nimitettävä viranomaista tyydyttävä koulutuspäällikkö. Koulutuspäällikön tehtäviin on kuuluttava sen varmistaminen, että tyypikoulutusorganisaatio täyttää JAR-FCL:n vaatimukset. Tämä henkilö on viime kädessä vastuussa suoraan viranomaiselle.

13 Tyypikoulutusorganisaation henkilöstön on oltava riittävä koulutustavoitteiden saavuttamiseksi. Jokaisen kouluttajan tehtävät on määriteltävä kirjallisesti.

TYYPPIKOULUTTAJA

14 Tyypikouluttajilla on oltava:

(a) ammattilentäjän lupakirja ja niiden lentokoulutuskurssien edellyttämät kelpuutukset, joita heidät nimitetään pitämään;

(b) tyypikouluttajan kelpuus kurss(e)illa käytettäviä helikoptereita varten; tai

(c) viranomaisen lupa tietyn koulutuksen antamiseen tyypikoulutusorganisaatiossa (katso JAR-FCL 2.300).

KOULUTTAJAT, JOTKA ANTAVAT SYNTEETTISTÄ LENTOKOULUTUSTA

15 Lentokoulutuslaitteessa annettavaa koulutusta varten opettajalla on oltava tai oltava aiemmin ollut ammattilentäjän lupakirja sekä niiden kurssien edellyttämä kouluttajakokemus, joita hänet nimitetään pitämään. Lentosimulaattorissa, lentokoulutuslaitteessa ja/tai FNPT II:ssa annettavaan tyypikoulutukseen usean ohjaajan helikoptereita varten ja/tai miehistöyhteistyökoulutukseen vaaditaan usean ohjaajan helikopterin tyypikouluttajakelpuus tai oikeus toimia simulaattorikouluttajana.

OPETUKSEN TASO

16 Tyypikoulutusorganisaation on luotava järjestelmä sen varmistamiseksi, että koulutuskeskuksen toiminta ja koulutus on järkevää ja tehokasta. Laatujärjestelmän avulla on määritettävä organisaation toimintaperiaatteiden, menetelmien ja koulutuksen riittävyys.

KOULUTUSKIRJANPITO

17 Tyypikoulutusorganisaation on pidettävä seuraavat tiedot ajan tasalla ja säilytettävä ne vähintään viiden vuoden ajan käyttäen toiminnan edellyttämää hallintohenkilöstöä:

(a) lento-oppilaan ennen kurssia ja kurssin aikana saamat arvostelut;

(b) tiedot yksittäisille oppilaille annetusta tietopuolisesta opetuksesta sekä lento- ja simulaattorikoulutuksesta; ja

(c) henkilökohtaiset tiedot tyypikoulutusorganisaation henkilöstöstä (lääketieteellisten kelpoisuustodistusten, kelpuutusten yms. voimassaolon päättymispäivät).

18 Koulutuskirjanpidon muodosta on määrättävä koulutuskäsikirjassa.

19 Tyypikoulutusorganisaation on toimitettava koulutuskirjanpito ja selvitykset viranomaiselle tämän vaatimalla tavalla.

KOULUTUSSUUNNITELMA

20 Koulutussuunnitelma on laadittava jokaista erilaista kurssia varten. Suunnitelmaan on kuuluttava lento- ja teoriakoulutuksen jaottelu joko viikoittain tai opetusvaiheen mukaan esitettyinä, luettelo vakioharjoituksista ja yksityiskohtaisen koulutusohjelman tiivistelmä. Etenkin synteettinen lentokoulutus ja tietopuolinen opetus on ajoitettava siten, että oppilaat voivat lentoharjoituksissa soveltaa maassa saamiinsa tietoja. Opetus olisi järjestettävä niin, että koulutuksen aikana havaitut ongelmat voidaan ratkaista myöhemmässä koulutusvaiheessa.

KOULUTUKSESSA KÄYTETTÄVÄT HELIKOPTERIT

21 Jokaisessa helikopterissa on oltava sellainen varustus, joka vaaditaan kyseessä olevan hyväksytyin kurssin koulutuserittelyssä.

TILAT

22 Käytössä on oltava soveltuvat koulutustilat.

PÄÄSYVAATIMUKSET

23 Tyypikoulutusorganisaatio vastaa sen varmistamisesta, että oppilaat täyttävät vähintään JAR-FCL 2.250:n mukaiset tyypikoulutuksen aloittamisen ehdot.

KOULUTUSKÄSIKIRJA JA TOIMINTAKÄSIKIRJA

24 Tyypikoulutusorganisaation on laadittava ja pidettävä ajan tasalla koulutuskäsikirja ja toimintakäsikirja siten, että henkilöstö pystyy niissä olevien tietojen ja ohjeiden avulla hoitamaan tehtävänsä ja oppilaat saavat ohjeet kurssivaatimusten täyttämiseksi. Tyypikoulutusorganisaation on annettava koulutuskäsikirjan, toimintakäsikirjan ja organisaation hyväksymisasiakirjojen sisältämät tiedot henkilöstön ja tarvittaessa oppilaiden saataville. Muutosmenettely on selvitettävä ja muutoksia valvottava asianmukaisesti.

25 Koulutuskäsikirjassa on annettava jokaisen koulutusvaiheen vaatimukset, päämäärät ja opetustavoitteet, jotka oppilaiden on täytettävä tai saavutettava, sekä jokaisen kurssin pääsyvaatimukset. Siinä on oltava JAR-FCL 2.055:n liitteen 1 kohdassa 34 luetellut tiedot siltä osin kuin ne tulevat kysymykseen.

26 Toimintakäsikirjassa on annettava eri henkilöstöryhmien, kuten tyyppi-, simulaattori- ja teoria-kouluttajien sekä lentotoiminta- ja huoltohenkilöstön, tehtävissään tarvitsemat tiedot. Siinä on oltava JAR-FCL 2.055:n liitteen 1 kohdassa 35 luetellut tiedot siltä osin kuin ne tulevat kysymykseen.

JAR-FCL 2.075, liite 1

Ohjaamomiehistöön lupakirjoja koskevat yksityiskohtaiset vaatimukset

YLEISTÄ

- 1 Ilma-aluksen ohjaajan on pidettävä mukanaan voimassa olevaa lupakirjaa ja lääketieteellistä kelpoisuustodistusta aina, kun hän käyttää lupakirjan mukaisia oikeuksia.
- 2 Lupakirjan haltijan tunnistamista varten on oltava mukana kuvallinen henkilötodistus.
- 3 Mahdolliset lääketieteelliset rajoitukset (esim. silmälasien käyttö) on merkittävä sekä lääketieteelliseen kelpoisuustodistukseen (katso JAR-FCL 3, IEM FCL 3.100) että lupakirjaan.
- 4 Tässä luvussa viranomaisella tarkoitetaan lupakirjan myöntäneen valtion ilmailuviranomaista.

JAA:N LUPAKIRJAN MALLI

Etusivu

<p>Viranomaisen nimi ja tunnus (Englanniksi ja ao. maan kielellä)</p> <p>JOINT AVIATION AUTHORITIES (Vain englanniksi)</p> <p>FLIGHT CREW LICENCE (Englanniksi ja ao. maan kielellä)</p> <p>Issued in accordance with ICAO standards (Englanniksi ja ao. maan kielellä)</p>

Vaatimukset

Sivut eivät saa olla pienempiä kuin A4-arkin kahdeksasosa eivätkä suurempia kuin Euroopan yhteisön passi

Sivu 2

I	Lupakirjan myöntänyt valtio
III	Lupakirjan numero
IV	Haltijan suku- ja etunimi
XIV	Syntymäaika (katso ohjeet) ja -paikka
V	Osoite Katuosoite, postinumero, paikkakunta
VI	Kansallisuus
VII	Haltijan allekirjoitus
VIII	Lupakirjan myöntänyt viranomaisen
X	Lupakirjan antaneen virkailijan allekirjoitus ja myöntämispäivämäärä
XI	Viranomaisen sinetti tai leima

Vaatimukset

Lupakirjan numeron alussa on aina oltava myöntäneen valtion YK-maatunnus

Päivämäärä on merkittävä vakiomuodossa, t.s. päivä/kuukausi/vuosi (esim. 21/01/1995)

Katso JAR-FCL 2.070

II	Lupakirjojen lajit, ensimmäinen myöntämispäivä ja maatumnus
IX	Voimassaolo: Tämä lupakirja on kirjoitettava uudelleen viimeistään ..... Lupakirjan mukaisia oikeuksia saa käyttää ainoastaan, jos haltijalla on kyseiseen toimintaan vaadittava voimassa oleva lääketieteellinen kelpoisuustodistus. Lupakirjan haltijalla on oikeus käyttää lupakirjan mukaisia oikeuksia missä tahansa JAA:n jäsenvaltiossa rekisteröidyssä ilma-aluksessa. Lupakirjan haltijan tunnistamista varten on pidettävä mukana kuvallinen henkilötodistus.
XII	Radiopuhelimenhoitajan kelpuus: Tämän lupakirjan haltija on osoittanut kykenevänsä hoitamaan ilma-aluksen radiopuhelinliikennettä englannin kielellä (muut kielet mainittava).
XIII	Lisäselvitykset: Esim. Tämä ansiolentäjän lupakirja (CPL(H)) on annettu (JAA:n ulkopuolinen valtio) myöntämän liikennelentäjän lupakirjan (ATPL(H)) perusteella ja on voimassa ainoastaan lupakirjan myöntäneessä valtiossa rekisteröityjä helikoptereita käytettäessä.

Lupakirjoista on käytettävä samoja lyhenteitä kuin JAR-FCL:ssä (esim. PPL-H, ATPL-H). Päivämäärä on merkittävä vakiomuodossa, t.s. päivä/kuukausi/vuosi (esim. 21/01/1995)

Lupakirja on kirjoitettava uudelleen viimeistään viiden vuoden kuluttua kohtaan II merkitystä ensimmäisestä myöntämispäivästä.

Tätä asiakirjaa ei ole tarkemmin määritelty, mutta passi katsotaan riittäväksi toimittaessa lupakirjan myöntäneen valtion ulkopuolella.

Tähän kohtaan on merkittävä kaikki ICAOn, EU:n direktiivien tai asetusten ja JAR-määräysten edellyttämät lisätiedot.

XII	
Uusittavat kelpuutukset	
Luokka/Tyyppi	Huomautukset / Rajoitukset
Mittarilento	
Opettaja	

Vaatimukset

Nämä sivut on tarkoitettu viranomaisen käyttöön, ja niille merkitään kelpuutusten myöntäminen tai uusiminen. Kelpuutusten myöntämistä tai uusimista koskevat merkinnät tekee aina viranomainen. Toimintaan liittyvät rajoitukset merkitään Huomautukset / Rajoitukset -sarakeeseen sen kelpuutuksen kohdalle, jota rajoitus koskee (esim. mittarilentokoe suoritettu perämiehen kanssa, opettajakelpuus rajoitettu yhteen ilma-alustyyppiin jne.). Lääketieteelliset rajoitukset, ehdot ja poikkeukset (esim. kelpuus voimassa vain perämiehenä toimittaessa) merkitään siten kuin lääketieteellisessä kelpoisuustodistuksessa mainitaan (katso IEM FCL 3.100).

Sivut 5, 6 ja 7:

JAA-lupakirjan vakiomuodossa näille sivuille voi tehdä merkintöjä se tarkastuslentäjä, joka ottaa vastaan tyyppi- ja mittarilentokelpuutusten voimassaolon jatkamiseen vaadittavat tarkastuslennot. Viranomaisen voi kuitenkin harkintansa mukaan vaatia, että voimassaolon jatkamista koskevien merkintöjen on oltava viranomaisen tekemiä.

Jos monimoottorisella helikopterilla suoritettuun tarkastuslentoon kuuluu myös mittarilentokelpuutusosuus, se riittää helikopterin mittarilentokelpuutuksen voimassaolon jatkamiseen (mahdollisine rajoituksineen). Mikäli tarkastuslennon mittarilentokelpuutusosuutta ei suoriteta eivätkä muilla helikoptereilla suoritettavat mittaritarkastuslennot anna vastaavia IFR-oikeuksia, tarkastuslentäjä merkitsee kyseisen kelpuutuksen voimassaolon jatkamisen kohdalle 'VFR'.

Tarkastuslentäjälle voidaan viranomaisen harkinnan mukaan antaa oikeus merkitä lupakirjaan myös opettajakelpuutusten voimassaolon jatkaminen. Jos tarkastuslentäjälle ei ole annettu tällaista oikeutta, kelpuutusta koskevan merkinnän tekee viranomainen.

Ne kelpuutukset, joiden voimassaoloa ei ole jatkettu, poistetaan lupakirjasta viranomaisen harkinnan mukaan, kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluttua viimeisestä voimassaolon jatkamisesta.

XII

Kelpuutus	Tarkastuslennon suorituspäivä	Voimassaolo päättyy	Tarkastuslentäjän valtuutuksen nro	Tarkastuslentäjän allekirjoitus

(Jokaisella sivulla on oltava 10 riviä kelpuutusten myöntämistä ja voimassaolon jatkamista koskevia merkintöjä varten)

Sivu 8:

Lupakirjassa käytetyt lyhenteet	
ATPL	Liikennelentäjän lupakirja (Airline Transport Pilot Licence)
CPL	Ansiolentäjän lupakirja (Commercial Pilot Licence)
IR	Mittarilentokelpuutus (Instrument Rating)
(A)	Lentokone (Aeroplane)
(H)	Helikopteri (Helicopter)
SE	Yksimoottoriset (Single-engine)
ME	Monimoottoriset (Multi-engine)
MPH	Usean ohjaajan helikopteri (Multi-pilot helicopter)
SPH	Yhden ohjaajan helikopteri (Single-pilot helicopter)
R/T	Radiopuhelinliikenne (Radio Telephony)
MEP	Mäntämoottorikäyttöiset monimoottorilentokoneet (Multi-engine piston aeroplanes)
SEP	Mäntämoottorikäyttöiset yksimoottorilentokoneet (Single-engine piston aeroplanes)
Tyyppi	katso luettelot luvun F osassa 2
Luokka	katso luettelot luvun F osassa 2
FI	Lennonopettaja (Flight Instructor)
FE	Tarkastuslentäjä (Flight Examiner)
TRE	Tyyppitarkastuslentäjä (Type Rating Examiner) jne.

LUKU B - LENTO-OPPILAS

JAR-FCL 2.085 Vaatimukset

(a) Lento-oppilaan on täytettävä sen valtion viranomaisen asettamat vaatimukset, jossa hän aikoo hankkia koulutuksen. Näitä vaatimuksia asettaessaan viranomaisen on varmistettava, etteivät lento-oppilaille annettavat oikeudet johda siihen, että he saattaisivat aiheuttaa vaaraa lentoliikenteelle.

(b) Lento-oppilas ei saa lentää yksin, ellei hän ole saanut siihen lupaa lennonopettajalta.

JAR-FCL 2.090 Vähimmäisikä

Lento-oppilaan on oltava vähintään 16-vuotias ennen ensimmäistä yksinlentoaan.

JAR-FCL 2.095 Lääketieteellinen kelpoisuus

Lento-oppilas ei saa lentää yksin, ellei hänellä ole voimassa olevaa luokan 1 tai luokan 2 lääketieteellistä kelpoisuustodistusta.

LUKU C - HELIKOPTERIYKSITYISLENTÄJÄN LUPAKIRJA - PPL(H)

JAR-FCL 2.100 Vähimmäisikä

Helikopteryksityislentäjän lupakirjan hakijan on oltava vähintään 17-vuotias.

JAR-FCL 2.105 Lääketieteellinen kelpoisuus

Helikopteryksityislentäjän lupakirjan hakijalla on oltava voimassa oleva luokan 1 tai 2 lääketieteellinen kelpoisuustodistus. Helikopteryksityislentäjän lupakirjan mukaisten oikeuksien käyttämiseen vaaditaan voimassa oleva luokan 1 tai 2 lääketieteellinen kelpoisuustodistus.

JAR-FCL 2.110 Oikeudet ja ehdot

(a) *Oikeudet.* Edellyttäen, että muut JAR:ien vaatimukset täyttyvät, helikopteryksityislentäjän lupakirjan haltija on oikeutettu toimimaan ilman korvausta minkä tahansa helikopterin päällikkönä tai perämiehenä muussa kuin ansiotarkoituksessa suoritettavilla lennoilla.

(b) Ehdot

(1) Helikopteryksityislentäjän lupakirjan hakija, joka täyttää kohdissa JAR-FCL 2.100, 2.105, 2.120, 2.125(a) ja (b), 2.130, 2.135 ja 2.261(a) määrättyt ehdot, täyttää helikopteryksityislentäjän lupakirjan ja vähintään lentokokeessa käytetyn helikopterin tyyppikelpuutuksen myöntämiselle asetetut vaatimukset.

(2) Jos lupakirjan mukaisia oikeuksia käytetään yöllä, haltijan on täytettävä kohdan JAR-FCL 2.125(c) vaatimukset.

(3) Matkustajien kuljettaminen

(i) *Viimeaikainen kokemus.* Helikopteryksityislentäjän lupakirjan haltija ei saa toimia päällikkönä helikopterissa, jossa kuljetetaan matkustajia, ellei hän ole viimeksi kuluneiden 90 päivän aikana suorittanut kolmea laskukierrosta, mukaan lukien lentoonlähdot ja laskut, saman tyyppin helikopterilla itse ohjaten.

(ii) Matkustajien kuljettaminen yöllä.

Jos näitä oikeuksia käytetään yöllä, haltijan on oltava suorittanut edellä (i) kohdassa vaaditut tehtävät yöllä.

JAR-FCL 2.115 Lupakirjaan liittyvät erityiskelpuutukset

Viranomaisen voi myöntää helikopteryksityislentäjän lupakirjaan liittyvät erityiskelpuutukset (esim. maatalouslennot, vuoristolentäminen, palonsammutus) kyseisen JAA:n jäsenvaltion vaatimusten mukaisesti käytettäväksi vain tämän valtion ilmatilassa. Tällaisen kelpuutuksen käyttöön muun JAA-valtion ilmatilassa on hankittava etukäteen asianomaisen valtion suostumus.

JAR-FCL 2.120 Lentokokemus ja lentoajan hyväksi laskeminen

Helikopteryksityislentäjän lupakirjan hakijalla on oltava vähintään 45 tunnin lentokokemus helikopterin ohjaajana, josta yhteensä 5 tuntia saa olla suoritettu FNPT:ssä tai lentosimulaattorissa. Jos hakijalla on ohjaajan lupakirja tai vastaava oikeus ohjata lentokonetta, kiinteäsiipistä ja kaikkiin kolmeen suuntaan vaikuttavilla liikutettavilla ohjainpinoilla ohjattavaa ultrakevytlentokonetta, ultrakevyttä helikopteria, gyrokopteria, purjelentokonetta, apumootorilla varustettua purjelentokonetta tai itselähtevää purjelentokonetta, 10 prosenttia tällaisen ilma-aluksen päällikkönä lennetyistä kokonaislentoajasta, mutta kuitenkin enintään 6 tuntia, voidaan laskea hänen hyväkseen helikopteryksityislentäjän lupakirjaa varten vaadittavaksi lentoajaksi.

JAR-FCL 2.125 Kurssi

(Katso JAR-FCL 2.125, liitteet 1, 2 ja 3)
(Katso AMC FCL 2.125)

(a) *Yleistä.* Helikopteryksityislentäjän lupakirjan hakijan on saatava vaadittu koulutus lentokoulutusorganisaatiossa tai hyväksytystä rekisteröidyltä kouluttajalta JAR-FCL 2.125:n liitteessä 1 määrätyn koulutusohjelman mukaisesti. Rekisteröity kouluttaja saa antaa koulutusta vain yksimootorisilla helikopte-

reilla, joiden suurin sallittu istuinpaikkaluku on enintään 4. Poikkeustapauksissa viranomaisella voi myöntää yksityislentäjäkoulutusta antaville rekisteröidyille kouluttajille erityisluvan jo käytössä olevien yksimootoristen koulutushelikopterien käytön jatkamiseen. Rekisteröintiä koskevat vaatimukset annetaan JAR-FCL 2.125:n liitteissä 2 ja 3.

(b) *Lentokoulutus.* Helikopteriyksityislentäjän lupakirjan hakijan on oltava saanut lentokoulutus yhdellä helikopterityypillä, jolla on JAA:n jäsenvaltion myöntämä tai hyväksymä lentokelpoisuustodistus. Koulutukseen on sisällyttävä vähintään 25 tuntia koululentoja ja vähintään 10 tuntia lennonopettajan valvomia yksinlentoja, joista vähintään 5 tuntia on oltava matkalentoja yksin. Näihin on kuuluttava ainakin yksi vähintään 185 kilometrin (100 NM) pituinen matkalento, jonka aikana suoritetaan lasku täydelliseen pysähtymiseen asti kahdelle eri lentopaikalle, jotka eivät saa olla samoja kuin lähtölentopaikka.

(c) *Yölentokelpuus.* Jos lupakirjan mukaisia oikeuksia käytetään yöllä, lentokoulutukseen on kuuluttava edellisten lisäksi vähintään viisi tuntia yölentoa helikoptereilla. Tähän on sisällyttävä 3 tuntia koululentoja, mukaan lukien vähintään 1 tunti matkalentoa sekä viisi laskukierrosta yksin, joista jokaiseen kuuluu lasku täydelliseen pysähtymiseen asti yksin. Tämä kelpuus merkitään lupakirjaan.

JAR-FCL 2.130 Teoriakoe
(Katso JAR-FCL 2.130 & 2.135, liite 1)

Helikopteriyksityislentäjän lupakirjan hakijan on oltava osoittanut viranomaiselle hallitsevansa tiedot helikopteriyksityislentäjän lupakirjan haltijan oikeuksia vastaavalla tasolla. Teoriakokeiden vaatimuksista ja menetelmistä määrätään JAR-FCL 2.130 & 2.135:n liitteessä 1 sekä kohdassa JAR-FCL 1.261(a).

JAR-FCL 2.135 Lentokoe
(Katso JAR-FCL 2.130:n ja 2.135:n liite 1)

Helikopteriyksityislentäjän lupakirjan hakijan on oltava osoittanut pystyvänsä suorittamaan helikopterin päällikkönä yksityislentäjän lupakirjan haltijan oikeuksia vastaavalla pätevyydellä ne vaaditut menetelmät ja lentoliikkeet, jotka luetellaan JAR-FCL 2.130:n ja 2.135:n liitteessä 1 sekä JAR-FCL 2.135:n liitteessä 2. Lentokoe on suoritettava kuuden kuukauden kuluessa lentokoulutuksen päättymisestä [katso JAR-FCL 2.125(a)].

JAR-FCL 2.125, liite 1**Helikopteryksityislentäjän kurssi - Yhteenveto**

(Katso JAR-FCL 2.125)

(Katso AMC FCL 2.125)

1 Helikopteryksityislentäjän kurssin päämääränä on kouluttaa lento-oppilas lentämään turvalisesti ja tehokkaasti näkölentosääntöjen mukaisesti.

TIETOPUOLINEN OPETUS

2 Helikopteryksityislentäjän kurssin teoriaosuuden koulutusohjelman on katettava seuraavat aiheet:

Ilmailun säädökset, ilma-aluksen yleistuntemus, suoritusarvot ja lennonsuunnittelu, ihmisen suorituskyky ja rajoitukset, sääoppi, lentosuunnistus, lentotoiminnan menetelmät, lennonteoria ja radiopuhelinliikenne.

Tietopuolisesta opetuksesta määrätään tarkemmin kohdassa AMC FCL 2.125.

LENTOKOULUTUS

3 Helikopteryksityislentäjän lentokoulutusohjelman on katettava:

(a) lennonvalmistelutoimenpiteet, mukaan lukien massan ja massakeskiön määrittäminen, helikopterin tarkastus sekä huoltotoimenpiteet, jotka ohjaaja saa tehdä;

(b) toiminta lentopaikalla ja laskukierroksessa, varotoimenpiteet ja menetelmät yhteentörmäyksen välttämiseksi;

(c) helikopterin ohjaaminen käyttäen ulkoisia näköhavaintoja;

(d) lentoonlähdöt, laskut, leijunta, kaarrot ulkoisten vertailukohtien mukaan ja normaalit siirtymiset leijuntaan ja leijunnasta;

(e) hätämenetelmät, perusautorotaatiot, simuloitu moottorihäiriö, maaresonanssin estäminen, jos maaresonanssiin joutuminen on mahdollista kyseisellä tyyppillä;

(f) lentäminen sivulle ja taaksepäin, kääntyminen paikallaan;

(g) alkavan pyörrevirtaustilan tunnistaminen ja poispääsy siitä;

(h) autorotaatio maahan asti, laskut moottorihäiriötä jäljitellen, pakkolaskuharjoitukset. Simuloidut laiteviat sekä moottorin, ohjainten, sähkö- ja hydraulijärjestelmien vikoihin liittyvät hätätilannemenetelmät;

(i) jyrkät kaarrot;

(j) siirtymiset, pikapysäytykset, liikehtiminen myötätuulessa, laskut ja lentoonlähdöt kaltevalla pinnalla;

(k) toiminta rajoitetulla moottoriteholla ja ahtaissa paikoissa, mukaan lukien lentopaikan ulkopuolisten laskupaikkojen valinta sekä lentoonlähtö niiltä ja laskeutuminen niille;

(l) lentäminen yksinomaan perusmittarien avulla, mukaan lukien 180 asteen vaakakaarto ja oikeaksi epätavallisista asennoista, minkä tarkoituksena on jäljitellä pilveen joutumista [tämän koulutuksen saa antaa lennonopettaja (FI(H))];

(m) matkalento käyttäen näkösuunnistusta, laskelmasuunnistusta sekä radiosuunnistuslaitteita, jos niitä on käytettävissä;

(n) valvotulle lentopaikalle saapuminen, sieltä lähteminen, lentopaikan ohittaminen, ilmaliikennepalvelun ja radiopuhelinliikenteen menetelmien ja sanontojen noudattaminen.

KOULUTUKSESSA KÄYTETTÄVÄT HELIKOPTERIT

4 Käytössä on oltava riittävä määrä kyseessä oleville kurseille soveltuvia helikoptereita, jotka on varustettu ja joita huolletaan JAR-määräysten mukaisesti. Jos koulutus suoritetaan helikoptereilla, joilla on JAA:n jäsenvaltion myöntämä tai hyväksymä lentokelpoisuustodistus, hakijalla on oikeus saada tyyppikelpuus lupakirjaansa. Jokaisessa helikopterissa on oltava kaksoisohjaimet lennonopettajan ja oppilaan käytettäväksi; ohjaajalta toiselle siirrettäviä ohjaimia ei hyväksytä. Lentokaluksien olisi kuuluttava kyseessä olevien kurssien mukaan myös yksi tai useampia helikoptereita, jotka soveltuvat autorotaation harjoitteluun sekä yksi tai useampia helikoptereita, joissa on mittarisääolosuhteiden jäljittelyyn tarvittava varustus.

Koulutuksessa käytettävien helikoptereiden on oltava viranomaisen koulutukseen hyväksymiä.

LENTOPAIKAT

5 Kotilentopaikan ja kaikkien muiden lentopaikkojen, joilla lentokoulutusorganisaatiolla on sivutoimipiste ja joilla annetaan koulutusta, on täytettävä seuraavat vaatimukset:

(a) Lentopaikalla on oltava vähintään yksi kiitotie tai lentoonlähtöalue, jolla koulutuksessa käytettävällä helikopterilla voidaan suorittaa normaali lentoonlähtö tai lasku suurimmalla sallitulla lentoonlähtö- tai laskumassalla ja autorotaatio maahan asti:

(i) tyynellä (tuulen nopeus enintään neljä solmua) lämpötilassa, joka on kyseisen alueen lämpimimmän kuukauden vuorokauden maksimilämpötilojen keskiarvo,

(ii) ylittäen kaikki lentoonlähdön lentoradalla olevat esteet vähintään 50 jalan korkeusvaralla,

(iii) käyttäen voimalaitteita ja laskutelinettä valmistajan suositusten mukaan, ja

(iv) siirtyen pehmeästi maasta irtoamisesta parasta kohoamisnopeutta vastaavaan nopeuteen ilman, että siihen tarvitaan poikkeuksellisia ohjaajantaitoja tai menetelmiä.

(b) Lentopaikalla on oltava tuulen suunnan osoitin, joka on nähtävissä maanpinnan tasolta jokaisen kiitotien tai lentoonlähtö- ja laskualueen päästä.

(c) Lentopaikalla on oltava kiinteät kiitotievalot tai lentoonlähtö- ja laskualueen valot, jos lentopaikkaa käytetään yölentokoulutukseen.

(d) Lentopaikalla on oltava käytettävissä viranomaista tyydyttävät välineet maan ja ilma-aluksen välisen radioyhteyden hoitamiseen.

(e) Käytävissä on oltava rajoitetulla moottoriteholla ja ahtaassa paikassa toimimisen opetukseen sekä autorotaatioon jäljitelyssä moottorihäiriötilanteessa soveltuvia paikkoja, mukaan lukien kaltevat pinnat.

Yksityiskohtaisemmat tiedot annetaan kohdassa AMC FCL 2.125.

JAR-FCL 2.125, liite 2**Kouluttajien rekisteröiminen yksityislentäjäkoulutusta varten**

[Katso JAR-FCL 2.125(a)]

- 1 Koulutusorganisaation omistajan tai sen toiminnasta vastaavan henkilön on annettava rekisteröintiä viranomaiselta, joka toimittaa hakijalle rekisteröintihakemuslomakkeen.
- 2 Rekisteröintihakemuslomakkeessa on oltava JAR-FCL 2.125:n liitteessä 3 vaaditut tiedot.
- 3 Täytetyn hakemuslomakkeen saatuaan viranomainen rekisteröi kouluttajan ilman muodollista hyväksymismenettelyä, ellei sillä ole syytä epäillä, ettei koulutusta voida suorittaa turvallisesti. Viranomainen ilmoittaa asiasta hakijalle.
- 4 Viranomaiselle on ilmoitettava kaikista lomakkeen tietoihin tulleista muutoksista.
- 5 Kouluttajan rekisteröinti on voimassa, kunnes kyseisen toiminnan harjoittaja ilmoittaa viranomaiselle yksityislentäjäkoulutuksen lopettamisesta tai viranomainen toteaa, ettei koulutus ole turvallista ja/tai JAR-FCL:n mukaista. Kummassakin tapauksessa kouluttajan rekisteröinti peruutetaan.

JAR-FCL 2.125, liite 3

Rekisteröintihakemuslomakkeessa annettavat tiedot

(Katso JAR-FCL 2.125)

a	Kouluttajan toiminnassaan käyttämä nimi ja osoite; lentokerho, -koulu tms.
b	Omistajan tai omistajien nimet
c	Toiminnan aiottu aloituspäivä
d	Lennonopettajien nimet, osoitteet, puhelinnumerot ja pätevyystiedot
e	(i) Sen lentopaikan nimi ja osoite, jolta koulutustoimintaa aiotaan harjoittaa; (ii) Lentopaikan pitäjän nimi
f	Luettelo käytettävistä helikoptereista sekä mahdollisista simulaattoreista ja koulutuslaitteista. Helikopterien tyypit, rekisteritunnukset, omistajat, lentokelpoisuustodistuksen luokat
g	Kouluttajan antaman koulutuksen laji: Helikopteryksityislentäjän lupakirja PPL(H) Yksimoottoristen helikopterien tyyppikelpuutukset [katso JAR-FCL 2.125(a)] Yölentokelpuus Muu (mikä) (katso JAR-FCL 2.115)
h	Tiedot ilma-alusten vakuutuksista
i	Tieto siitä, aikooko kouluttaja toimia koko- vai osa-aikaisesti
j	Viranomaisen mahdollisesti vaatimat lisätiedot
k	Hakijan vakuutus siitä, että edellä kohdissa (a) - (j) annetut tiedot ovat oikeita ja että koulutus tullaan antamaan JAR-FCL 2:n mukaisesti.
Päiväys:	
Allekirjoitus:	

JAR-FCL 2.130 & 2.135, liite 1**Teoria- ja lentokoe helikopteriyksityislentäjän lupakirjaa (PPL(H)) varten**

(Katso JAR-FCL 2.130 ja 2.135)

TEORIAKOE

1 Kokeen on oltava kirjallinen. Se voidaan suorittaa yhtenä tai useampana päivänä ja siihen on kuuluttava neljä osaa. Eri osiin käytettävät likimääräiset ajat esitetään alla, eivätkä ne saa ylittää seuraavia:

(a) Ilmailun säädökset	1:30 tuntia
(b) Ilma-aluksen yleistuntemus Lennonteoria	2:00 tuntia
(c) Suoritusarvot ja lennonsuunnittelu Lentosuunnistus, sääoppi ja lentotoiminnan menetelmät	2:00 tuntia
(d) Ihmisen suorituskyky ja rajoitukset	30 min
(e) Luokahuoneessa pidettävä radiopuhelinliikenteen koe (tarvittaessa).	

2 Kokeeseen on kuuluttava yhteensä 100 - 200 kysymystä, joista useimpien on oltava monivalintatehtäviä.

3 Koe on laadittava lupakirjan myöntävän valtion kielellä tai englanniksi. Valtion on ilmoitettava hakijoille, millä kielellä tai kielillä kyseisen valtion kokeet pidetään.

4 Hakijan on katsottava suorittaneen kokeen osan hyväksytysti, jos hän on saanut vähintään 75 % kyseisen osan enimmäispistemäärästä. Pisteitä annetaan vain oikeista vastauksista.

5 Mikäli muut JAR-FCL 2:n vaatimukset täyttyvät, hakijan on katsottava läpäisseen helikopteriyksityislentäjän teoriakokeen, kun hän on suorittanut kaikki kokeen osat hyväksytysti 12 kuukauden kuluessa. Teoriakokeen hyväksytyt suoritus on voimassa yksityislentäjän lupakirjan myöntämistä varten 24 kuukauden ajan siitä päivästä, jona hakija ensimmäisen kerran sai mistä tahansa kokeen osasta hyväksytyt tulokset.

LENTOKOE

6 Helikopteriyksityislentäjän lupakirjaan vaadittavaa lentokoetta varten hakijan on oltava saanut koulutusta samalla helikopterityypillä, jota kokeessa käytetään. Hakija voi valintansa mukaan suorittaa kokeen yksimootorisella helikopterilla tai, jos hänellä on kohdassa JAR-FCL 2.255 määrätty 70 tunnin lentokokemus helikopterin päällikkönä, monimootorisella helikopterilla. Kokeessa käytettävän helikopterin on täytettävä koulutuksessa käytettäviä helikoptereita koskevat vaatimukset (katso JAR-FCL 2.125:n liite 2).

7 Viranomainen päättää hallinnollisista järjestelyistä, joilla vahvistetaan hakijan soveltuvuus kokeen suorittamiseen, sekä hakijan koulutustietojen esittämisestä tarkastuslentäjälle.

8 Hakijan on suoritettava hyväksytysti kaikki lentokokeen osat. Jos hakijan suoritus hylätään useammassa kuin yhdessä osassa, hänen on suoritettava koko koe uudelleen. Vain yhdessä osassa hylätyn hakijan on suoritettava hylätty osa uudelleen. Jos jokin uusintakokeen kohta tai mikä tahan-

sa aiemmin hyväksytysti suoritettu kohta hylätään, hakijan on suoritettava koko koe uudelleen. Kaikki lentokokeen osat on suoritettava kuuden kuukauden kuluessa.

9 Lentokokeen hylkäyksen jälkeen voidaan vaatia lisäkoulutusta. Jos hakija ei läpäise kaikkia lentokokeen osia kahdella yrityksellä, vaaditaan viranomaisen määräämä lisäkoulutus. Lentokokeen suorittamista voi yrittää miten monta kertaa tahansa.

KOKEEN SUORITTAMINEN

10 Viranomainen antaa tarkastuslentäjälle riittävät turvallisuusohjeet sen varmistamiseksi, että lentokoe suoritetaan turvallisesti.

11 Jos hakija keskeyttää lentokokeen sellaisesta syystä, jota tarkastuslentäjä ei pidä riittävänä, hakijan on suoritettava koko lentokoe uudelleen. Jos koe keskeytetään tarkastuslentäjän mielestä riittävästä syystä, vain ne osat, joita ei ole suoritettu kokonaan, on suoritettava uudelleen toisella lennolla.

12 Hakija voi suorittaa minkä tahansa kokeeseen kuuluvan liikkeen tai menetelmän kerran uudelleen. Tarkastuslentäjä voi keskeyttää kokeen missä tahansa vaiheessa, jos hän katsoo, että hakijan osoittamat lentotaidot edellyttävät kokeen suorittamista kokonaan uudelleen.

13 Hakijan on ohjattava helikopteria sellaiselta paikalta, jolta ilma-aluksen päällikön tehtävät voi hoitaa, ja suoritettava koe siten kuin helikopterissa ei olisi muita miehistön jäseniä. Vastuu lennosta määräytyy kansallisten määräysten mukaisesti.

14 Tarkastuslentäjä valitsee suunnistuskokeessa lennettävän reitin. Reitti voi päättyä lähtöento-paikalle tai muulle lentopaikalle. Hakija vastaa lennon suunnittelusta ja hänen on varmistettava, että kaikki lennon suorittamiseen tarvittavat varusteet ja asiakirjat ovat helikopterissa. Lentokokeen suunnistusosuuden, josta määrätään JAR-FCL 2.135:n liitteessä 2, on kestettävä vähintään 60 minuuttia. Sen on koostuttava vähintään kolmesta reittiosuudesta, joista jokaisen on oltava vähintään 10 minuutin pituinen. Suunnistusosuus voidaan hakijan ja tarkastuslentäjän niin sopiessa lentää erillisenä kokeena.

15 Hakijan on ilmaistava tarkastuslentäjälle suorittamansa tarkistukset ja tehtävät, mukaan lukien radiolaitteiden tunnistaminen. Tarkistukset on tehtävä kokeessa käytettävän helikopterin hyväksytyyn tarkistuslistan tai lentokäsikirjan mukaisesti. Tehoasetuksista ja nopeuksista olisi sovittava tarkastuslentäjän kanssa ennen kokeen alkua, ja niiden olisi normaalisti oltava toimintakäsikirjan tai kyseisen helikopterin lentokäsikirjan mukaisia.

16 Tarkastuslentäjä ei millään tavalla osallistu lennon suorittamiseen, paitsi milloin se on tarpeen turvallisuussyistä tai muulle liikenteelle aiheutuvan kohtuuttoman viivytyksen välttämiseksi.

LENTOKOKEEN HYVÄKSYMISRAJAT

17 Hakijan on osoitettava, että hän:

- pystyy käyttämään helikopteria sen rajoitusten mukaisesti;
- pystyy suorittamaan kaikki lentoliikkeet pehmeästi ja tarkasti;
- toimii harkitusti ja noudattaa hyvää ilmailutapaa;
- osaa soveltaa ilmailutietämystään käytäntöön ja
- kykenee koko ajan säilyttämään helikopterin hallinnan siten, ettei menetelmän tai liikkeen onnistumista ole missään vaiheessa aiheutta vakavasti epäillä.

18 Seuraavat raja-arvot on tarkoitettu yleisiksi ohjeiksi. Tarkastuslentäjä ottaa huomioon turbulenssiset olosuhteet sekä käytettävän helikopterin käsittelyominaisuudet ja suorituskyvyn.

Korkeus

normaali lento eteenpäin	±150 jalkaa
häätätilannetta jäljitettäessä	±200 jalkaa
leijunta maavaikutuksessa	±2 jalkaa

Ohjaussuunta / Radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen

normaali lento	±10°
häätätilannetta jäljitettäessä	±15°

Nopeus

lento-ohjauksen aloitus ja lähestyminen	-10/+15 solmua
kaikki muut lennon vaiheet	±15 solmua

Maaliikkehinnän sivupoikkeama

lento-ohjauksen aloitus leijunnasta maavaikutuksessa	±3 jalkaa
lasku	±2 jalkaa (noin 0 ft taaksepäin tai sivulle)

LENTOKOKEEN SISÄLTÖ

19 Helikopteryksityislentäjän lupakirjan myöntämiseksi vaadittavassa lentokokeessa on käytettävä JAR-FCL 2.135:n liitteessä 2 määrättyä lentokokeen sisältöä ja osia, kun kyseessä on yksimottorinen helikopteri. Jos lentokoe suoritetaan monimottorisella helikopterilla, on noudatettava myös JAR-FCL 2.240:n liitettä 3 edellyttäen, että hakija täyttää kohdan JAR-FCL 2.255 vaatimukset. Viranomaisen voi päättää lentokoe- ja hakemuslomakkeen muodosta (katso IEM FCL 2.135).

JAR-FCL 2.135, liite 2

Helikopteriyksityislentäjän lupakirjaa (PPL(H)) varten vaadittavan lentokokeen sisältö

(Katso JAR-FCL 2.135)

(Katso IEM FCL 2.135)

OSA 1 TARKASTUKSET JA TOIMENPITEET ENNEN LENTOA	
<i>Tarkistuslistan käyttöä ja hyvää ilmailutapaa (helikopterin ohjaaminen käyttäen ulkoisia näköhavaintoja, jäänesto- ja jäänpoistomenetelmät jne.) tarkkaillaan kaikissa kokeen osissa.</i>	
a	Helikopterin yleistuntemus
b	Massan ja massakeskiön määrittäminen
c	Lentoa edeltävä ulko- ja sisäpuolinen tarkastus
d	Käynnistysmenetelmä
e	Rullaus, mukaan lukien leijunta ja ilmarullaus
f	Toimenpiteet ennen lentoonlähtöä
g	Yhteydenpito lennonjohtoon - selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
OSA 2 LIIKEHTIMINEN LEIJUNNASSA (MYÖS AHTAISSA PAIKOISSA)	
a	Nosto leijuntaan ja lasku leijunnasta
b	Paikallaan leijunta: vasta-, sivu- ja myötätuuleen, jos mahdollista
c	Leijuntakäännökset 360° vasemmalle ja oikealle
d	Leijunta eteenpäin, sivulle ja taaksepäin
e	Simuloitu moottorihäiriö leijunnassa (vain lentopaikalla)
OSA 3 LENTOONLÄHDÖT (MYÖS LENTOPAIKKOJEN ULKOPUOLISILTA JA AHTAILTA PAIKOILTA)	
a	Lentoonlähdöt (erilaisilla profiileilla)
b	Simuloitu moottorihäiriö lentoonlähdessä (vain lentopaikalla)
c	Lentoonlähdon jälkeiset tarkastukset, lähtömenetelmä, yhteydenpito lennonjohtoon ja selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

OSA 4 LENTOLIIKKEET JA MENETELMÄT	
a	Nousu- ja liukukaarrot; oikaisut määrättyyn suuntaan
b	Vaakalento: ohjaussuunnan, korkeuden ja nopeuden hallinta
c	Vaakakaarrot 30 asteen kallistuksella 180 - 360 astetta vasemmalle ja oikealle näkölentona sekä 180 asteen vaakakaarrot pelkästään mittarien avulla
OSA 5 SUUNNISTUS	
a	Suunnistus eri korkeuksilla, kartan lukeminen
b	Korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta, ilmatilan tarkkailu, korkeusmittarin asetus
c	Säätilan seuranta ja kehityksen arviointi, lennon suunnittelu varalentopaikalle
d	Lennon edistymisen seuranta, operatiivinen lentosuunnitelma, polttoaineenkulutuksen seuranta, mittarien valvonta
e	Radiosuunnistulaitteiden käyttö
OSA 6 LÄHESTYMISET JA LASKUT (MYÖS LENTOPAIKKOJEN ULKOPUOLISILLE JA AHTAILLE LASKUPAIKOILLE)	
a	Lähestymismenetelmät, korkeusmittariasetukset, tarkistukset
b	Yhteydenpito lennonjohtoon ja selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
c	Laskut (erilaisilla profiileilla)
d	Pikapysäytykset eri nopeuksista
e	Autorotaatioliuku
f	Autorotaatiolasku (vain lentopaikalla)
g	Toimenpiteet lennon jälkeen
OSA 7 TOIMINTA POIKKEUS- JA PAKKOTILANTEISSA (TARVITTAESSA SIMULOITUNA)	
a	Moottoriviat
b	Polttoainejärjestelmän häiriöt
c	Sähköjärjestelmän häiriöt
d	Hydraulijärjestelmän häiriöt (jos helikopterissa on ko. järjestelmä)
e	Pää- ja pyrstöroottorijärjestelmän häiriöt
f	Muut lentokäsikirjan mukaiset poikkeus- ja pakkotilannemenetelmät

LUKU D - HELIKOPTERIANSIOLENTÄJÄN LUPAKIRJA - CPL(H)

JAR-FCL 2.140 Vähimmäisikä

Helikopteriansiolentäjän lupakirjan hakijan on oltava vähintään 18-vuotias.

JAR-FCL 2.145 Lääketieteellinen kelpoisuus

Helikopteriansiolentäjän lupakirjan hakijalla on oltava voimassa oleva luokan 1 lääketieteellinen kelpoisuustodistus. Helikopteriansiolentäjän lupakirjan mukaisten oikeuksien käyttämiseen vaaditaan voimassa oleva luokan 1 lääketieteellinen kelpoisuustodistus.

JAR-FCL 2.150 Oikeudet ja ehdot

(a) *Oikeudet.* Edellyttäen, että muut JAR:ien vaatimukset täyttyvät, helikopteriansiolentäjän lupakirjan (CPL(H)) haltijalla on oikeus:

(1) käyttää kaikkia helikopteryksityislentäjän lupakirjan (PPL(H)) haltijan oikeuksia;

(2) toimia päällikkönä tai perämiehenä missä tahansa helikopterissa, kun sitä käytetään muuhun kuin kaupalliseen ilmakuljetukseen;

(3) toimia päällikkönä missä tahansa yhden ohjaajan helikopterissa, kun sitä käytetään kaupalliseen ilmakuljetukseen;

(4) toimia perämiehenä kaupallisessa ilmakuljetuksessa sellaisissa helikoptereissa, joiden käyttöön vaaditaan perämies.

(b) *Ehdot.* Helikopteriansiolentäjän lupakirjan hakija, joka täyttää kohdissa JAR-FCL 2.140, 2.145, 2.155 - 2.170 ja 2.261(a) määrättyt ehdot, täyttää vähintään helikopteriansiolentäjän lupakirjan ja lentokokeessa käytetyn helikopterin tyyppikelpuutuksen, ja jos koulutukseen on sisältynyt mittarilentokurssi ja -koe, myös mittarilentokelpuutuksen myöntämiselle asetetut vaatimukset.

JAR-FCL 2.155 Lentokokemus ja lentotoiminnan hyväksyminen
[Katso JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(1) - (3), liite 1]
[Katso AMC FCL 2.160 & 2.165(a)(1) - (3)]*(a) Yhdistetyt kurssit*

(1) *Lentokokemus.* Helikopteriansiolentäjän lupakirjan hakijalla, joka on osallistunut yhdistetylle lentokoulutuskurssille ja suorittanut sen hyväksyttävästi, on oltava vähintään 135 tunnin lentokokemus sellaisten helikopterien ohjaajana, joilla on JAA:n jäsenvaltion myöntämä tai hyväksymä lentokelpoisuustodistus.

(2) *Lentoajan hyväksyminen.* Edellä mainitusta 135 tunnin lentoajasta:

(i) 15 tuntia saa olla lennetty lentokoneilla ja/tai TMG-moottoripurjelentokoneilla; ja

(ii) 10 tuntia saa olla mittariaikaa maassa.

(b) Ositetut kurssit

(1) *Lentokokemus.* Helikopteriansiolentäjän lupakirjan hakijalla, joka ei ole suorittanut yhdistettyä lentokoulutuskurssia, on oltava vähintään 185 tunnin lentokokemus sellaisten helikopterien ohjaajana, joilla on JAA:n jäsenvaltion myöntämä tai hyväksymä lentokelpoisuustodistus.

(2) *Lentoajan hyväksyminen.* Edellä mainitusta 185 tunnin lentoajasta:

(i) 10 tuntia saa olla mittariaikaa maassa; ja

(ii) 20 tuntia ilma-aluksen päällikkönä lentokoneilla yksityislentäjän lupakirjan (PPL(A)) haltijana; tai

(iii) 50 tuntia ilma-aluksen päällikkönä lentokoneilla ansiolentäjän lupakirjan (CPL(A)) haltijana; tai

(iv) 10 tuntia ilma-aluksen päällikkönä TMG-moottoripurjelentokoneessa tai purjelentokoneessa.

(c) *Lentoaika.* Hakijan on oltava lentänyt helikoptereilla vähintään:

(1) 50 tuntia päällikkönä, tai 35 tuntia päällikkönä, jos kokemus on hankittu yhdistetyn lentokoulutuskurssin aikana siten kuin JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(1) ja (2):n liitteessä 1 sekä kohdissa AMC FCL 2.160 & 2.165(a)(1) ja (2) määrätään;

(2) 10 tuntia matkalentoja päällikkönä. Tähän on sisällyttävä vähintään 185 kilometrin (100 NM) pituinen matkalento, jonka aikana on suoritettava lasku täydelliseen pysähtymiseen asti kahdelle eri lentopaikalle, jotka eivät saa olla samoja kuin lähtölentopaikka;

(3) 10 tuntia mittarikoululentoja, josta enintään 5 tuntia saa olla mittariaikaa maasa; ja

(4) 5 tuntia yölentoja siten kuin kohdassa JAR-FCL 2.165(b) määrätään.

(d) *Lentoaika maakoulutuslaitteella.* Viranomainen päättää, hyväksytäänkö lentoppilaana FNPT:ssä tai lentosimulaattorissa hankittu kokemus osaksi vaadittua kokonaislentoaikaa [katso JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(1) - (3), liite 1].

JAR-FCL 2.160 Teoriatiedot

[Katso JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(1) - (3), liite 1]
[Katso AMC FCL 2.160 & 2.165(a)(1) - (3)]

(a) *Kurssi.* Helikopteriansiolentäjän lupakirjan hakijan on oltava saanut teoriakoulutuksensa hyväksytyssä lentokoulutusorganisaatiossa (FTO) tai hyväksytyssä tietopuoliseen opetukseen erikoistuneessa organisaatiossa hyväksytyillä kurssilla. Teoriakurssi olisi yhdistettävä lentokoulutuskurssiin siten kuin JAR-FCL 2.165:ssä määrätään.

(b) *Koe.* Helikopteriansiolentäjän lupakirjan hakijan on oltava osoittanut hallitsevansa teoriatiedot ansiolentäjän lupakirjan haltijan oikeuksia vastaavalla tasolla, ja hänen on

täytettävä kohdan JAR-FCL 2.261(a) ja luvun J vaatimukset.

(c) Yhdistetyn lentokoulutuskurssin suorittaneen hakijan on osoitettava hallitsevansa vähintään kyseisellä kurssilla vaadittavat teoriatiedot, joista määrätään kunkin kurssityypin osalta JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(1) ja (2):n liitteessä 1.

JAR-FCL 2.165 Lentokoulutus

[Katso JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(1) - (3), liite 1 ja AMC FCL 2.160 & 2.165(a)(1) - (3)]

(a) *Kurssi.* Helikopteriansiolentäjän lupakirjan hakijan on oltava suorittanut hyväksytyt yhdistetty tai ositettu lentokoulutuskurssi hyväksytyssä lentokoulutusorganisaatiossa sellaisilla helikoptereilla, joilla on JAA:n jäsenvaltion myöntämä tai hyväksymä lentokelpoisuustodistus. Lentokoulutus olisi yhdistettävä teoriakurssiin. Yksityiskohtaiset määräykset hyväksytyistä kursseista annetaan seuraavissa kohdissa:

(1) yhdistetty liikennelentäjäkurssi (ATP(H)) - JAR-FCL 2.160 ja 2.165(a)(1):n liite 1 sekä AMC FCL 2.160 & 2.165(a)(1);

(2) yhdistetty kurssi ansiolentäjän lupakirjaa (CPL(H)) varten - JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(2):n liite 1 ja AMC FCL 2.160 & 2.165(a)(2); ja

(3) ositettu kurssi ansiolentäjän lupakirjaa (CPL(H)) varten - JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(3):n liite 1 ja AMC FCL 2.160 & 2.165(a)(3).

(b) *Yölentokoulutus.* Hakijan on oltava lentänyt helikoptereilla yöllä vähintään 5 tuntia. Tähän määrään on sisällyttävä vähintään 3 tuntia koululentoja, mukaan lukien vähintään 1 tunti matkalentoa, sekä 5 lentoonlähtöä yksin ja 5 laskua täydelliseen pysähtymiseen asti, joista jokaiseen on kuulunut yksi laskukierros.

JAR-FCL 2.170 Taito
(Katso JAR-FCL 2.170:n
liitteet 1 ja 2)
[Katso JAR-FCL 2.160 &
2.165(a)(1), (2) ja (3):n
liite 1]
[Katso AMC FCL 2.160 &
2.165(1), (2) ja (3)]

Helikopteriansiolentäjän lupakirjan hakijan on oltava osoittanut pystyvänsä suorittamaan helikopterin päällikkönä JAR-FCL 2.170:n liitteissä 1 ja 2 esitetyt menetelmät ja lentoliikkeet ansiolentäjän lupakirjan haltijan oikeuksia vastaavalla pätevyydellä. Yhdistetyn tai ositetun lentokoulutuskurssin suorittaneen hakijan on osoitettava saavuttaneensa kyseisellä kurssilla vaadittavan taitotason, josta määrätään kunkin kurssityypin osalta JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(1), (2) ja (3):n liitteessä 1 sekä kohdissa AMC FCL 2.160 & 2.165(1), (2) ja (3).

JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(1), liite 1
Yhdistetty helikopteriliikennelentäjän kurssi (ATP(H))

(Katso JAR-FCL 2.160, 2.165 & 2.170)
(Katso JAR-FCL 2.170:n liitteet 1 ja 2)
(Katso JAR-FCL 2.210:n liitteet 1 ja 2)
[Katso AMC FCL 2.160 & 2.165(a)(1)]
[Katso AMC FCL 2.470(a)]
(Katso IEM FCL 2.170)

1 Yhdistetyn helikopteriliikennelentäjäkurssin päämääränä on kouluttaa ohjaaja sille tasolle, joka tarvitaan toimintaan perämiehenä monimoottorisissa usean ohjaajan helikoptereissa kaupallisessa ilmakuljetuksessa sekä helikopteriansiolentäjän lupakirjan ja mittarilentokelpuutuksen saamiseen, mutta ei tarkempaan erikoistumiseen (esim. lentotyö).

2 Yhdistetylle helikopteriliikennelentäjäkurssille osallistuvan hakijan on hyväksytyt lentokoulutusorganisaation koulutuspäällikön valvonnassa suoritettava kaikki koulutusvaiheet samalla hyväksytyllä yhtäjaksoisella kurssilla, jonka kyseinen koulutusorganisaatio järjestää.

3 Kurssin kestoajan on oltava 12 - 36 kuukautta. Viranomaisen hyväksymin erityisjärjestelyin kurssi saa kestää yli 36 kuukautta, jos lentokoulutusorganisaatio antaa lisälento- tai maakoulutusta.

4 Hakija voidaan hyväksyä koulutukseen joko alkeisoppilaana tai ICAO Annex 1:n mukaisesti myönnetyn helikopteriyksityislentäjän lupakirjan haltijana. Alkeisoppilaan on täytettävä JAR-FCL:n luvussa B annetut lento-oppilaita koskevat vaatimukset. Jos koulutettavalla on yksityislentäjän lupakirja (PPL(H)), 50 % ennen kurssia lennetyistä lentoajasta voidaan laskea hänen hyväksyen kurssilla vaadittavaksi lentoajaksi kuitenkin siten, että hyväksi laskettavan lentokokemuksen enimmäismäärä on 40 tuntia, tai 45 tuntia silloin, kun koulutettavalla on yölentokelpuus. Tästä määrästä enintään 20 tuntia saa olla koululentoaika. Lentokoulutusorganisaatio päättää lentotuntien hyväksi laskemisesta harkintansa mukaan, ja siitä on tehtävä merkintä hakijan koulutuskirjanpitoon.

5 Hakija, joka ei läpäise liikennelentäjäkurssia tai pysty suorittamaan sitä kokonaan, voi hakea viranomaiselta teoriakokeen ja lentokokeen suorittamista alemman luokan lupakirjaa ja mahdollista mittarilentokelpuutusta varten.

6 Hakijan, joka haluaa siirtyä toiseen lentokoulutusorganisaatioon kurssin aikana, on pyydettyä viranomaiselta virallinen arvio jäljellä olevasta koulutusajasta, joka on suoritettava toisessa koulutusorganisaatiossa.

7 Lentokoulutusorganisaation on varmistettava, että hakijalla on ennen kurssille hyväksymistään riittävät tiedot matematiikasta ja fysiikasta, jotta hänen on helpompi ymmärtää kurssin tietopuolinen opetussisältö. Hakijan on osoitettava taitonsa käyttää englannin kieltä JAR-FCL 2.200:n liitteen 1 mukaisesti.

8 Kurssiin on sisällyttävä:

(a) tietopuolinen opetus helikopteriliikennelentäjän lupakirjaan vaadittavalla tasolla;

(b) näkö- ja mittarilentokoulutus; ja

(c) miehistöyhteistyökoulutus usean ohjaajan helikoptereissa toimimista varten.

9 Jos hakija on täyttänyt tyyppikelpuutuksen teoriakoulutus- ja koevaatimukset ja suorittanut kohdassa 11 tarkoitetun teoriakokeen tai -kokeet sekä kohdassa 13 tarkoitetut lentokokeet hyväk-

sytysti, hän täyttää helikopteriansiolentäjän lupakirjan sekä kokeessa käytetyn helikopterin tyyppikelpuutuksen ja mittarilentokelpuutuksen myöntämiseksi asetetut tieto- ja taitovaatimukset.

TIETOPUOLINEN OPETUS

10 Tietopuolisen opetuksen koulutusohjelma annetaan kohdassa AMC FCL 2.470(a). Tyyppikelpuutuksia koskevista vaatimuksista määrätään kohdassa JAR-FCL 2.240. Hyväksytyyn helikopteriliikennelentäjän teoriakurssiin on sisällyttävä vähintään 750 tuntia (1 oppitunti = 60 minuuttia) opetusta, johon voi kuulua luokahuonetyöskentelyä, interaktiivista videokoulutusta, diaääniesityksiä, opiskelua koulutuslaitteella, tietokoneavusteista opetusta ja muiden viranomaisen hyväksymien opetusvälineiden käyttöä tarkoituksenmukaisessa suhteessa.

Nämä 750 opetustuntia on jaettava siten, että kuhunkin aiheeseen käytetään vähintään:

Aihe	Tunnit
Ilmailun säädökset	40
Ilma-aluksen yleistuntemus	80
Suoritusarvot ja lennonsuunnittelu	90
Ihmisen suorituskyky ja rajoitukset	50
Sääoppi	60
Lentosuunnistus	150
Lentotoiminnan menetelmät	20
Lennoteoria	30
Radiopuhelinliikenne	30

Lentokoulutusorganisaatio voi sopia viranomaisen kanssa muunlaisesta tuntijaosta.

Teoriakoe

11 Hakijan on osoitettava hallitsevansa teoretiset tiedot helikopteriliikennelentäjän lupakirjan haltijalta vaadittavalla tasolla JAR-FCL:n luvun J vaatimusten mukaisesti.

LENTOKOULUTUS

12 Lentokoulutukseen on kuuluttava yhteensä vähintään 195 tuntia, johon lasketaan mukaan kaikki tarkastuslennot ja josta enintään 35 tuntia koko kurssin aikana saa olla mittariaikaa maassa. Tähän 195 tunnin kokonaislentoaikaan on sisällyttävä vähintään:

(a) 95 tuntia koululentoja, josta enintään 35 tuntia saa olla mittariaikaa maassa;

(b) 100 tuntia päällikkönä, mukaan lukien 34 tuntia VFR-lentoa ja yksi tunti yölentoa sekä 65 tuntia lentoaikaa päällikköoppilaana (SPIC). Päällikköoppilaana lennetty lentoaika on laskettava päällikkönä lennetyksi lentoajaksi, paitsi jos lennonopettajan oli jossakin lennon vaiheessa vaikuttava lennon suoritukseen tai ohjattava helikopteria. Lennonopettajan maassa antama palaute ei vaikuta lentoajan laskemiseen päällikkönä lennetyksi lentoajaksi;

(c) 50 tuntia matkalentoja, joista vähintään 10 tuntia matkalentoa päällikköoppilaana, mukaan lukien vähintään 185 kilometrin (100 NM) pituinen VFR-matkalento, jonka aikana on suoritettava lasku kahdelle eri lentopaikalle, jotka eivät saa olla samoja kuin lähtölentopaikka;

(d) 5 tuntia helikoptereilla lennetystä lentoajasta, mukaan lukien 5 laskukierrosta yksin, joista jokaiseen kuuluu lasku, on suoritettava yöllä. Tähän määrään on sisällyttävä 3 tuntia koululentoja, mukaan lukien vähintään 1 tunti matkalentoa sekä 5 lentoonlähtöä yksin ja 5 laskua täydelliseen pysähtymiseen asti; ja

(e) 65 tuntia mittariaikaa, johon sisältyy:

(i) 35 tuntia mittarikoululentoja, josta enintään 10 tuntia saa olla mittariaikaa maassa FNPT I:llä, tai 20 tuntia jos koko maassa annettava mittarilentokoulutus tapahtuu FNPT II:lla tai lentosimulaattorilla;

(ii) 15 tuntia lentoaikaa päällikköoppilaana; ja

(iii) 15 tuntia miehistöyhteistyökoulutusta, jossa voidaan käyttää lentosimulaattoria tai FNPT II:ta.

Lentokoulutusohjelma: katso kohta AMC FCL 2.160 & 2.165(a)(1).

LENTOKOKEET

13 Kurssiin kuuluvan lentokoulutuksen saatuaan hakijan on suoritettava helikopteriansiolentäjän lupakirjaa varten vaadittava lentokoe monimoottorisella helikopterilla JAR-FCL 2.170:n liitteiden 1 ja 2 sekä JAR-FCL 2.240:n liitteen 3 mukaisesti, mittarilentokoe joko yksi- tai monimoottorisella helikopterilla JAR-FCL 2.210:n liitteiden 1 ja 2 mukaisesti sekä muut kokeet, jotka vaaditaan kohdassa JAR-FCL 2.262(c).

JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(2), liite 1**Yhdistetty kurssi helikopteriansiolentäjän lupakirjaa (CPL(H)) varten**

(Katso JAR-FCL 2.160, 2.165 & 2.170)

(Katso JAR-FCL 2.170:n liitteet 1 ja 2)

[Katso AMC FCL 2.160 & 2.165(a)(2)]

[Katso AMC FCL 2.470(b)]

(Katso IEM FCL 2.170)

1 Helikopteriansiolentäjän yhdistetyn kurssin päämääränä on kouluttaa ohjaaja sille tasolle, joka vaaditaan helikopteriansiolentäjän lupakirjan saamiseen, mutta ei mittarilentokelpuutukseen tai tarkempaan erikoistumiseen (esim. lentotyö).

2 Yhdistetylle helikopteriansiolentäjäkurssille osallistuvan hakijan on hyväksytyin lentokoulutusorganisaation koulutuspäällikön valvonnassa suoritettava kaikki koulutusvaiheet samalla hyväksytyllä yhtäjaksoisella kurssilla, jonka kyseinen koulutusorganisaatio järjestää.

3 Kurssin kestoajan on oltava 9 - 24 kuukautta.

4 Hakija voidaan hyväksyä koulutukseen joko alkeisoppilaana tai ICAO Annex 1:n mukaisesti myönnetyn helikopteriyksityislentäjän lupakirjan haltijana. Alkeisoppilaan on täytettävä JAR-FCL:n luvussa B annetut lento-oppilaita koskevat vaatimukset. Jos koulutettavalla on yksityislentäjän lupakirja (PPL(H)), 50 % ennen kurssia lennetyistä lentoajasta voidaan laskea hänen hyväkseen kurssilla vaadittavaksi lentoajaksi kuitenkin siten, että hyväksi laskettavan lentokokemuksen enimmäismäärä on 40 tuntia, tai 45 tuntia silloin, kun koulutettavalla on yölentokelpuus. Tästä määrästä enintään 20 tuntia saa olla koululentoaikaa. Lentokoulutusorganisaatio päättää lentotuntien hyväksi laskemisesta harkintansa mukaan, ja siitä on tehtävä merkintä hakijan koulutuskirjanpitoon.

5 Hakija, joka ei läpäise ansiolentäjäkurssia tai pysty suorittamaan sitä kokonaan, voi hakea viranomaiselta teoriakokeen ja lentokokeen suorittamista alemman luokan lupakirjaa varten.

6 Hakijan, joka haluaa siirtyä toiseen lentokoulutusorganisaatioon kurssin aikana, on pyydettävä viranomaiselta virallinen arvio jäljellä olevasta koulutusajasta, joka on suoritettava toisessa koulutusorganisaatiossa.

7 Lentokoulutusorganisaation on varmistettava, että hakijalla on ennen kurssille hyväksymistään riittävät tiedot matematiikasta ja fysiikasta, jotta hänen on helpompi ymmärtää kurssin tietopuolinen opetussisältö.

8 Kurssiin on sisällyttävä:

(a) tietopuolinen opetus helikopteriansiolentäjän lupakirjaan vaadittavalla tasolla; ja

(b) näkö- ja mittarilentokoulutus.

9 Jos hakija on täyttänyt tyyppikelpuutuksen koulutus- ja koevaatimukset (katso JAR-FCL 2.161:n liite 1 ja AMC FCL 2.161) ja suorittanut kohdassa 11 tarkoitetut teoriakokeet sekä kohdassa 13 tarkoitetun lentokokeen tai -kokeet hyväksytysti, hän täyttää helikopteriansiolentäjän lupakirjan sekä kokeessa käytetyn helikopterin tyyppikelpuutuksen myöntämiselle asetetut tieto- ja taitovaatimukset.

TIETOPUOLINEN OPETUS

10 Tietopuolisen opetuksen koulutusohjelma helikopteriansiolentäjän lupakirjaa varten annetaan kohdassa AMC FCL 2.470(b). Tyyppikelpuutuksia koskevista vaatimuksista määrätään kohdassa JAR-FCL 2.240. Hyväksytyyn helikopteriansiolentäjän teoriakurssiin on sisällyttävä vähintään 550 tuntia (1 oppitunti = 60 minuuttia) opetusta (tai 500 tuntia, jos hakijalla on yksityislentäjän lupakirja), johon voi kuulua luokkahuonetyöskentelyä, interaktiivista videokoulutusta, diaääniesityksiä, opiskelua koulutuslaitteella, tietokoneavusteista opetusta ja muiden viranomaisen hyväksymien opetusvälineiden käyttöä tarkoituksenmukaisessa suhteessa.

Teoriakoe

11 Hakijan on osoitettava hallitsevansa teoritiedot helikopteriansiolentäjän lupakirjan haltijalta vaadittavalla tasolla JAR-FCL:n luvun J vaatimusten mukaisesti.

LENTOKOULUTUS

12 Lentokoulutukseen on kuuluttava yhteensä vähintään 135 tuntia, johon lasketaan mukaan kaikki tarkastuslennot ja josta enintään 5 tuntia koko kurssin aikana saa olla mittariaikaa maassa. Tähän 135 tunnin kokonaislentoaikaan on sisällyttävä vähintään:

(a) 100 tuntia koululentoja, josta enintään 5 tuntia saa olla mittariaikaa maassa;

(b) 35 tuntia päällikkönä;

(c) 10 tuntia matkalentoja opettajan kanssa;

(d) 10 tuntia matkalentoja päällikkönä, mukaan lukien vähintään 185 kilometrin (100 NM) pituinen VFR-matkalento, jonka aikana on suoritettava lasku täydelliseen pysähtymiseen asti kahdelle eri lentopaikalle, jotka eivät saa olla samoja kuin lähtölentopaikka;

(e) 5 tuntia helikoptereilla lennetystä lentoajasta, mukaan lukien 5 laskukierrosta yksin, joista jokaiseen kuuluu lasku, on suoritettava yöllä. Tähän määrään on sisällyttävä 3 tuntia koululentoja, mukaan lukien vähintään 1 tunti matkalentoa sekä 5 lentoonlähtöä yksin ja 5 laskua täydelliseen pysähtymiseen asti; ja

(f) 10 tuntia mittarikoululentoja, josta enintään 5 tuntia saa olla mittariaikaa maassa FNPT I:llä, FNPT II:lla tai lentosimulaattorilla.

Lentokoulutusohjelma: katso kohta AMC FCL 2.160 & 2.165(a)(2).

LENTOKOE

13 Kurssiin kuuluvan lentokoulutuksen saatuaan hakijan on suoritettava helikopteriansiolentäjän lupakirjaa varten vaadittava lentokoe JAR-FCL 2.170:n liitteiden 1 ja 2 mukaisesti. Jos lentokoe suoritetaan monimootorisella helikopterilla, on noudatettava myös JAR-FCL 2.240:n liitettä 3 edellyttäen, että hakija täyttää kohdan JAR-FCL 2.255 vaatimuksen.

JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(3), liite 1**Ositettu kurssi helikopteriansiolentäjän lupakirjaa (CPL(H)) varten**

(Katso JAR-FCL 2.160, 2.165 & 2.170)

(Katso JAR-FCL 2.170:n liitteet 1 ja 2)

[Katso AMC FCL 2.160 & 2.165(a)(3)]

[Katso AMC FCL 2.470(b)]

(Katso IEM FCL 2.170)

1 Helikopteriansiolentäjän ositetun kurssin päämääränä on kouluttaa helikopteryksityislentäjän lupakirjan haltija sille tasolle, joka vaaditaan helikopteriansiolentäjän lupakirjan saamiseen, mutta ei mittarilentokelpuutukseen tai tarkempaan erikoistumiseen (esim. lentotyö).

2 Ennen helikopteriansiolentäjän ositetun kurssin aloittamista hakijalla on oltava:

(a) ICAO Annex 1:n mukaisesti myönnetty helikopteryksityislentäjän lupakirja;

(b) 155 tunnin lentokokemus helikopterin ohjaajana, mukaan lukien 50 tuntia päällikkönä, josta 10 tuntia matkalennolla; ja

(c) hakijan on täytettävä kohtien JAR-FCL 2.225 ja 2.240 vaatimukset, jos lentokokeessa käytetään monimoottorista helikopteria.

3 Ositetulle helikopteriansiolentäjäkurssille osallistuvan hakijan on hyväksytyyn lentokoulutusorganisaation koulutuspäällikön valvonnassa suoritettava kaikki koulutusvaiheet samalla hyväksytyllä yhtäjaksoisella kurssilla, jonka kyseinen koulutusorganisaatio järjestää. Tietopuolinen opetus voidaan antaa teoriakurssien järjestämiseen hyväksytyssä organisaatiossa siten kuin JAR-FCL 2.055:n liitteessä 1 määrätään vain tietopuoliseen opetukseen erikoistumisesta, jolloin tämän organisaation koulutuspäällikkö vastaa kurssin sen osan valvonnasta.

4 Teoriakurssi on suoritettava 18 kuukaudessa. Lentokoulutus ja -koe on suoritettava hyväksytyyn teoriakokeen voimassaoloaikana, josta määrätään kohdassa JAR-FCL 2.495.

5 Lentokoulutusorganisaation on varmistettava, että hakijalla on ennen kurssille hyväksymistään riittävät tiedot matematiikasta ja fysiikasta, jotta hänen on helpompi ymmärtää kurssin tietopuolinen opetussisältö.

6 Kurssiin on sisällyttävä:

(a) tietopuolinen opetus helikopteriansiolentäjän lupakirjaan vaadittavalla tasolla; ja

(b) näkö- ja mittarilentokoulutus.

7 Suorittamalla kohdassa 9 tarkoitetun teoriakokeen ja kohdassa 12 tarkoitetun lentokokeen hyväksytysti hakija täyttää helikopteriansiolentäjän lupakirjan sekä kokeessa käytetyn helikopterin tyyppikelpuutuksen myöntämiseksi asetetut tieto- ja taitovaatimukset.

TIETOPUOLINEN OPETUS

8 Tietopuolisen opetuksen koulutusohjelma helikopteriansiolentäjän lupakirjaa varten annetaan kohdassa AMC FCL 2.470(b). Tyyppikelpuutuksia koskevista vaatimuksista määrätään kohdassa JAR-FCL 2.240. Hyväksytyyn helikopteriansiolentäjän teoriakurssiin on sisällyttävä vähintään 500 tuntia (1 oppitunti = 60 minuuttia) opetusta, johon voi kuulua luokkahuonetyöskentelyä, interaktiivista videokoulutusta, dia-ääniesityksiä, opiskelua koulutuslaitteella, tietokoneavusteista ope-

tusta ja muiden viranomaisen hyväksymien opetusvälineiden käyttöä tarkoituksenmukaisessa suhteessa. Viranomaisen niin salliessa voidaan kurssin osana käyttää myös hyväksytyjä etäopiskelukursseja (kirjekursseja).

Teoriakoe

9 Hakijan on osoitettava hallitsevansa teoritiedot helikopteriansiolentäjän lupakirjan haltijalta vaadittavalla tasolla JAR-FCL:n luvun J vaatimusten mukaisesti.

LENTOKOULUTUS

10 Hakijoiden, joilla ei ole mittarilentokelpuutusta, on saatava vähintään 30 tuntia lentokoulutusta, mukaan lukien 10 tuntia mittarikoululentoja, joista 5 tuntia saa olla mittariaikaa maassa FNPT I:llä tai II:lla tai lentosimulaattorilla [katso AMC FCL 2.160 & 2.165(a)(3)].

11 (a) Hakijoiden, joilla on voimassa oleva mittarilentokelpuus, on saatava vähintään 20 tuntia lentokoulutusta näkölento-olosuhteissa yhdellä helikopterityypillä.

(b) Hakijoiden, joilla ei ole yölentokelpuutusta, on saatava vähintään 5 tuntia yölentokoulutusta [katso JAR-FCL 2.125(c)].

Lentokoulutusohjelma: katso kohta AMC FCL 2.160 & 2.165(a)(3).

LENTOKOE

12 Kurssiin kuuluvan lentokoulutuksen saatuaan ja asianmukaiset kokemusvaatimukset täytettyään hakijan on suoritettava helikopteriansiolentäjän lupakirjaa varten vaadittava lentokoe JAR-FCL 2.170:n liitteiden 1 ja 2 mukaisesti. Jos lentokoe suoritetaan monimoottorisella helikopterilla, on noudatettava myös JAR-FCL 2.240:n liitettä 3 edellyttäen, että hakija täyttää kohdan JAR-FCL 2.255 vaatimuksen.

JAR-FCL 2.170, liite 1**Lentokoe helikopteriansiolentäjän lupakirjaa (CPL(H)) varten**

(Katso JAR-FCL 2.170)

(Katso JAR-FCL 2.170, liite 2)

(Katso IEM FCL 2.170)

1 Helikopteriansiolentäjän lupakirjaan vaadittavaa lentokoetta varten hakijan on oltava hyväksytysti suorittanut koko vaadittava koulutus, mukaan lukien koulutus saman tyyppin helikopteriin, jota kokeessa käytetään. Helikopteriliikennelentäjän (ATP(H)) yhdistetyn kurssin suorittaneen hakijan on suoritettava koe monimoottorisella helikopterilla. Helikopteriansiolentäjän (CPL(H)) yhdistetyn tai ositetun kurssin suorittanut hakija voi suorittaa kokeen yksimoottorisella helikopterilla tai, jos hänellä on kohdassa JAR-FCL 2.255(a) määrätty 70 tunnin lentokokemus helikopterin päällikönä, monimoottorisella helikopterilla. Kokeessa käytettävän helikopterin on täytettävä JAR-FCL 2.055:n liitteessä 1 annetut koulutuksessa käytettäviä helikoptereita koskevat vaatimukset.

2 Viranomainen päättää hallinnollisista järjestelyistä, joilla vahvistetaan hakijan soveltuvuus kokeen suorittamiseen, sekä hakijan koulutustietojen esittämisestä tarkastuslentäjälle.

3 Hakijan on suoritettava hyväksytysti lentokokeen osat 1 - 7. Jos hakijan suoritus hylätään useammassa kuin viidessä kohdassa, hänen on suoritettava koko koe uudelleen. Enintään viidessä kohdassa hylätyn hakijan on suoritettava hylätyt kohdat uudelleen. Jos uusintakokeen jokin kohta hylätään, hakijan on suoritettava koko koe uudelleen, vaikka hän olisi suorittanut kyseisen osan hyväksytysti aiemmalla kerralla. Kaikki lentokokeen osat on suoritettava hyväksytysti kuuden kuukauden kuluessa.

4 Lentokokeen hylkäyksen jälkeen voidaan vaatia lisäkoulutusta. Jos hakija ei läpäise kaikkia lentokokeen osia kahdella yrityksellä, vaaditaan viranomaisen määräämä lisäkoulutus. Lentokokeen suorittamista voi yrittää miten monta kertaa tahansa.

KOKEEN SUORITTAMINEN

5 Viranomainen antaa tarkastuslentäjälle riittävät turvallisuusohjeet sen varmistamiseksi, että lentokoe suoritetaan turvallisesti.

6 Jos hakija keskeyttää lentokokeen sellaisesta syystä, jota tarkastuslentäjä ei pidä riittävänä, hakijan on suoritettava koko lentokoe uudelleen. Jos koe keskeytetään syystä, joka tarkastuslentäjän mielestä on riittävä, vain ne osat, joita ei ole suoritettu kokonaan, on suoritettava uudelleen toisella lennolla.

7 Tarkastuslentäjän niin salliessa hakija voi suorittaa minkä tahansa kokeeseen kuuluvan liikkeen tai menetelmän kerran uudelleen. Tarkastuslentäjä voi keskeyttää kokeen missä tahansa vaiheessa, jos hän katsoo, että hakijan osoittamat lentotaidot edellyttävät kokeen suorittamista kokonaan uudelleen.

8 Hakijan on ohjattava helikopteria sellaiselta paikalta, jolta ilma-aluksen päällikön tehtävät voi hoitaa, ja suoritettava koe siten kuin muita miehistön jäseniä ei olisi. Vastuu lennosta määräytyy kansallisten määräysten mukaisesti.

9 Tarkastuslentäjä valitsee lennettävän reitin. Määräpaikan on oltava valvottu lentopaikka, ja reitti voi päättyä lähtölentopaikalle tai muulle lentopaikalle. Hakija vastaa lennon suunnittelusta ja hänen on varmistettava, että kaikki lennon suorittamiseen tarvittavat varusteet ja asiakirjat ovat helikopterissa. Lentokokeen on kestettävä vähintään 90 minuuttia.

10 Hakijan on ilmaistava tarkastuslentäjälle suorittamansa tarkistukset ja tehtävät, mukaan lukien radiolaitteiden tunnistaminen. Tarkistukset on tehtävä kokeessa käytettävän helikopterin hyväksytyt tarkistuslistan mukaisesti. Tehoasetuksista ja nopeuksista olisi sovittava tarkastuslentäjän kanssa ennen kokeen alkua, ja niiden olisi normaalisti oltava toimintakäsikirjan tai kyseisen helikopterin lentokäsikirjan mukaisia.

11 Tarkastuslentäjä ei saa millään tavalla osallistua lennon suorittamiseen, paitsi milloin se on tarpeen turvallisuussyistä tai muulle liikenteelle aiheutuvan kohtuuttoman viivytyksen välttämiseksi.

LENTOKOKEEN HYVÄKSYMISRAJAT

12 Hakijan on osoitettava, että hän:

- pystyy käyttämään helikopteria sen rajoitusten mukaisesti;
- pystyy suorittamaan kaikki lentoliikkeet pehmeästi ja tarkasti;
- toimii harkitusti ja noudattaa hyvää ilmailutapaa;
- osaa soveltaa ilmailutietämystään käytäntöön ja
- kykenee koko ajan säilyttämään helikopterin hallinnan siten, ettei menetelmän tai liikkeen onnistumista ole missään vaiheessa aiheutta vakavasti epäillä.

13 Seuraavat raja-arvot on tarkoitettu yleisiksi ohjeiksi. Tarkastuslentäjän on otettava huomioon turbulenttiset olosuhteet sekä käytettävän helikopterin käsittelyominaisuudet ja suorituskyky.

Korkeus

normaali lento	±100 jalkaa
moottorihäiriötä jäljiteltäessä	±150 jalkaa

Radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen ±5°

Ohjaussuunta

normaali lento	±10°
moottorihäiriötä jäljiteltäessä	±15°

Nopeus

lento-ohjauksen ja lähestyminen	±5 solmua/ -0 solmua
kaikki muut lennon vaiheet	±10 solmua

Maaliikehdinnän sivupoikkeama

lento-ohjauksen leijunnasta maavaikutuksessa	±3 jalkaa
lasku	±2 jalkaa (0 ft taaksepäin tai sivulle)

KOKEEN SISÄLTÖ

14 Lentokokeessa on käytettävä JAR-FCL 2.170:n liitteessä 2 määrättyä lentokokeen sisältöä ja osia. Viranomaisen voi päättää lentokoe- ja hakemuslomakkeen muodosta (katso IEM FCL 2.170).

Osassa 4 tarkoitetut liikkeet voidaan suorittaa FNPT II:lla tai lentosimulaattorilla. Jos lentokoe suoritetaan monimoottorisella helikopterilla, on noudatettava myös JAR-FCL 2.240:n liitettä 3 edellyttäen, että hakija täyttää kohdan JAR-FCL 2.255 vaatimuksen.

JAR-FCL 2.170, liite 2

Helikopteriansiolentäjän lupakirjaa (CPL(H)) varten vaadittavan lentokokeen sisältö

(Katso JAR-FCL 2.170)

(Katso IEM FCL 2.170)

OSA 1 TARKASTUKSET JA TOIMENPITEET ENNEN LENTOA	
<i>Tarkistuslistan käyttöä ja hyvää ilmailutapaa (helikopterin ohjaaminen käyttäen ulkoisia näköhavaintoja, jäänesto- ja jäänpoistomenetelmät jne.) tarkkaillaan kaikissa kokeen osissa.</i>	
a	Helikopterin yleistuntemus
b	Massan ja massakeskiön määrittäminen
c	Lentoa edeltävä ulko- ja sisäpuolinen tarkastus
d	Käynnistysmenetelmä
e	Rullaus, mukaan lukien leijunta ja ilmarullaus
f	Toimenpiteet ennen lentoonlähtöä
g	Yhteydenpito lennonjohtoon - selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
OSA 2 LIIKEHTIMINEN LEIJUNNASSA VAKAUTUSJÄRJESTELMÄN (SAS) AVULLA JA ILMAN (JOS HELIKOPTERISSA ON TÄLLAINEN JÄRJESTELMÄ), MYÖS AHTAISSA PAIKOISSA	
a	Nosto leijuntaan ja lasku leijunnasta
b	Paikallaan leijunta: vasta-, sivu- ja myötätuuleen, jos mahdollista
c	Leijuntakäännökset 360° vasemmalle ja oikealle
d	Leijunta eteenpäin, sivulle ja taaksepäin
e	Simuloitu moottorihäiriö leijunnassa (vain lentopaikalla)
OSA 3 LENTOONLÄHDÖT (MYÖS LENTOPAikkojen ulkopuolisilta ja ahtailta paikoilta)	
a	Lentoonlähdöt (erilaisilla profiileilla)
b	Lentoonlähdön jälkeiset tarkastukset, lähtömenetelmä, yhteydenpito lennonjohtoon ja selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne

OSA 4 LENTOLIIKKEET JA MENETELMÄT YKSINOMAAN MITTARIEN AVULLA	
a	Nousu- ja liukukaarrot; oikaisut määrättyyn suuntaan
b	Vaakalento: ohjaussuunnan, korkeuden ja ilmanopeuden hallinta
c	Oikaisu epätavallisista asennoista
d	Kaarrot 30 asteen kallistuksella 180 - 360 astetta vasemmalle ja oikealle
OSA 5 MATKALENTO	
a	Suunnistus eri korkeuksilla, kartan lukeminen
b	Korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta, ilmatilan tarkkailu, korkeusmittarin asetus
c	Säätilan seuranta ja kehityksen arviointi, lennon suunnittelu varalentopaikalle
d	Lennon edistymisen seuranta, operatiivinen lentosuunnitelma, polttoaineenkulutuksen seuranta, mittarien valvonta
e	NDB- ja/tai VOR-ohjauksen seuraaminen, paikanmääritys niiden avulla, suunnistuslaitteiden tunnistaminen
OSA 6 LÄHESTYMISET JA LASKUT (MYÖS LENTOPAikkojen ULKOPUOLISILLE JA AHTAILLE LASKUPAIKOILLE)	
a	Lähestymismenetelmät, korkeusmittariasetukset, tarkistukset
b	Yhteydenpito lennonjohtoon ja selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
c	Laskut (erilaisilla profiileilla)
d	Pikapysäytykset eri nopeuksista
e	Autorotaatioliuku
f	Autorotaatiolasku (vain lentopaikalla) (suoraan, 90 ja 180 asteen kaarroista)
OSA 7 TOIMINTA POIKKEUS- JA PAKKOTILANTEISSA (TARVITTAESSA SIMULOITUNA)	
a	Moottoriviat
b	Polttoainejärjestelmän häiriöt
c	Sähköjärjestelmän häiriöt
d	Hydraulijärjestelmän häiriöt
e	Pää- ja pyrstöroottorijärjestelmän häiriöt
f	Muut lentokäsikirjan mukaiset poikkeus- ja pakkotilannemenetelmät

LUKU E - MITTARILENTOKELPUUTUS - IR(H)

JAR-FCL 2.175 Tapaukset, joissa mittarilentokelpuutus vaaditaan

Ohjaajan lupakirjan haltija ei saa toimia missään tehtävässä helikopterin ohjaajana IFR-lennoilla muutoin kuin lentokokeessa tai koululennolla, ellei hänellä ole JAR-FCL:n mukaisesti myönnettyä mittarilentokelpuutusta kyseessä olevaa ilma-alusryhmää varten. Niissä valtioissa, joissa VFR-lentäminen yöllä näkösaolosuhteissa ei ole sallittua, yksityislentäjän tai ansiolentäjän lupakirjan haltijalla on oltava vähintään kohdassa JAR-FCL 2.125(c) määrätty yölentokelpuutus voidakseen lentää kyseisessä valtiossa yöllä näkösaolosuhteissa mittarilentosääntöjen mukaisesti.

JAR-FCL 2.180 Oikeudet ja ehdot

(a) *Oikeudet.* Edellyttäen, että perämiehen käytöstä JAR-FCL 2.210:n liitteissä 1 ja 2 vaaditun lentokokeen aikana johtuvia kelpuutuksen rajoituksia noudatetaan ja muut JAR:ien vaatimukset täyttyvät, helikopterien mittarilentokelpuutuksen haltija on oikeutettu toimimaan helikopterin ohjaajana IFR-lennoilla käyttäen 200 jalan (60 metrin) minimiratkaisukorkeutta. Viranomainen voi antaa oikeuden käyttää alle 200 jalan (60 metrin) ratkaisukorkeuksia, kun ohjaaja on suorittanut JAR-OPS:ssa, AMC FCL 2.261(a):n kohdassa 6 sekä JAR-FCL 2.240:n ja 2.295:n liitteen 2 osassa 5 vaaditun lisäkoulutuksen ja -kokeet.

(b) *Ehdot.* Hakija, joka täyttää kohdissa JAR-FCL 2.185 - 2.210 määrättyt ehdot, täyttää helikopterien mittarilentokelpuutuksen myöntämiseksi asetetut vaatimukset.

JAR-FCL 2.185 Voimassaoloaika, voimassaolon jatkaminen ja kelpuutuksen uusiminen

(a) Mittarilentokelpuutus on voimassa yhden vuoden. Mittarilentokelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi haltijan on suoritettava kohdassa JAR-FCL 2.245(b) määrättyt lennot, jotka voidaan suorittaa lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla siten kuin JAR-FCL 2.210:n liitteen 1 kohdassa 14 määrätään.

(b) Jos mittarilentokelpuutus koskee yhden ohjaajan helikoptereita, voimassaolon jatkamiseksi vaadittavat lennot on suoritettava joko usean ohjaajan tai yhden ohjaajan helikoptereilla. Jos mittarilentokelpuutus on rajoitettu vain toimintaan usean ohjaajan miehistössä, voimassaolon jatkamiseksi vaadittavat lennot on suoritettava usean ohjaajan miehistön jäsenenä.

(c) Kelpuutuksen uusimiseksi haltijan on täytettävä edellä olevat vaatimukset ja viranomaisen mahdollisesti määräämät lisävaatimukset. Jos mittarilentokelpuutuksen mukaisia oikeuksia ei ole käytetty yli 7 vuoteen kelpuutuksen myöntämisen tai voimassaolon jatkamispäivästä lukien, haltijan on suoritettava mittarilentokelpuutuksen teoriakoe uudelleen.

JAR-FCL 2.190 Kokemus

Mittarilentokelpuutuksen hakijalla on oltava helikopteriyksityislentäjän lupakirja ja yölentokelpuutus tai helikopteriansiolentäjän lupakirja, sekä vähintään 50 tunnin matkalentokokemus helikopterin tai lentokoneen päällikkönä, josta vähintään 10 tuntia helikopterilla.

JAR-FCL 2.195 Teoriatiedot

(a) Mittarilentokelpuutuksen hakijan on oltava saanut teoriakoulutuksensa hyväksytyllä kurssilla hyväksytyssä lentokoulutusorganisaatiossa tai sellaisessa organisaatiossa, joka on hyväksytty teoriakurssien järjestämiseen siten kuin JAR-FCL 2.055:n liitteessä 1 määrätään tietopuolisesta opetuksesta. Teoriakurssi olisi yhdistettävä lentokoulutuskurssiin aina kun se on käytännössä mahdollista.

(b) Hakijan on osoitettava hallitsevansa tiedot helikopterien mittarilentokelpuutuksen haltijan oikeuksia vastaavalla tasolla ja täytettävä JAR-FCL:n luvussa J annetut vaatimukset.

JAR-FCL 2.200 Englannin kielen käyttö
(Katso JAR-FCL 2.200, liite 1)

Mittarilentokelpuutuksen hakijan on oltava osoittanut kykenevänsä käyttämään englannin kieltä siten kuin JAR-FCL 2.200:n liitteessä 1 määrätään.

JAR-FCL 2.205 Lentokoulutus
(Katso JAR-FCL 2.205, liite 1)

Helikopterien mittarilentokelpuutuksen hakijan on oltava osallistunut yhdistetylle lentokoulutuskurssille, johon kuuluu koulutus helikopterien mittarilentokelpuutusta varten (katso JAR-FCL 2.165), tai oltava suorittanut hyväksytty ositettu lentokoulutuskurssi siten kuin JAR-FCL 2.205:n liitteessä 1 määrätään. Jos hakijalla on mittarilentokelpuus lentokoneita varten, JAR-FCL 2.205:n liitteessä 1 vaadittu lentokoulutuksen kokonaismäärä voidaan vähentää 10 tuntiin.

JAR-FCL 2.210 Taito
(Katso JAR-FCL 2.210,
liitteet 1 ja 2)

Yleistä. Mittarilentokelpuutuksen hakijan on oltava osoittanut pystyvänsä suorittamaan JAR-FCL 2.210:n liitteissä 1 ja 2 määrätyt menetelmät ja lentoliikkeet mittarilentokelpuutuksen haltijan oikeuksia vastaavalla pätevyydellä. Jos hakija haluaa lentokokeessa käytettävän helikopterin tyyppikelpuutuksen, hänen on täytettävä myös JAR-FCL 2.262:n vaatimukset.

JAR-FCL 2.200, liite 1**Mittarilentokelpuutus (IR(H)) - Englannin kielen käyttö**

(Katso JAR-FCL 2.200)

(Katso JAR-FCL 2.005, liite 1)

(Katso JAR-FCL 2.015, liite 1)

ENGLANNIN KIELEN KÄYTTÖ

1 Mittarilentokelpuutuksen hakijan on kyettävä käyttämään englannin kieltä seuraaviin tarkoituksiin:

(a) lennon aikana:

kaikkiin lennon vaiheisiin liittyvä radioliikenne, mukaan lukien pakkotilanteet.

(b) maassa:

kaikkien lennon suorittamiseen tarvittavien tietojen hankkiminen, esim.

- * kyettävä lukemaan ja osoitettava ymmärtävänsä englanninkielisiä teknisiä käsikirjoja, kuten toimintakäsikirja, lentokäsikirja jne.
- * lennon suunnittelu, säätietojen hankkiminen, NOTAMit, ATC-lentosuunnitelma jne.
- * englanninkielisten reitti-, lähtöreitti- ja lähestymiskarttojen sekä niihin liittyvien asiakirjojen käyttö.

(c) viestintä:

kyettävä viestimään muiden miehistön jäsenten kanssa englanniksi kaikissa lennon vaiheissa, mukaan lukien lennon valmistelu.

2 Tämä on osoitettava kummalla tahansa seuraavista tavoista:

(a) suorittamalla englanninkielinen mittarilentokelpuutus- tai liikennelentäjäkurssi, tai

(b) osallistumalla kurssille, jolla hakija saa edellä 1(a), (b) ja (c) kohdissa lueteltujen vaatimusten täyttämiseen tarvittavan koulutuksen, ja suorittamalla sen jälkeen viranomaisen pitämä erityinen koe.

JAR-FCL 2.205, liite 1**Mittarilentokelpuutus (IR(H)) - Ositettu kurssi**

(Katso JAR-FCL 2.205)

1 Ositetun mittarilentokurssin päämääränä on kouluttaa ohjaaja sille tasolle, joka vaaditaan helikopterin käyttöön mittarilentosääntöjen (IFR) mukaisesti ja mittarisääolosuhteissa (IMC) ICAO PANS OPS Document 8168:n mukaisesti.

2 Voidakseen osallistua ositetulle mittarilentokurssille hakijalla on oltava ICAO Annex 1:n mukaisesti myönnetty helikopteriyksityislentäjän tai helikopteriaansiolentäjän lupakirja, jossa on ylentokelpuutus.

3 Ositetulle mittarilentokurssille osallistuvan hakijan on vaadittava suorittavan kaikki koulutusvaiheet hyväksytyin lentokoulutusorganisaation koulutuspäällikön valvonnassa samalla hyväksytyillä yhtäjaksoisella kurssilla, jonka kyseinen koulutusorganisaatio järjestää. Tietopuolinen opetus voidaan antaa teoriakurssien järjestämiseen erikoistuneessa organisaatiossa siten kuin JAR-FCL 2.055:n liitteessä 1 määrätään vain tietopuoliseen opetukseen erikoistumisesta, jolloin tämän organisaation koulutuspäällikkö vastaa kurssin sen osan valvonnasta.

4 Teoriakurssi on suoritettava 18 kuukaudessa. Lentokoulutus ja lentokoe on suoritettava hyväksytyin teoriakokeen voimassaoloaikana, josta määrätään kohdassa JAR-FCL 2.495.

5 Kurssiin on sisällyttävä:

(a) tietopuolinen opetus mittarilentokelpuutukseen vaadittavalla tasolla; ja

(b) mittarilentokoulutus.

6 Suorittamalla kohdassa 8 tarkoitetun teoriakokeen tai -kokeet ja kohdassa 14 tarkoitetun lentokokeen hyväksytysti hakija täyttää mittarilentokelpuutuksen myöntämiseksi asetetut tieto- ja taitovaatimukset.

TIETOPUOLINEN OPETUS

7 Tietopuolisen opetuksen koulutusohjelma mittarilentokelpuutusta varten annetaan kohdassa AMC FCL 2.470(c). Hyväksytyyn ositettuun mittarilentokurssiin on sisällyttävä vähintään 200 tuntia (1 oppitunti = 60 minuuttia) opetusta, johon voi kuulua luokkahuonetyöskentelyä, interaktiivista videokoulutusta, dia-ääniesityksiä, opiskelua koulutuslaitteella, tietokoneavusteista opetusta ja muiden viranomaisen hyväksymien opetusvälineiden käyttöä tarkoituksenmukaisessa suhteessa. Jos viranomaisen sen sallii, voidaan kurssin osana käyttää myös hyväksytyjä etäopiskelukursseja (kirjekursseja).

Teoriakoe

8 Hakijan on osoitettava hallitsevansa teorian tiedot helikopterien mittarilentokelpuutuksen haltijalta vaadittavalla tasolla JAR-FCL:n luvun J vaatimusten mukaisesti.

LENTOKOULUTUS

9 Yksimoottoristen helikopterien mittarilentokurssiin on kuuluttava vähintään 50 tuntia mittarilentokoulutusta, josta enintään 15 tuntia saa olla mittariaikaa maassa FNPT I:llä, tai enintään 25 tuntia lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla, jos viranomainen sen hyväksyy.

10 Monimoottoristen helikopterien mittarilentokurssiin on kuuluttava vähintään 55 tuntia mittarilentokoulutusta, josta enintään 20 tuntia saa olla mittariaikaa maassa FNPT I:llä, tai enintään 30 tuntia lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla, jos viranomainen sen hyväksyy. Jäljelle jäävään osuuteen on kuuluttava vähintään 15 tuntia mittarikoululentoja monimoottorisilla helikoptereilla.

11 Yksimoottoristen helikopterien mittarilentokelpuutuksen haltijan, jolla on myös monimoottorisen helikopterin tyyppikelpuus, on monimoottoristen helikopterien mittarilentokelpuutuksen saadakseen suoritettava hyväksytysti kurssi, johon kuuluu vähintään viisi tuntia mittarilentokoulutusta monimoottorisilla helikoptereilla.

12 Jos hakijalla on ICAOn vaatimusten mukaisesti myönnetty ansiolentäjän lupakirja (CPL(H)), edellä kohdassa 9 tai 10 vaaditun koulutuksen kokonaismäärää voidaan vähentää 5 tunnilla.

13 Koululentoihin, jotka on suoritettava ennen mittarilentokelpuutusta varten vaadittavaa lentokoetta, on sisällyttävä:

(a) IFR-lentojen valmistelutoimenpiteet, mukaan lukien lentokäsikirjan ja asiaankuuluvien ilmailuliikennepalvelun asiakirjojen käyttö IFR-lentosuunnitelman laadinnassa;

(b) mittarilentotoiminnassa normaaliolosuhteissa, häiriötilanteissa ja pakkotilanteissa käytettävät menetelmät ja lentoliikkeet, joihin on kuuluttava vähintään:

- siirtyminen näkölennosta mittarilentoon lentoonlähdössä
- mittarilähtö- ja saapumismenetelmät
- matkalennoilla mittarilentosääntöjen mukaisesti toimittaessa noudatettavat menetelmät
- odotusmenetelmät
- mittarilähestymiset minimikorkeuteen
- keskeytetyn lähestymisen menetelmät
- laskut mittarilähestymisistä, mukaan lukien kiertolähestymiset;

(c) normaalit lentoliikkeet ja käytettävän helikopterin erityiset lento-ominaisuudet;

(d) monimoottorisen helikopterin käyttö edellä mainituissa harjoituksissa, milloin niin vaaditaan, mukaan lukien helikopterin ohjaaminen yksinomaan mittarien avulla jäljitellyssä moottorihäiriötilanteessa sekä moottorin sammutus ja uudelleen käynnistys (jälkimmäinen harjoitus on suoritettava turvallisessa korkeudessa, ellei sitä tehdä lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla).

LENTOKOKEET

14 Kurssiin kuuluvan lentokoulutuksen ja JAR-FCL 2.190:ssä määrätyn kokemuksen hankittuaan hakijan on suoritettava mittarilentokelpuutusta varten vaadittava lentokoe joko moni- tai yksimoottorisella helikopterilla JAR-FCL 2.210:n liitteiden 1 ja 2 mukaisesti.

JAR-FCL 2.210, liite 1**Mittarilentokelpuutus (IR(H)) - Lentokoe ja tarkastuslento**

(Katso JAR-FCL 2.185 ja 2.210)

(Katso IEM FCL 2.210)

1 Hakijan on oltava saanut koulutusta saman tyyppin helikopterilla, jota käytetään mittarilentokelpuutusta varten suoritettavassa lentokokeessa. Kokeessa käytettävän helikopterin on täytettävä JAR-FCL 2.055:n liitteessä 1 annetut koulutuksessa käytettäviä helikoptereita koskevat vaatimukset.

2 Hakijan koulutuksen hyväksynyt viranomaisen päättää hallinnollisista järjestelyistä, joilla vahvistetaan hakijan soveltuvuus kokeen suorittamiseen, sekä hakijan koulutustietojen esittämisestä tarkastuslentäjälle.

3 Hakijan on suoritettava hyväksytysti kaikki lentokokeen osat. Jos hakijan suoritus hylätään useammassa kuin yhdessä osassa, hänen on suoritettava koko koe uudelleen. Vain yhdessä osassa hylätyn hakijan on suoritettava hylätty osa uudelleen. Jos uusintakokeen jokin osa hylätään, hakijan on suoritettava koko koe uudelleen, vaikka hän olisi suorittanut kyseisen osan hyväksytysti aiemalla kerralla. Kaikki lentokokeen osat on suoritettava kuuden kuukauden kuluessa.

4 Lentokokeen hylkäyksen jälkeen voidaan vaatia lisäkoulutusta. Jos hakija ei läpäise kaikkia lentokokeen osia kahdella yrityksellä, vaaditaan viranomaisen määräämä lisäkoulutus. Lentokokeen suorittamista voi yrittää miten monta kertaa tahansa.

KOKEEN SUORITTAMINEN

5 Kokeessa on tarkoitus jäljitellä käytännön lentoa. Tarkastuslentäjä valitsee lennettävän reitin. Kokeen oleellinen osa on selvittää hakijan kyky suunnitella ja suorittaa lento käyttäen tavanomaista lennonvalmisteluaineistoa. Hakijan on suunniteltava lento ja varmistettava, että kaikki lennon suorittamiseen tarvittavat varusteet ja asiakirjat ovat helikopterissa. Lentokokeen on kestettävä vähintään yksi tunti.

6 Viranomaisen antaa tarkastuslentäjälle turvallisuusohjeet, joita kokeessa on noudatettava.

7 Jos hakija keskeyttää lentokokeen sellaisesta syystä, jota tarkastuslentäjä ei pidä riittävänä, hakijan on suoritettava koko lentokoe uudelleen. Jos koe keskeytetään tarkastuslentäjän mielestä riittävästä syystä, vain ne osat, joita ei ole suoritettu kokonaan, on suoritettava uudelleen toisella lennolla.

8 Tarkastuslentäjän niin salliessa hakija voi suorittaa minkä tahansa kokeeseen kuuluvan liikkeen tai menetelmän kerran uudelleen. Tarkastuslentäjä voi keskeyttää kokeen missä tahansa vaiheessa, jos hän katsoo, että hakijan osoittamat lentotaidot edellyttävät kokeen suorittamista kokonaan uudelleen.

9 Hakijan on normaalisti ohjattava helikopteria sellaiselta paikalta, jolta ilma-aluksen päällikön tehtävät voi hoitaa, ja suoritettava koe siten kuin muita miehistön jäseniä ei olisi. Tarkastuslentäjä ei saa millään tavalla osallistua lennon suorittamiseen, paitsi milloin se on tarpeen turvallisuussyistä tai muulle liikenteelle aiheutuvan kohtuuttoman viivytyksen välttämiseksi. Jos tarkastuslentäjä tai muu ohjaaja toimii perämiehenä kokeen aikana, mittarilentokelpuutuksen oikeudet rajoitetaan koskemaan vain toimintaa usean ohjaajan miehistön jäsenenä. Tämä rajoitus voidaan poistaa, kun hakija on suorittanut toisen lentokokeen mittarilentokelpuutusta varten yhden ohjaajan helikopterilla toimien siten kuin muita miehistön jäseniä ei olisi. Vastuu lennosta määräytyy kansallisten määräysten mukaisesti.

10 Hakijan on määritettävä ja tarkastuslentäjän hyväksyttävä ratkaisukorkeudet, minimilaskeutumiskorkeudet ja lähestymisen keskeytyspiste.

11 Hakijan on ilmaistava tarkastuslentäjälle suorittamansa tarkistukset ja tehtävät, mukaan lukien radiolaitteiden tunnistaminen. Tarkistukset on tehtävä kokeessa käytettävän helikopterin hyväksytyn tarkistuslistan mukaisesti. Tehoasetuksista ja nopeuksista olisi sovittava tarkastuslentäjän kanssa ennen kokeen alkua, ja niiden olisi normaalisti oltava toimintakäsikirjan tai kyseisen helikopterin lentokäsikirjan mukaisia.

LENTOKOKEEN HYVÄKSYMISRAJAT

12 Hakijan on osoitettava, että hän:

- pystyy käyttämään helikopteria sen rajoitusten mukaisesti;
- pystyy suorittamaan kaikki lentoliikkeet pehmeästi ja tarkasti;
- toimii harkitusti ja noudattaa hyvää ilmailutapaa;
- osaa soveltaa ilmailutietämystään käytäntöön ja
- kykenee koko ajan säilyttämään helikopterin hallinnan siten, ettei menetelmän tai liikkeen onnistumista ole missään vaiheessa aiheutta vakavasti epäillä.

13 Seuraavat raja-arvot on tarkoitettu yleisiksi ohjeiksi. Tarkastuslentäjän on otettava huomioon turbulentit olosuhteet sekä käytettävän helikopterin käsittelyominaisuudet ja suorituskyky.

Korkeus

yleensä	±100 jalkaa
ylösvedon aloitus ratkaisukorkeudessa	+50 jalkaa/-0 jalkaa
minimilaskeutumiskorkeuden noudattaminen	+50 jalkaa/-0 jalkaa

Lentoradan noudattaminen

radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen ±5° tarkkuuslähestyminen	puolet suuntasäteen ja liukupolun maksimipoikkeamasta
--	---

Ohjaussuunta

kaikkien moottorien toimiessa	±5°
moottorihäiriötä jäljiteltäessä	±10°

Nopeus

kaikkien moottorien toimiessa	±5 solmua
moottorihäiriötä jäljiteltäessä	+10 solmua/-5 solmua

KOKEEN SISÄLTÖ

14 Lentokokeessa on käytettävä JAR-FCL 2.210:n liitteessä 2 määrättyä lentokokeen sisältöä ja osia. Viranomaisen voi päättää lentokoe- ja hakemuslomakkeen muodosta (katso IEM FCL 2.210).

JAR-FCL 2.210, liite 2

Mittarilentokelpuutusta (IR(H)) varten vaadittavan lentokokeen/tarkastuslennon sisältö

(Katso JAR-FCL 2.185 ja 2.210)

(Katso IEM FCL 2.210)

OSA 1 TOIMENPITEET LENNOLLE LÄHDETTÄESSÄ	
a	Lentokäsikirjan (tai vastaavan) käyttö, erityisesti suoritusarvolaskelmat sekä massan ja massakeskiön määrittäminen
b	Ilmailukelpuutuksen asiakirjojen ja säätietojen käyttö
c	Operatiivisen ja ATC-lentosuunnitelman laatiminen IFR-lentoa varten
d	Helikopterin tarkastus ennen lentoa
e	Sääminimit
f	Rullaus / ilmarullaus lennonjohdon tai opettajan ohjeiden mukaan
g	Tarkistukset ja menetelmät ennen lentoa
h	Siirtyminen mittarilentoon
i	Mittarilähtömenetelmät
OSA 2 HELIKOPTERIN KÄSITTELY	
a	Helikopterin ohjaaminen yksinomaan mittarien avulla, mukaan lukien:
b	Nousu- ja liukukaarrot säilyttäen 30° kallistuksen
c	Oikaisu epätavallisista asennoista, mukaan lukien kaarrot säilyttäen 30° kallistuksen ja jyrkät liukukaarrot

OSA 3 MATKALENNON IFR-MENETELMÄT	
a	Radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen, mukaan lukien hakeutuminen määrättylle linjalle, esim. NDB, VOR, RNAV
b	Radiosuunnistuslaitteiden käyttö
c	Ohjaussuunnan, korkeuden ja ilmanopeuden hallinta vaakalennossa, tehonsäätö
d	Korkeusmittariasetukset
e	Aika-arviot ja niiden korjaaminen
f	Lennon edistymisen seuranta, operatiivinen lentosuunnitelma, polttoaineen kulutuksen seuranta, järjestelmien valvonta
g	Jäänestomenetelmät, tarvittaessa simuloituna
h	Yhteydenpito lennonjohtoon, selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
OSA 4 TARKKUUSLÄHESTYMINEN	
a	Suunnistuslaitteiden asetukset ja tarkistukset, asemien tunnistus
b	Saapumismenetelmät, korkeusmittarin asetus
c	Lähestymisen ja laskun valmistelu, mukaan lukien laskeutumiseen, lähestymiseen ja laskuun liittyvät tarkistukset
d*	Odotusmenetelmä
e	Julkaistun lähestymismenetelmän noudattaminen
f	Kellon käyttö lähestymisessä
g	Korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta, (vakaa lähestyminen)
h*	Ylösveto
i*	Keskeytetyn lähestymisen menetelmä / lasku
j	Yhteydenpito lennonjohtoon - selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
* suoritettava osassa 4 tai osassa 5	

OSA 5 EI-TARKKUUSLÄHESTYMINEN	
a	Suunnistuslaitteiden asetukset ja tarkistukset, asemien tunnistus
b	Saapumismenetelmät, korkeusmittarin asetus
c	Lähestymisen ja laskun valmistelu, mukaan lukien laskeutumiseen, lähestymiseen ja laskuun liittyvät tarkistukset
d*	Odotusmenetelmä
e	Julkaistun lähestymismenetelmän noudattaminen
f	Kellon käyttö lähestymisessä
g	Korkeuden, nopeuden ja ohjaussuunnan hallinta, (vakaa lähestyminen)
h*	Ylösveto
i*	Keskeytetyn lähestymisen menetelmä / lasku
j	Yhteydenpito lennonjohtoon - selvitysten noudattaminen, radiopuhelinliikenne
<i>* suoritettava osassa 4 tai osassa 5</i>	
OSA 6 TOIMINTA POIKKEUS- JA PAKKOTILANTEISSA	
<i>Tämä osa voidaan yhdistää osiin 1 - 5. Kokeessa on kiinnitettävä huomiota helikopterin hallintaan, vikaantuneen moottorin tunnistamiseen, välittömiin toimenpiteisiin (simuloituina), täydentäviin toimiin ja tarkistuksiin sekä lentämisen tarkkuuteen seuraavissa tilanteissa:</i>	
a	Moottorihäiriö lentoonlähdön ja lähestymisen jälkeen* (turvallisessa korkeudessa, ellei suoriteta lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla) <i>* vain monimoottorisella helikopterilla</i>
b	Vakautusjärjestelmän (SAS) / hydraulijärjestelmän häiriö (jos on ko. järjestelmät)
c	Lentäminen vajailla mittareilla
d	Autorotaatio ja keskeytys määrättyyn korkeuteen
e	Tarkkuuslähestyminen käsin ilman lennonohjausnäyttöä* (flight director) Tarkkuuslähestyminen käsin lennonohjausnäytön avulla* <i>* vain toinen menettely tarkastetaan</i>

LUKU F - TYYPIKELPUUTUKSET (Helikopterit)

JAR-FCL 2.215 Tyhjä

JAR-FCL 2.220 **Tyypikelpuutukset**
(Katso AMC FCL 2.220)

(a) *Kriteerit.* Erillisten tyypikelpuutusten tarve helikoptereille arvioidaan seuraavien näkökohtien perusteella:

(1) helikopterilla on erillinen tyypihyväksymistodistus; tai

(2) helikopterin käsittelyominaisuudet edellyttävät lisäkoulutusta helikopterissa tai lentosimulaattorissa; tai

(3) helikopterilla on erilaisia hyväksytyjä ohjaamomiestöön vähimmäismääriä.

(b) *Jaottelu.* Helikopterien tyypikelpuutukset on myönnettävä jokaiseen tyyppiin erikseen.

(c) *Luettelot.* Helikopterien tyypikelpuutukset myönnetään kohdan AMC FCL 2.220 luetteloiden mukaisesti.

JAR-FCL 2.225 **Tapaukset, joissa tyyppikelpuutus vaaditaan**

Ohjaajan lupakirjan haltija ei saa toimia missään tehtävässä helikopterin ohjaajana muutoin kuin lentokokeessa tai koululennolla, ellei hänellä ole voimassa olevaa asianmukaista tyypikelpuutusta. Jos tyypikelpuutus on rajoitettu vain perämiehen tehtäviin tai siihen liittyviä muita JAA:ssa sovittuja ehtoja, nämä rajoitukset on merkittävä kelpuutukseen.

JAR-FCL 2.230 **Erityisluvut**

Tiettyjä muussa kuin ansiotarkoituksessa suoritettavia erityislentoja, kuten ilma-alusten koelentoja, varten viranomaisen voi myöntää lupakirjan haltijalle kirjallisen erityisluvan JAR-FCL 2.225:n mukaisen tyypikelpuutuksen sijasta. Tällaisen luvan voimassaolo on rajoitettava tietyn tehtävän suorittamiseen.

JAR-FCL 2.235 **Tyypikelpuutukset - Oikeudet, lukumäärä ja helikopteriversiot**
(Katso AMC FCL 2.220)

(a) *Oikeudet.* Edellyttäen, että alla olevan (c) alakohdan vaatimukset täyttyvät, tyypikelpuutuksen haltija on oikeutettu toimimaan ohjaajana siinä ilma-alustyyppissä, joka kelpuutuksessa mainitaan.

(b) *Tyypikelpuutusten enimmäismäärä.* JAR-FCL ei rajoita niiden kelpuutusten määrää, jotka lupakirjan haltijalla voi samanaikaisesti olla. JAR-OPS:n vaatimukset voivat kuitenkin rajoittaa niiden kelpuutusten määrää, joiden mukaisia oikeuksia voidaan käyttää.

(c) *Siirtyminen helikopterin versiosta toiseen.* Saman helikopterityypin (katso AMC FCL 2.220) toiseen versioon siirtymiseksi vaaditaan eroavuus- tai perehdyttämiskoulutus.

(1) Eroavuuskoulutus vaaditaan:

(i) kun saman helikopterityypin toisen version käyttäminen tai

(ii) niiden helikopterityyppien tai -versioiden varustuksen tai menetelmien muuttuminen, joissa ohjaamomiestöön jäsen toimii,

edellyttää lisätietoja ja koulutusta asianmukaisessa koulutuslaitteessa.

(2) Perehdyttämiskoulutus vaaditaan:

(i) kun samaan tyyppiin tai versioon kuuluvan toisen helikopterin käyttäminen tai

(ii) sen helikopterityypin tai -version varustuksen tai menetelmien muuttuminen, jossa ohjaamomiestöön jäsen toimii,

edellyttää lisätietojen saamista.

Eroavuuskoulutuksesta on tehtävä merkintä ohjaajan lentopäiväkirjaan tai muuhun vastaavaan asiakirjaan, ja tapauksen mukaan joko tyypikouluttajan, simulaattorikoulutta-

jan tai lennonopettajan on vahvistettava merkintä allekirjoituksellaan.

**JAR-FCL 2.240 Tyypikelpuutukset -
Vaatimukset**
(Katso JAR-FCL 2.240,
liitteet 1 - 3)

(a) *Yleistä*

(1) Usean ohjaajan helikopterin tyypikelpuutuksen hakijan on täytettävä kohdissa JAR-FCL 2.250, 2.261 ja 2.262 annetut tyypikelpuutuksia koskevat vaatimukset.

(2) Yhden ohjaajan helikopterin tyypikelpuutuksen hakijan on täytettävä kohdissa JAR-FCL 2.255, 2.261 ja 2.262 annetut vaatimukset.

(b) *Lentokoe*

(1) Lentokokeen sisällöstä ja osista monimoottoristen usean ohjaajan helikopterien kelpuutusta varten määrätään JAR-FCL 2.240:n liitteissä 1 ja 2.

(2) Lentokokeen sisällöstä ja osista monimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien sekä yksimoottoristen helikopterien kelpuutuksia varten määrätään JAR-FCL 2.240:n liitteissä 1 ja 3.

Kaikki vaadittavat lentokokeen osat on oltava hyväksytysti suoritettu sitä päivää välittömästi edeltäneiden kuuden kuukauden kuluessa, jona kelpuutushakemus on vastaanotettu.

**JAR-FCL 2.245 Tyypikelpuutukset -
Voimassaoloaika,
voimassaolon jatkaminen
ja kelpuutusten uusiminen**
(Katso JAR-FCL 2.240,
liitteet 1 ja 3)

(a) *Helikopterityypikelpuutukset - Voimassaoloaika.* Helikopterityypikelpuutukset ovat voimassa yhden vuoden ajan niiden myöntämispäivästä, tai edellisen kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivästä, jos voimassaoloa on jatkettu kelpuutuksen ollessa vielä voimassa.

(b) *Helikopterityypikelpuutukset - Voimassaolon jatkaminen.* Helikopterityypikelpuutusten voimassaolon jatkamiseksi hakijan on lennettävä:

(1) JAR-FCL 2.240:n liitteen 1 mukainen tarkastuslento kyseessä olevalla helikopterityypillä kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää välittömästi edeltävien kolmen kuukauden kuluessa; ja

(2) vähintään 2 tuntia ohjaajana kyseessä olevalla helikopterityypillä kelpuutuksen voimassaoloaikana.

Mittarilentokelpuutuksen voimassaoloa on jatkettava edellä kohdissa (1) ja (2) tarkoitetun tyypikelpuutuksen voimassaolon jatkamisen yhteydessä JAR-FCL 2.185:n mukaisesti.

(c) *Vanhentuneet kelpuutukset.* Jos tyypikelpuutuksen voimassaoloaika on päättynyt, hakijan on täytettävä edellä olevan (b) kohdan vaatimukset ja viranomaisen mahdollisesti määräämät kertauskoulutusvaatimukset. Kelpuutus on voimassa siitä päivästä alkaen, jona uusimisvaatimukset on täytetty.

JAR-FCL 2.250 Usean ohjaajan helikopterin tyypikelpuutus - Ehdot

[Katso AMC FCL 2.261(d)]
[Katso IEM FCL 2.261(d)]

(a) *Koulutuksen aloittamisen ehdot.* Ensimmäisen usean ohjaajan helikopterin tyypikelpuutuksen hakijalla on oltava:

(1) vähintään 100 tunnin kokemus helikopterin päällikkönä;

(2) todistus miehistöyhteistyökoulutuksen hyväksytystä suorittamisesta. Jos miehistöyhteistyökurssi sisältyy tyypikurssiin [katso JAR-FCL 2.261 ja 2.262 sekä AMC FCL 2.261(d) ja IEM FCL 2.261(d)], tämä vaatimus ei ole voimassa; ja

(3) hakijan on täytettävä JAR-FCL 2.285:n vaatimukset.

(b) Se tietotaso, joka helikopteriyksityislentäjän tai helikopteriansiolentäjän lupakirjan haltijoilla ja muiden kuin JAR-FCL-

vaatimusten mukaisesti myönnetyn usean ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutuksen haltijoilla oletetaan olevan, ei korvaa edellä olevan kohdan (3) vaatimusten täyttymisen osoittamista.

JAR-FCL 2.255 Yhden ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutus - Ehdot

Kokemus - vain monimoottoriset helikopterit: Ensimmäisen monimoottorisen yhden ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutuksen hakijalla on oltava vähintään 70 tunnin kokemus helikopterin päällikkönä.

JAR-FCL 2.260 Tyhjä

JAR-FCL 2.261 Tyyppikelpuutukset - Tietopuolinen opetus ja lentokoulutus

[Katso JAR-FCL 2.261(a):n liite 1 ja AMC FCL 2.261(a)]
 (Katso JAR-FCL 2.240:n liitteet 1, 2 ja 3)
 (Katso JAR-FCL 2.055, liite 2)
 [Katso AMC FCL 2.261(d) ja IEM FCL 2.261(d)]

(a) *Teoriakoulutus- ja koevaatimukset.* Yksi- tai monimoottorisen helikopterin tyyppikelpuutuksen hakijan on oltava saanut vaadittu teoriakoulutus [katso JAR-FCL 2.261(a):n liite 1 ja AMC FCL 2.261(a)] ja osoittanut hallitsevansa kyseisen helikopterityypin turvalliseen käyttöön tarvittavat tiedot.

(b) *Lentokoulutus*

(1) Yksi- tai monimoottorisen yhden ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutuksen hakijan on oltava suorittanut tyyppikelpuutusta varten vaadittavaan lentokokeeseen johtava lentokoulutuskurssi (katso JAR-FCL 2.240, liite 3).

(2) Usean ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutuksen hakijan on oltava suorittanut tyyppikelpuutusta varten vaadittavaan lentokokeeseen johtava lentokoulutuskurssi (katso JAR-FCL 2.240, liite 2).

(c) *Kurssien järjestäminen*

(1) Edellä tarkoitettujen kurssien on oltava lentokoulutusorganisaation tai tyyppikoulutusorganisaation järjestämiä. Kurseja voi järjestää myös lentotoiminnan harjoittaja, ilma-alusvalmistaja tai alihankkija, tai joissakin erityistapauksissa yksittäinen valtuutettu kouluttaja.

(2) Kurssien on oltava viranomaisen hyväksymiä ja koulutusjärjestelyjen on täytettävä JAR-FCL 2.055:n liitteen 2 asiaa koskevat vaatimukset viranomaisen edellyttämällä tavalla.

(d) *Miehistöyhteistyökoulutus* [katso myös JAR-FCL 2.250(a)(2)]

(1) Kurssin tarkoituksena on antaa miehistöyhteistyökoulutusta seuraavissa tapauksissa:

(i) yhdistetylle liikennelentäjän kursseille osallistuville oppilaille kurssin tavoitteiden mukaisesti [katso JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(1):n liite 1];

(ii) ansiolentäjän lupakirjan ja mittarilentokelpuutuksen haltijoille, jotka eivät ole suorittaneet yhdistettyä liikennelentäjän kurssia mutta hakevat ensimmäistä usean ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutusta [katso JAR-FCL 2.250(a)(2)].

Miehistöyhteistyökurssiin on kuuluttava vähintään 25 tuntia tietopuolista opetusta ja harjoituksia sekä 20 tuntia miehistöyhteistyökoulutusta. Yhdistetylle liikennelentäjän kursseille osallistuvien oppilaiden käytännön koulutusta voidaan vähentää 5 tunnilla. Mikäli mahdollista, miehistöyhteistyökoulutus olisi yhdistettävä ensimmäiseen usean ohjaajan helikopterin tyyppikurssiin.

(2) Miehistöyhteistyökoulutus on suoritettava hyväksytynt lento- tai tyyppikoulutusorganisaation koulutuspäällikön valvonnassa tai lentotoiminnan harjoittajan järjestämällä hyväksytyllä kurssilla kuuden kuukauden kuluessa. Lentotoiminnan harjoittajan järjestämän kurssin on täytettävä JAR-FCL 2.055:n liitteen 2 asiaankuuluvat vaatimukset viranomaisen edellyttämällä tavalla. Lisäohjeita miehistöyhteistyökoulutuksesta annetaan kohdissa AMC FCL 2.261(d) ja IEM FCL 2.261(d). Koulutuksessa on käytettävä FNPT II:ta tai lentosimulaattoria.

**JAR-FCL 2.262 Tyypikelpuutukset -
Taito**
(Katso JAR-FCL 2.240,
liitteet 1, 2 ja 3)

(a) *Yhden ohjaajan lentokoe.* Yhden ohjaajan helikopterin tyypikelpuutuksen hakijan on oltava osoittanut, että hänellä on kyseessä olevan helikopterityypin turvalliseen käyttöön tarvittavat taidot siten kuin JAR-FCL 2.240:n liitteissä 1 ja 3 määrätään.

(b) *Usean ohjaajan lentokoe.* Usean ohjaajan helikopterin tyypikelpuutuksen hakijan on oltava osoittanut, että hänellä on taidot, jotka tarvitaan kyseessä olevan helikopterityypin turvalliseen käyttöön usean hengen ohjaamomiehistöllä päällikkönä tai perämiehenä, siten kuin JAR-FCL 2.240:n liitteissä 1 ja 2 määrätään.

(c) *Miehistöyhteistyö.* Miehistöyhteistyökoulutuksen saatuaan hakijan on osoitettava kykynsä hoitaa ohjaajan tehtäviä usean ohjaajan helikoptereissa suorittamalla hyväksytysti tyypikelpuutukseen vaadittava lentokoe usean ohjaajan helikopterilla, siten kuin JAR-FCL 2.240:n liitteissä 1 ja 2 määrätään, tai hänelle on annettava AMC FCL 2.261(d):n liitteessä 1 esitetty todistus miehistöyhteistyökoulutuksen suorittamisesta.

JAR-FCL 2.240 & 2.295, liite 1**Lentokoe ja tarkastuslento helikopterien tyyppikelpuutuksia ja liikennelentäjän lupakirjaa varten**

(Katso JAR-FCL 2.240 - 2.262 ja 2.295)

[Katso AMC FCL 2.261(a)]

[Katso IEM FCL 2.240(1) ja (2)]

1 Hakijan on oltava suorittanut vaadittava koulutus yksityiskohtaisen koulutusohjelman mukaisesti [katso myös JAR-FCL 2.261(a):n liite 1 sekä JAR-FCL 2.240:n liitteet 2 ja 3]. Viranomaisen päättää hallinnollisista järjestelyistä, joilla vahvistetaan hakijan soveltuvuus kokeen suorittamiseen, sekä hakijan koulutustietojen esittämisestä tarkastuslentäjälle.

2 Lentokokeessa tai tarkastuslennolla suoritettavat tehtävät luetaan JAR-FCL 2.240:n liitteissä 2 ja 3. Jos viranomaisen hyväksyy, voidaan laatia useita erilaisia lentokokeen ja tarkastuslennon ohjelmia, joihin sisältyy reittilentotoiminnan jäljittelyä. Tarkastuslentäjä valitsee jonkun näistä ohjelmista. Lentosimulaattoreita, jos niitä on käytettävissä, ja muita hyväksytyjä koulutuslaitteita on käytettävä.

3 Hakijan on suoritettava hyväksytysti kaikki lentokokeen tai tarkastuslennon osat. Jos hakijan suoritus hylätään useammassa kuin viidessä kohdassa, hänen on suoritettava koko koe tai tarkastuslento uudelleen. Enintään viidessä kohdassa hylätyn hakijan on suoritettava hylätyt kohdat uudelleen. Jos uusintakokeen tai -tarkastuslennon jokin kohta hylätään, hakijan on suoritettava koko koe tai tarkastuslento uudelleen, vaikka hän olisi suorittanut kyseisen kohdan hyväksytysti aiemalla kerralla.

4 Lentokokeen tai tarkastuslennon hylkäyksen jälkeen voidaan vaatia lisäkoulutusta. Jos hakija ei läpäise kaikkia kohtia kahdella yrityksellä, vaaditaan tarkastuslentäjän määräämää lisäkoulutusta. Lentokokeen tai tarkastuslennon suorittamista voi yrittää miten monta kertaa tahansa.

KOKEEN TAI TARKASTUSLENNON SUORITTAMINEN - YLEISTÄ

5 Viranomaisen antaa tarkastuslentäjälle turvallisuusohjeet, joita kokeen tai tarkastuslennon suorittamisessa on noudatettava.

6 Jos hakija keskeyttää lentokokeen tai tarkastuslennon sellaisesta syystä, jota tarkastuslentäjä ei pidä riittävänä, hakijan suoritus katsotaan hylätyksi niissä kohdissa, joita hän ei yrittänyt. Jos koe tai tarkastuslento keskeytetään syystä, joka tarkastuslentäjän mielestä on riittävä, vain ne kohdat, joita ei ole suoritettu kokonaan, on suoritettava uudelleen toisella lennolla.

7 Tarkastuslentäjän niin salliessa hakija voi suorittaa minkä tahansa kokeeseen tai tarkastuslentoan kuuluvan liikkeen tai menetelmän kerran uudelleen. Tarkastuslentäjä voi keskeyttää kokeen tai tarkastuslennon missä tahansa vaiheessa, jos hän katsoo, että hakijan taidot edellyttävät sen suorittamista kokonaan uudelleen.

8 Tarkistukset ja ohjaamomenetelmät on suoritettava kokeessa tai tarkastuslennolla käytettävän helikopterin hyväksytyin tarkistuslistan mukaisesti ja miehistön yhteistyömenetelmiä noudattaen, mikäli tämä tulee kyseeseen. Hakijan on laskettava lentoonlähdon, lähestymisen ja laskun suoritusarvotiedot toimintakäsikirjan tai käytettävän helikopterin lentokäsikirjan mukaisesti, ja niistä olisi sovittava tarkastuslentäjän kanssa. Hakijan on etukäteen määritettävä käytettävät ratkaisukorkeudet, minimilaskeutumiskorkeudet ja lähestymisen keskeytyspiste sekä hyväksyttävä ne tarkastuslentäjällä.

ERITYISVAATIMUKSET, JOTKA KOSKEVAT LENTOKOETTA JA TARKASTUSLENTOA USEAN OHJAAJAN HELIKOPTERIN TYYPIKELPUUTUSTA VARTEN SEKÄ LENTOKOETTA LIIKENNELENTÄJÄN LUPAKIRJAA (ATPL(H)) VARTEN

9 Usean ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutukseen vaadittava lentokoe tai tarkastuslento on suoritettava vähintään kahden hengen ohjaamomiehistöä käyttäen, jolloin toisena ohjaajana voi toimia toinen hakija tai muu ohjaaja. Jos kokeessa tai tarkastuslennolla käytetään helikopteria eikä lentosimulaattoria, toisen ohjaajan on oltava kouluttaja.

10 Tarkastuslennolla, joka suoritetaan usean ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutuksen myöntämiseksi tai liikennelentäjän lupakirjaa varten, on hakijan toimittava kaikissa lentokokeen tai tarkastuslennon osissa ohjaavana ohjaajana (PF). Lisäksi hakijan on osoitettava kykynsä toimia avustavana ohjaajana (PNF). Hakija voi valintansa mukaan suorittaa lentokokeen tai tarkastuslennon joko vasemmalta tai oikealta ohjaajan paikalta.

11 Kun lentokoe tai tarkastuslento koskee liikennelentäjän lupakirjaa tai usean ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutusta, jonka haltija tulee toimimaan ilma-aluksen päällikkönä, on kiinnitettävä erityistä huomiota seuraaviin seikkoihin riippumatta siitä, toimiiko hakija ohjaavana ohjaajana vai avustavana ohjaajana:

- (a) ohjaamoyhteistyön johtaminen;
- (b) hakijan kyky valvoa lennon suoritusta kokonaisuutena; ja
- (c) hakijan kyky asettaa asiat tärkeysjärjestykseen ja tehdä päätöksiä ottaen huomioon tilanteeseen liittyvät turvallisuusnäkökohdat, säännöt ja määräykset, mukaan lukien pakkotilanteet.

12 Lentokoe tai tarkastuslento olisi suoritettava mahdollisimman pitkälle kuten mittarilentosääntöjen (IFR) mukaisesti tapahtuva kaupallinen ilmakuljetus. Kokeen oleellinen osa on selvittää hakijan kyky suunnitella ja suorittaa lento käyttäen tavanomaista lennonvalmisteluaineistoa.

HYVÄKSYTTÄVÄ SUORITUS

13 Hakijan on osoitettava, että hän:

- (a) pystyy käyttämään helikopteria sen rajoitusten mukaisesti;
- (b) pystyy suorittamaan kaikki lentoliikkeet pehmeästi ja tarkasti;
- (c) toimii harkitusti ja noudattaa hyvää ilmailutapaa;
- (d) osaa soveltaa ilmailutietämystään käytäntöön;
- (e) kykenee koko ajan säilyttämään helikopterin hallinnan siten, ettei menetelmän tai liikkeen onnistumista ole missään vaiheessa aiheutta epäillä;
- (f) tuntee ja hallitsee käytännössä miehistöyhteistyön menetelmät sekä toimenpiteet miehistön jäsenen tullessa toimintakyvyttömäksi, milloin tämä tulee kysymykseen; ja
- (g) pystyy kommunikoimaan tehokkaasti muiden miehistön jäsenten kanssa, milloin tämä tulee kysymykseen.

14 Seuraavat raja-arvot on tarkoitettu yleisiksi ohjeiksi. Tarkastuslentäjän on otettava huomioon turbulenttiset olosuhteet sekä käytettävän helikopterityypin käsittelyominaisuudet ja suorituskyky.

Korkeus

yleensä	±100 jalkaa
ylösvedon aloitus ratkaisukorkeudessa	+50 jalkaa/-0 jalkaa
minimilaskeutumiskorkeuden noudattaminen	+50 jalkaa/-0 jalkaa

Lentoradan noudattaminen

radiosuunnistuslaitteiden ohjauksen seuraaminen tarkkuuslähestymisessä	±5° puolet suuntasäteen ja liukupolun maksimipoikkeamasta
--	--

Ohjaussuunta

kaikkien moottoreiden toimiessa	±5°
moottorihäiriötä jäljiteltäessä	±10°

Nopeus

kaikkien moottoreiden toimiessa	±5 solmua
moottorihäiriötä jäljiteltäessä	+10 solmua/-5 solmua

Maaliikehdinnän sivupoikkeama

lento-ohjauksen leijunnasta maavaikutuksessa	±3 jalkaa
lasku	±2 jalkaa (0 ft taaksepäin tai sivulle)

LENTOKOKEEN TAI TARKASTUSLENNON SISÄLTÖ

Lentokokeen tai tarkastuslennon sisällöstä ja osista määrätään usean ohjaajan helikopterien osalta JAR-FCL 2.240:n liitteessä 2 ja yhden ohjaajan helikopterien osalta JAR-FCL 2.240:n liitteessä 3. Viranomaisen voi päättää lentokoe- ja hakemuslomakkeen muodosta [katso IEM FCL 2.240(1) ja (2)].

JAR-FCL 2.240 & 2.295, liite 2

Liikennelentäjän lupakirjaa tai tyyppikelpuutusta varten vaadittavan koulutuksen, lentokokeen ja tarkastuslennon sisältö usean ohjaajan helikoptereilla

(Katso JAR-FCL 2.240 - 2.262 ja 2.295)

1 Taulukon merkkien selitykset:

P = Koulutetaan päällikön tai perämiehen tehtävissä sekä ohjaavana ohjaajana (PF) ja avustavana ohjaajana (PNF) kyseisen tyyppikelpuutuksen myöntämistä varten.

X = Tehtävässä on käytettävä lentosimulaattoria, jos sellainen on käytettävissä; muussa tapauksessa on käytettävä ilma-alusta, ellei toisin mainita.

2 Käytännön koulutus on annettava vähintään P-kirjaimella merkityllä koulutuslaitteella, ja se voidaan antaa nuolen (---->) osoittamilla korkeammantasoisilla laitteilla.

Koulutuslaitteista käytetään seuraavia lyhenteitä:

FS = Lentosimulaattori
FTD = Lentokoulutuslaite
HEL = Helikopteri
OTD = Muu koulutuslaite

3.1 Tähdellä (*) merkityt kohdat on lennettävä todellisissa tai jäljitellyissä mittarisääolosuhteissa. Ne on suoritettava vain, jos hakija haluaa uusia usean ohjaajan helikopterin mittarilentokelpuutuksen, jatkaa sen voimassaoloa tai laajentaa sen oikeudet toiseen helikopterityyppiin.

3.2 Mittarilento-osuus (osat 4 ja 5) on suoritettava vain, jos hakija haluaa uusia mittarilentokelpuutuksen, jatkaa sen voimassaoloa tai laajentaa sen oikeudet toiseen helikopterityyppiin.

3.3 Helikopteriliikennelentäjän lupakirjaan vaadittavassa lentokokeessa kaikki tähdellä merkityt kohdat on lennettävä todellisissa tai jäljitellyissä mittarisääolosuhteissa.

4 M-kirjain lentokoe/tarkastuslento -sarakeessa osoittaa tehtävän olevan pakollinen.

5 Käytännön koulutuksessa on käytettävä lentosimulaattoria, jos simulaattorin käyttö kuuluu hyväksytyyn tyyppikurssiin. Kurssin hyväksymisessä otetaan huomioon seuraavat seikat:

(a) käytettävän simulaattorin hyväksyntä, josta määrätään JAR-STD:ssä;

(b) kouluttajan ja tarkastuslentäjän pätevyys;

(c) kurssilla annettavan reittitoiminnan mukaisen simulaattorikoulutuksen määrä;

(d) koulutettavan ohjaajan pätevyys ja aiempi kokemus reittitoiminnasta; ja

(e) uuden tyyppikelpuutuksen myöntämisen jälkeen valvonnan alaisena hankittavan reittilentokokemuksen määrä.

Lentoliikheet/Menetelmät (Usean ohjaajan helikoptereilla myös miehistöyhteistyö)	Käytännön koulutus				Lentokoe/ Tarkastuslento		
	Väline, jolla koulutettu:				Kouluttajan kuittaus, kun koulutus valmis	Väline, jolla tarkastettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun lentokoe tai tarkastuslento suoritettu
	OTD	FTD	FS	HEL		FS, HEL	
OSA 1							
1 Toimenpiteet ja tarkastukset ennen lentoa							
1.1 Helikopterin ulkopuolinen tarkastus; tarkastuskohteet ja tarkastuksen tarkoitus				P			
1.2 Ohjaamotarkistukset			P	--->			
1.3 Moottorien käynnistys, ra- dio- ja suunnistuslaitteiden tar- kistus, suunnistus- ja yhteyden- pitotaajuuksien valinta ja asetus	P	--->	--->	--->		M	
1.4 Rullaus / ilmarullaus len- nonjohdon tai kouluttajan anta- mien ohjeiden mukaan			P	--->		M	
1.5 Toimenpiteet ja tarkistukset ennen lentoonlähtöä		P	--->	--->		M	
OSA 2							
2 Lentoonlähdöt							
2.1 Lentoonlähdöt (erilaisilla profiileilla)			P	--->			
2.2 Lentoonlähtö sivutuulella (jos mahdollista)			P	--->			
2.3 Lentoonlähtö suurimmalla sallitulla lentoonlähtömassalla (todellisella tai simuloitulla)			P	--->			
2.4 Lentoonlähdöt, joissa simu- loitu moottorihäiriö:							
2.4.1 hieman ennen kuin saavu- tetaan lentoonlähdön ratkaisu- piste (TDP) tai määrätty piste lentoonlähdön jälkeen (DPAT)			P	--->		M	
2.4.2 pian TDP:n tai DPAT:n saavuttamisen jälkeen			P*	--->*		M*	

Lentoliikheet/Menetelmät (Usean ohjaajan helikoptereilla myös miehistöyhteistyö)	Käytännön koulutus				Kouluttajan kuittaus, kun koulutus valmis	Lentokoe/ Tarkastuslento	
	Väline, jolla koulutettu:					Väline, jolla tarkastettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun lentokoe tai tarkastuslento suoritettu
	OTD	FTD	FS	HEL		FS, HEL	
OSA 3							
3 Lentoliikheet ja -menetelmät							
3.1 Kaarrot			P	--->			
3.2 Laskut, erilaisilla profiileilla			P	--->			
3.2.1 Lasku, jossa simuloitu moottorihäiriö ennen laskun rat- kaisupistettä (LDP) tai määrättyä pistettä ennen laskua (DPBL)			P	--->		M	
3.2.2 Lasku, jossa simuloitu moottorihäiriö LDP:n tai DPBL:n jälkeen			P	--->		M	
3.3 Seuraavien järjestelmien käyttö normaalitoiminnassa ja poikkeustilanteissa:						M	(Kohdista 3.3.1 - 3.3.17 on valitta- va vähintään 3 pakollista kohtaa)
3.3.1 Moottori	P	--->	--->	--->			
3.3.2 Ilmastointi (lämmitys, tuuletus)	P	--->	--->	--->			
3.3.3 Pitot-staattinen järjestelmä	P	--->	--->	--->			
3.3.4 Polttoainejärjestelmä	P	--->	--->	--->			
3.3.5 Sähköjärjestelmä	P	--->	--->	--->			
3.3.6 Hydraulijärjestelmä	P	--->	--->	--->			
3.3.7 Ohjaimet ja trimmit	P	--->	--->	--->			
3.3.8 Jäänesto- ja jäänpoistojär- jestelmä	P	--->	--->	--->			
3.3.9 Autopilotti / lennonohjau- s näyttö (flight director)	P	--->	--->	--->			
3.3.10 Vakautusjärjestelmät (SAS)	P	--->	--->	--->			
3.3.11 Säätutka, radiokorkeus- mittari, transponderi	P	--->	--->	--->			
3.3.12 RNAV-järjestelmä	P	--->	--->	--->			
3.3.13 Laskutelinejärjestelmä	P	--->	--->	--->			

Lentoliikheet/Menetelmät (Usean ohjaajan helikoptereilla myös miehistöyhteistyö)	Käytännön koulutus				Lentokoe/ Tarkastuslento		
	Väline, jolla koulutettu:				Kouluttajan kuittaus, kun koulutus valmis	Väline, jolla tarkastettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun lentokoe tai tarkastuslento suoritettu
	OTD	FTD	FS	HEL		FS, HEL	
3.3.14 Pyrstöroottorin ohjaus- häiriö (jos mahdollinen)			P	--->			
3.3.15 Pyrstöroottorin ohjauksen täydellinen menetys (jos mahdol- linen)			P	Tätä harjoitusta ei saa suorittaa ilmaluksella			
3.3.16 Apuvoimalaite (APU)	P	--->	--->	--->			
3.3.17 Radiot, suunnistuslaitteet, mittarit, lennonhallintajärjestelmä (FMS)	P	--->	--->	--->			
3.4 Toiminta poikkeus- ja pakkotilanteissa						M	Kohdista 3.4.1 - 3.5 on valittava vähintään 3 pak- kollista kohtaa
3.4.1 Toimenpiteet tulipaloissa (mukaan lukien evakuointi, jos tarkoituksenmukaista)		P	--->	--->			
3.4.2 Savun torjunta ja poisto		P	--->	--->			
3.4.3 Moottorihäiriöt, moottorin pysäytys ja uudelleenkäynnistys turvallisessa korkeudessa		P	--->	--->			
3.4.4 Polttoaineen poisto len- nolla (simuloituna)		P	--->	--->			
3.4.5 Autorotaatioliuku			P*	--->*		*	
3.4.6 Autorotaatiolasku tai autorotaatiolasku tehoa käyttäen			P	--->			
3.4.7 Miehistön jäsenen toimin- takyvyn menetys		P	--->	--->			
3.4.8 Muut pakkotilannemene- telmät helikopterin lentokäsikir- jan mukaisesti		P	--->	--->			
3.5 Kaarrot 30° kallistuksella, 180° - 360° vasemmalle ja oike- alle pelkästään mittarien avulla		P	--->	--->			

Lentoliikkeit/Menetelmät (Usean ohjaajan helikoptereilla myös miehistöyhteistyö)	Käytännön koulutus				Lentokoe/ Tarkastuslento		
	Väline, jolla koulutettu:				Kouluttajan kuittaus, kun koulutus valmis	Väline, jolla tarkastettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun lento- koe tai tarkastus- lento suoritettu
	OTD	FTD	FS	HEL		FS, HEL	
OSA 4							
4 MITTARILENTOMENETELMÄT (lennettävä todellisissa tai jäljitellyissä IMC-olosuhteissa)							
4.1 Mittarilento-ohjauksen siirtymisen mittarilento-ohjaukseen mahdollisimman pian ilmaan nousun jälkeen			P*	--->*			
4.2 Lähtö- ja saapumisreittien sekä lennonjohdon ohjeiden noudattaminen		P*	--->*	--->*		M*	
4.3 Odotusmenetelmät		P*	--->*	--->*			
4.4 ILS-lähestymiset CAT 1 -ratkaisukorkeuteen:							
4.4.1 käsin, ilman lennonohjausnäyttöä (flight director)			P*	--->*		M*	
4.4.2 käsin, käyttäen lennonohjausnäyttöä			P*	--->*			
4.4.3 automaattiohjauksella			P*	--->*			
4.4.4 käsin, moottorihäiriötilanteessa. (Moottorihäiriön on oltava simuloituna loppulähestymistä varten ennen ulkomerkin ylitystä ja sitä on jäljiteltävä maakostrukseen asti tai kunnes keskeytetyn lähestymisen menetelmä on suoritettu loppuun.)			P*	--->*		M*	
4.5 Ei-tarkkuuslähestyminen minimilaskeutumiskorkeuteen (MDA/H)			P*	--->*		M*	

Lentoliikkeet/Menetelmät (Usean ohjaajan helikoptereilla myös miehistöyhteistyö)	Käytännön koulutus				Lentokoe/ Tarkastuslento		
	Väline, jolla koulutettu:				Kouluttajan kuittaus, kun koulutus valmis	Väline, jolla tarkastettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun lento- koe tai tarkastus- lento suoritettu
	OTD	FTD	FS	HEL		FS, HEL	
4.6 Kiertolähestyminen seuraavasti: (a) mittarilähestyminen kyseisen lentopaikan kiertolähestymisen minimilaskeutumiskorkeuteen jäljitelyssä IMC-olosuhteissa, jota seuraa: (b) kiertolähestyminen minimilaskeutumiskorkeudessa toiselle kiitotielle, jonka suunta poikkeaa vähintään 90° kohdan a) mittarilähestymisen loppulähestymissuunnasta. Huom: Jos kohtien a) ja b) tehtäviä ei voida lennonjohdollisista syistä suorittaa, huonon näkyvyyden kierros voidaan lentää simuloituna (näkyvyys alle 800 m).			P*	--->*			
4.7 Keskeytetyt lähestymiset							
4.7.1 Ylösveto kaikkien moottorien toimiessa ratkaisukorkeudesta tai minimilaskeutumiskorkeudesta			P*	--->*			
4.7.2 Muita keskeytettyjä lähestymisiä			P*	--->*			
4.7.3 Ylösveto moottorihäiriötilanteessa ratkaisukorkeudesta tai MDA:sta			P*	--->*		M*	
4.7.4 IMC-autorotaatio tehoa käyttäen			P*	--->*		M*	
OSA 5							
5 Tyypikelpuutukseen liitettävä lisäoikeus mittarilähestymisiin, joissa käytetään alle 60 metrin (200 ft) ratkaisukorkeutta (CAT II/III) Tyypikelpuutuksen laajentamiseksi mittarilähestymisiin, joissa ratkaisukorkeus on alle 60 metriä (200 ft), on koulutettava seuraavat lentoliikkeet ja menetelmät.							

Lentoliikkeet/Menetelmät (Usean ohjaajan helikoptereilla myös miehistöyhteistyö)	Käytännön koulutus					Lentokoe/ Tarkastuslento	
	Väline, jolla koulutettu:				Kouluttajan kuittaus, kun koulutus valmis	Väline, jolla tarkastettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun lento- koe tai tarkastus- lento suoritettu
	OTD	FTD	FS	HEL		FS, HEL	
Seuraavassa tarkoitettujen mittari- lähestymisten ja keskeytettyjen lähestymisten aikana on käytettävä kaikkia varusteita, jotka tyyppihi- väksynnän mukaan tarvitaan mitta- rilähestymisiin käyttäen alle 60 metrin (200 ft) ratkaisukorkeutta.							
5.1 Keskeytetty lentoonlähtö (lentoonlähtöminimistä)			P*	--->*		M*	
5.2 ILS-lähestyminen lennonoh- jausjärjestelmää käyttäen siihen ratkaisukorkeuteen asti, johon hyväksyntää haetaan. Miehistön yhteistyömenetelmien noudatta- mista (tehtävänjako, vakiosanonnat ja niiden käyttö, keskinäinen val- vonta, tiedonvaihto ja avustami- nen) on erityisesti tarkkailtava.			P*	--->*		M*	
5.3 Ylös veto kohdassa 5.2 tarkoitettujen lähes- tymisten jälkeen ratkaisukorkeu- desta. Siirtymäkoulutukseen on kuuluttava myös ylös veto, jonka syyinä on (simuloitu) riittämätön kiitotienäkyvyys, nopeat tuulen muutokset (wind shear), ilma- aluksen poikkeaminen liiaksi on- nistuneen lähestymisen rajoista ja maalaitteiden tai ilma-aluksen laitteiden häiriö ennen ratkaisukor- keuden saavuttamista, sekä ylös- veto, jossa ilma-aluksen laitehäiriö. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että ylösvedossa noudate- taan määrättyä tai automaattisesti osoitettua ylös vetoasentoa.			P*	--->*		M*	
5.4 Lasku(t) siten, että näköyhteys on saavutettu mittarilähestymisessä ratkaisukor- keuteen tultaessa. Jos se on kysei- sellä lennonohjausjärjestelmällä mahdollista, on suoritettava auto- maattilasku.			P*	--->*		M*	
OSA 6							
6 Lisävarusteiden käyttö			P	--->			

JAR-FCL 2.240, liite 3

Tyyppikelpuutusta varten vaadittavan koulutuksen, lentokokeen ja tarkastuslennon sisältö yksi- ja monimoottorisilla yhden ohjaajan helikoptereilla sekä lisätehtävät yksityislentäjän ja ansiolentäjän lentokokeisiin käytettäessä monimoottorista yhden ohjaajan helikopteria

(Katso JAR-FCL 2.240 - 2.262)

[Katso JAR-FCL 2.160 & 2.165(a)(3), liite 1]

1 Taulukon merkkien selitykset:

P = Koulutetaan ilma-aluksen päällikön tehtävissä tyyppikelpuutuksen myöntämistä varten.

X = Tehtävässä on käytettävä lentosimulaattoria, jos sellainen on käytettävissä; muussa tapauksessa on käytettävä ilma-alusta, ellei toisin mainita.

2 Käytännön koulutus on annettava vähintään P-kirjaimella merkityllä koulutuslaitteella, ja se voidaan antaa nuolen (---->) osoittamilla korkeammantasoisilla laitteilla.

Koulutuslaitteista käytetään seuraavia lyhenteitä:

FS = Lentosimulaattori
FTD = Lentokoulutuslaite
HEL = Helikopteri
OTD = Muu koulutuslaite

3.1 Tähdellä (*) merkityt kohdat on lennettävä todellisissa tai jäljitellyissä mittarisääolosuhteissa. Ne on suoritettava vain, jos hakija haluaa uusia mittarilentokelpuutuksen, jatkaa sen voimassaoloa tai laajentaa sen oikeudet toiseen helikopterityyppiin.

3.2 Mittarilento-osuus (osa 6) on suoritettava vain, jos hakija haluaa uusia mittarilentokelpuutuksen, jatkaa sen voimassaoloa tai laajentaa sen oikeudet toiseen helikopterityyppiin.

4 M-kirjain lentokoe/tarkastuslento -sarakeessa osoittaa tehtävän olevan pakollinen.

5 Käytännön koulutuksessa on käytettävä lentosimulaattoria, jos simulaattorin käyttö kuuluu hyväksytyyn tyyppikurssiin. Kurssin hyväksymisessä otetaan huomioon seuraavat seikat:

(a) käytettävän simulaattorin hyväksyntä, josta määrätään JAR-STD:ssä;

(b) kouluttajan ja tarkastuslentäjän pätevyys;

(c) kurssilla annettavan reittitoiminnan mukaisen simulaattorikoulutuksen määrä;

(d) koulutettavan ohjaajan pätevyys ja aiempi kokemus reittitoiminnasta; ja

(e) uuden tyyppikelpuutuksen myöntämisen jälkeen valvonnan alaisena hankittavan reittilentokokemuksen määrä.

Lentoliikkeet/Menetelmät	Käytännön koulutus				Lentokoe/ Tarkastuslento		
	Väline, jolla koulutettu:				Kouluttajan kuittaus, kun koulutus valmis	Väline, jolla tarkastettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun lentokoe tai tarkastuslento suoritettu
	OTD	FTD	FS	HEL		FS, HEL	
OSA 1							
1 Tarkastukset ja toimenpiteet ennen lentoa							
1.1 Helikopterin ulkopuolinen tarkastus; tarkastuskohteet ja tarkastuksen tarkoitus				P			
1.2 Ohjaamotarkistukset			P	--->			
1.3 Toimenpiteet ennen moottorien käynnistystä, käynnistysmenetelmät, radio- ja suunnistuslaitteiden tarkistus, suunnistus- ja yhteydenpitotaajuuksien valinta ja asetus	P	--->	--->	--->		M	
1.4 Rullaus / ilmarullaus lennonjohdon tai kouluttajan antamien ohjeiden mukaan			P	--->		M	
1.5 Toimenpiteet ennen lentoonlähtöä		P	--->	--->		M	
OSA 2							
2 Lentoonlähdöt							
2.1 Lentoonlähdöt (erilaisilla profiileilla)			P	--->		M	
2.2 Lentoonlähtö sivutuulella (jos mahdollista)			P	--->			
2.3 Lentoonlähtö suurimmalla sallitulla lentoonlähtömassalla (todellisella tai simuloidulla)			P	--->			
2.4 Lentoonlähdöt, joissa jäljitelty moottorihäiriö:							
2.4.1 hieman ennen kuin saavutetaan lentoonlähdön ratkaisupiste (TDP) tai määrätty piste lentoonlähdön jälkeen (DPAT)			P	--->		M	
2.4.2 pian TDP:n tai DPAT:n saavuttamisen jälkeen			P*	--->*		M*	

Lentoliikkeet/Menetelmät	Käytännön koulutus					Lentokoe/ Tarkastuslento	
	Väline, jolla koulutettu:				Kouluttajan kuittaus, kun koulutus valmis	Väline, jolla tarkastettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun lentokoe tai tarkastuslento suoritettu
	OTD	FTD	FS	HEL		FS, HEL	
OSA 3							
3 Lentoliikkeet ja -menetelmät							
3.1 Nousu- ja liukukaarrot; oikaisut määrättyyn suuntaan		P	--->	--->		M	
3.2 Kaarrot 30 asteen kallistuk- sella 180 - 360 astetta vasem- malle ja oikealle pelkästään mit- tarien avulla, jos helikopterissa on tarvittava varustus		P	--->	--->		M	
OSA 4							
4 Autorotaatio							
4.1 Autorotaatioliuku			P*	--->*		M*	
4.2 Autorotaatiolasku tai autorotaatiolasku tehoa käyttäen			P	--->		M	
OSA 5							
5 Laskut							
5.1 Laskut			P	--->		M	
5.1.1 Lasku, jossa simuloitu moottorihäiriö ennen laskun rat- kaisupistettä (LDP) tai määrättyä pistettä ennen laskua (DPBL)			P	--->		M	
5.1.2 Lasku, jossa simuloitu moottorihäiriö LDP:n tai DPBL:n jälkeen			P	--->		M	
OSA 6							
6 Mittarilentomenetelmät, lennettävä todellisissa tai jäljitel- lyissä IMC-olosuhteissa							
6.1 Mittarilento-ohjelmien: siirtymi- nen mittarilentoon heti, kun nou- su on aloitettu. Lähtö- ja saapumisreittien sekä lennonjohdon ohjeiden noudat- taminen			P*	--->*		M*	

Lentoliikheet/Menetelmät	Käytännön koulutus				Lentokoe/ Tarkastuslento		
	Väline, jolla koulutettu:				Kouluttajan kuittaus, kun koulutus valmis	Väline, jolla tarkastettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun lentokoe tai tarkastuslento suoritettu
	OTD	FTD	FS	HEL		FS, HEL	
6.2 Odotusmenetelmät		P*	--->*	--->*			
6.3 ILS-lähestymiset CAT 1 - ratkaisukorkeuteen							
6.3.1 käsin, ilman lennonohjau- snäyttöä (flight director)			P*	--->*		M*	
6.3.2 käsin, käyttäen lennonoh- jauksnäyttöä			P*	--->*			
6.3.3 automaattiohjauksella			P*	--->*			
6.4 NDB- tai VOR/LOC- lähestyminen minimilaskeutumis- korkeuteen (MDA/H)			P*	--->*		M*	
6.5 Kiertolähestyminen seuraavas- ti: (a) mittarilähestyminen kyseisen lentopaikan kiertolähestymisen minimilaskeutumiskorkeuteen, jota seuraa: (b) kiertolähestyminen minimilas- keutumiskorkeudessa toiselle kiito- tielle, jonka suunta poikkeaa vä- hintään 90° kohdan a) mittarilä- hestymisen loppulähestymissuun- nasta. Huom: Jos kohtien a) ja b) tehtäviä ei voida lennonjohdollisista syistä suorittaa, huonon näkyvyyden kierros voidaan lentää simuloituna (näkyvyys alle 800 m).			P*	--->*			
6.6 Keskeytetyt lähestymiset							
6.6.1 Ylösveto ratkaisukorkeudesta ILS-lähestymisen jälkeen			P*	--->*		M*	
6.6.2 Muita keskeytettyjä lähesty- misiä			P*	--->*			
6.6.3 Ylösveto moottorihäiriöti- lanteessa			P*	--->*		M*	
6.7 IMC-autorotaatio tehoa käyt- tään			P*	--->*		M*	

Lentoliikheet/Menetelmät	Käytännön koulutus					Lentokoe/ Tarkastuslento	
	Väline, jolla koulutettu:				Kouluttajan kuittaus, kun koulutus valmis	Väline, jolla tarkastettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun lentokoe tai tarkastuslento suoritettu
	OTD	FTD	FS	HEL			
OSA 7							
7 Seuraavien järjestelmien käyttö normaalitoiminnassa ja poikkeustilanteissa:						M	(Kohdista 7.1 - 7.16 on valittava vähintään 3 pakollista kohtaa)
7.1 Moottori	P	--->	--->	--->			
7.2 Ilmastointi (lämmitys, tuuletus)	P	--->	--->	--->			
7.3 Pitot-staattinen järjestelmä	P	--->	--->	--->			
7.4 Polttoainejärjestelmä	P	--->	--->	--->			
7.5 Sähköjärjestelmä	P	--->	--->	--->			
7.6 Hydraulijärjestelmä	P	--->	--->	--->			
7.7 Ohjaimet ja trimmit	P	--->	--->	--->			
7.8 Jäänesto- ja jäänpoistojärjestelmä	P	--->	--->	--->			
7.9 Autopilotti / lennonohjausnäyttö (flight director)	P	--->	--->	--->			
7.10 Vakautusjärjestelmät (SAS)	P	--->	--->	--->			
7.11 Säätitka, radiokorkeusmittari, transponderi	P	--->	--->	--->			
7.12 RNAV-järjestelmä	P	--->	--->	--->			
7.13 Laskutelinejärjestelmä	P	--->	--->	--->			
7.14 Pyrstöroottorin ohjaushäiriö (jos mahdollinen)			P	--->			
7.15 Pyrstöroottorin ohjauksen täydellinen menetys (jos mahdollinen)			P	X			
7.16 Radiot, suunnistuslaitteet, mittarit, lennonhallintajärjestelmä (FMS)	P	--->	--->	--->			

Lentoliikkeet/Menetelmät (Usean ohjaajan helikoptereilla myös miehistöyhteistyö)	Käytännön koulutus				Lentokoe/ Tarkastuslento		
	Väline, jolla koulutettu:				Kouluttajan kuittaus, kun koulutus valmis	Väline, jolla tarkastettu	Tarkastuslentäjän kuittaus, kun lentokoe tai tarkastuslento suoritettu
	OTD	FTD	FS	HEL		FS, HEL	
OSA 8							
8 Toiminta poikkeus- ja pakkotilanteissa							
8.1 Toimenpiteet tulipalossa (mukaan lukien evakuointi, jos tarkoituksenmukaista)						M	
8.2 Savun torjunta ja poisto		P	--->	--->		M	
8.3 Muut pakkotilannemenetel- mät helikopterin lentokäsikirjan mukaisesti		P	--->	--->		M	
8.4 Moottorihäiriöt, moottorin pysäytys ja uudelleenkäynnistys turvallisessa korkeudessa		P	--->				
OSA 9							
9 Lisävarusteiden käyttö			P	--->			

JAR-FCL 2.261(a), liite 1**Tyypikelpuutuksia varten vaadittaviin lentokokeisiin ja tarkastuslentoihin liittyvät teoriakoulutusvaatimukset**

[Katso JAR-FCL 2.261(a)]

[Katso AMC FCL 2.261(a)]

- 1 Tietopuolisen opetuksen antajan on oltava valtuutettu kouluttaja, jolla on tarvittava tyyppikelpuus, tai muu kouluttaja, jolla on riittävä kokemus ilmailun alalta ja joka tuntee kyseisen ilmailuksen, esim. lentomekaanikko, huoltomekaanikko, lennonvalmistelija.
- 2 Tietopuolisen opetuksen on katettava kohdassa AMC FCL 2.261(a) luetellut aiheet siten kuin kyseisen helikopterityypin mukaan on tarkoituksenmukaista.
- 3 Uutta usean ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutusta koskevaan kirjalliseen kokeeseen on normaalisti kuuluttava sata monivalintatehtävää, jotka kattavat tarkoituksenmukaisesti koulutusohjelman pääaiheet. Hyväksytyyn suoritukseen vaaditaan 75 % tulos jokaisessa koulutusohjelman pääaiheessa.
- 4 Uutta yhden ohjaajan helikopterin tyyppikelpuutusta koskevassa kirjallisessa kokeessa monivalintatehtävien määrä riippuu helikopterin vaativuudesta. Hyväksytyyn suoritukseen vaaditaan 75 % tulos.
- 5 Usean ohjaajan helikopterien ja monimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien tarkastuslentoihin liittyvissä teoriakokeissa on käytettävä monivalintatehtäviä tai muita soveltuvia menetelmiä.

LUKU G - HELIKOPTERILIIKENNELÄNTÄJÄN LUPAKIRJA - ATPL(H)

JAR-FCL 2.265 Vähimmäisikä

Helikopteriliikennelentäjän lupakirjan hakijan on oltava vähintään 21-vuotias.

JAR-FCL 2.270 Lääketieteellinen kelpoisuus

Helikopteriliikennelentäjän lupakirjan hakijalla on oltava voimassa oleva luokan 1 lääketieteellinen kelpoisuustodistus. Helikopteriliikennelentäjän lupakirjan mukaisten oikeuksien käyttämiseen vaaditaan voimassa oleva luokan 1 lääketieteellinen kelpoisuustodistus.

JAR-FCL 2.275 Oikeudet ja ehdot

(a) *Oikeudet.* Edellyttäen, että muut JAR:ien vaatimukset täyttyvät, helikopteriliikennelentäjän lupakirjan haltijalla on oikeus:

(1) käyttää kaikkia helikopteryksityislentäjän ja helikopteriansiolentäjän lupakirjan haltijan oikeuksia; ja

(2) toimia päällikkönä tai perämiehenä helikopterissa, kun sitä käytetään ilmakuljetukseen.

(b) *Ehdot.* Helikopteriliikennelentäjän lupakirjan hakija, joka täyttää kohdissa JAR-FCL 2.265, 2.270 ja 2.280 - 2.295 määrättyt ehdot, täyttää helikopteriliikennelentäjän lupakirjan ja lentokokeessa käytetyn helikopterin tyyppikelpuutuksen myöntämiseksi asetetut vaatimukset.

JAR-FCL 2.280 Lentokokemus ja lentäjän hyväksi laskeminen

(a) Helikopteriliikennelentäjän lupakirjan hakijalla on oltava helikopterin ohjaajana vähintään 1000 tunnin lentokokemus, josta enintään 100 tuntia saa olla hankittu lentosimulaattorilla. Tuntimäärään on sisällyttävä vähintään:

(1) 350 tuntia usean ohjaajan miehistön jäsenenä helikoptereilla, joiden FAR/JAR-

27:n ja 29:n tai vastaavien vaatimusten mukainen tyyppihyväksyntä edellyttää vähimmäismiehistöön kuuluvan IFR-lentotoiminnassa kaksi ohjaajaa, tai 350 tuntia helikoptereilla, joiden käyttöön vaaditaan JAR-OPS:n mukaan kaksi ohjaajaa;

(2) 250 tuntia päällikkönä, tai vähintään 100 tuntia päällikkönä ja 150 tuntia perämiehenä hoitaen päällikön tehtäviä päällikön valvonnassa edellyttäen, että valvontamenetelmä on viranomaista tyydyttävä;

(3) 200 tuntia matkalentoja, joista vähintään 100 tuntia päällikkönä tai perämiehenä hoitaen päällikön tehtäviä päällikön valvonnassa edellyttäen, että valvontamenetelmä on viranomaista tyydyttävä;

(4) 70 tuntia mittariaikaa, josta enintään 30 tuntia saa olla mittariaikaa maassa; ja

(5) 100 tuntia yölentoja joko päällikkönä tai perämiehenä.

(b) Sellaisten hakijoiden hyväksi, joilla on ohjaajan lupakirja tai vastaava muuta ilma-alusryhmää varten, lasketaan näillä muilla ilma-alusryhmillä lennetty lentoaika siten kuin kohdassa JAR-FCL 2.155(a) määrätään, lukuun ottamatta lentokoneilla hankittua lentokokemusta, jolla voidaan korvata enintään 50 % kaikista (a) alakohdan lentoaika-vaatimuksista.

(c) Vaadittava kokemus on oltava hankittu ennen JAR-FCL 2.295:ssä tarkoitetun lentokokeen suorittamista.

JAR-FCL 2.285 Teoriatiedot
(Katso JAR FCL 2.285, liite 1)

(a) *Kurssi.* Helikopteriliikennelentäjän lupakirjan hakijan on oltava saanut teoriakoulutuksensa hyväksytyssä lentokoulutusorganisaatiossa (FTO) tai hyväksytyltä tietopuoliseen opetukseen erikoistuneelta organisaatiolta hyväksytyllä kurssilla. Jos hakija ei ole saanut teoriakoulutusta yhdistetyn kurssin aikana, hänen on suoritettava JAR-FCL 2.285:n liitteessä 1 määrätty kurssi. Helikopterian-

siolentäjän lupakirjan ja mittarilentokelpuuden haltija täyttää helikopteriliikennelentäjän teoriakoulutusvaatimukset.

(b) *Koe.* Helikopteriliikennelentäjän lupakirjan hakijan on oltava osoittanut hallitsevansa teoretiset tiedot helikopteriliikennelentäjän lupakirjan haltijan oikeuksia vastaavalla tasolla ja JAR-FCL:n luvun J vaatimusten mukaisesti.

JAR-FCL 2.290 Lentokoulutus
[Katso AMC FCL 2.261(d)]

Helikopteriliikennelentäjän lupakirjan hakijalla on oltava JAR-FCL:n mukaisesti myönnetty tai hyväksytty ansiolentäjän lupakirja (CPL(H)) ja monimoottoristen helikopterien mittarilentokelpuus, ja hänen on oltava saanut kohdassa JAR-FCL 2.261(d) vaadittu miehistöyhteistyökoulutus [katso AMC FCL 2.261(d)].

JAR-FCL 2.295 Taito

(a) Helikopteriliikennelentäjän lupakirjan hakijan on oltava osoittanut pystyvänsä suorittamaan JAR-FCL 2.240:n liitteissä 1 ja 2 kuvatut menetelmät ja lentoliikkeet helikopteriliikennelentäjän lupakirjan haltijan oikeuksia vastaavalla pätevyydellä sellaisen helikopterin päällikkönä, jonka FAR/JAR 27:n ja 29:n tai vastaavien vaatimusten mukainen tyyppihyväksyntä edellyttää vähimmäismiehistöön kuuluvan IFR-lentotoiminnassa kaksi ohjaajaa, tai sellaisen helikopterin päällikkönä, jonka käyttöön vaaditaan JAR-OPS:n mukaan kaksi ohjaajaa.

(b) Helikopteriliikennelentäjän lupakirjaa varten vaadittava lentokoe voi toimia samalla kertaa lentokokeena lupakirjan myöntämiseksi ja tarkastuslentona kokeessa käytettävän helikopterin tyyppikelpuuden voimassaolon jatkamiseksi. Se voidaan myös yhdistää usean ohjaajan helikopterin tyyppikelpuudesta varten vaadittavaan lentokokeeseen.

JAR-FCL 2.285, liite 1**Ositettu teoriakurssi helikopteriliikennelentäjän lupakirjaa (ATPL(H)) varten**

(Katso JAR-FCL 2.285)

[Katso AMC FCL 2.470(a)]

1 Kurssin päämääränä on kouluttaa sellaiset ohjaajat, jotka eivät ole saaneet tietopuolista opetusta yhdistetyn kurssin aikana, sille tietotasolle, joka vaaditaan helikopteriliikennelentäjän lupakirjaa varten.

2 Ositetulle helikopteriliikennelentäjän teoriakurssille osallistuvan hakijan on saatava hyväksytyyn lentokoulutusorganisaation koulutuspäällikön valvonnassa 650 tuntia (1 oppitunti = 60 minuuttia) liikennelentäjän teoriakoulutusta 18 kuukauden kuluessa. Hakijalla on oltava helikopteriyksityslentäjän lupakirja.

Jos hakijalla on helikopterin mittarilentokelpuus, teorituntimäärää voidaan vähentää 200 tunnilla. Koulutus voidaan antaa myös vain tietopuoliseen opetukseen erikoistuneessa hyväksytyssä organisaatiossa siten kuin JAR-FCL 2.055:n liitteessä 2 määrätään, jolloin tämän organisaation koulutuspäällikkö vastaa kurssin valvonnasta.

3 Lentokoulutusorganisaation on varmistettava, että hakijalla on ennen kurssille hyväksymistään riittävät tiedot matematiikasta ja fysiikasta, jotta hänen on helpompi ymmärtää kurssin opetus sisältö.

4 Koulutuksen on katettava kaikki AMC FCL 2.470(a):ssa määrättyjen asiaankuuluvien koulutusohjelmien kohdat. Hyväksytyyn kurssiin olisi sisällyttävä luokkahuonetyöskentelyä, ja siihen voi kuulua esimerkiksi interaktiivista videokoulutusta, dia-ääniesityksiä, opiskelua koulutuslaitteella, tietokoneavusteista opetusta ja muiden viranomaisen hyväksymien opetusvälineiden käyttöä. Viranomaisen niin salliessa voidaan kurssin osana käyttää myös hyväksytyjä etäopiskelukursseja (kirjekursseja).

LUKU H - OPETTAJAKELPUUTUKSET (Helikopterit)

JAR-FCL 2.300 Koulutuksen antaminen - Yleistä

(a) Ohjaajan lupakirjan tai kelpuutuksen myöntämiseen vaadittavaa lentokoulutusta saa antaa ainoastaan henkilö, jolla on:

(1) ohjaajan lupakirja, jossa on opettajakelpuus; tai

(2) JAA:n jäsenvaltion myöntämä erityislupa, kun:

(i) uusi helikopterityyppi otetaan käyttöön; tai

(ii) kyseessä on museoilma-alus tai erikoisvalmisteinen helikopteri, jota varten kenelläkään ei ole opettajakelpuutusta; tai

(iii) koulutus annetaan JAA:n jäsenvaltioiden ulkopuolella [katso AMC FCL 2.300 (lisätään myöhemmin)].

(b) Synteettistä lentokoulutusta saa antaa ainoastaan henkilö, jolla on lennonopettajan, tyyppikouluttajan tai mittarilentokouluttajan kelpuus tai simulaattorikouluttajan valtuutus.

JAR-FCL 2.305 Opettajakelpuutukset ja valtuutus - Jaottelu

Opettajakelpuuksia on neljää eri lajia:

(a) Lennonopettajan kelpuus - helikopterit (FI(H))

(b) Tyyppikouluttajan kelpuus - helikopterit (TRI(H))

(c) Mittarilentokouluttajan kelpuus - helikopterit (IRI(H))

(d) Simulaattorikouluttajan valtuutus - helikopterit (SFI(H)).

JAR-FCL 2.310 Opettajakelpuutukset - Yleistä

(a) *Edellytykset.* Kaikilla opettajilla on oltava vähintään samantasoinen lupakirja, kelpuus ja pätevyys kuin se, jota varten he antavat opetusta (ellei toisin määrätä), ja oikeus toimia ilma-aluksen päällikkönä kyseisen koulutuksen aikana.

(b) *Toimiminen useassa tehtävässä.* Edellyttäen, että opettaja täyttää tässä luvussa annetut pätevyys- ja kokemusvaatimukset kunkin suorittamansa tehtävän osalta, kelpuus ei ole rajoitettu toimintaan vain yhdessä tehtävässä lennonopettajana (FI), tyyppikouluttajana (TRI) tai mittarilentokouluttajana (IRI).

(c) *Taitojen hyvittäminen muiden kelpuustusten hankkimista varten.* Ne opettamiseen ja oppimiseen liittyvät taidot, jotka opettajakelpuutuksen haltija on jo osoittanut kyseistä kelpuutusta varten, voidaan laskea hänen hyväkseen muita opettajakelpuuksia haettaessa.

JAR-FCL 2.315 Opettajakelpuutukset - Voimassaoloaika

Kaikki opettajakelpuutukset ovat voimassa kolmen vuoden ajan.

JAR-FCL 2.320 Lennonopettajan kelpuus (FI(H)) - Vähimmäisikä

Lennonopettajan kelpuutuksen hakijan on oltava vähintään 18-vuotias.

JAR-FCL 2.325 FI(H) - Rajoitetut oikeudet

(a) *Rajoitusten voimassaolo.* Kelpuutuksen oikeudet ovat rajoitetut, kunnes lennonopettajan kelpuutuksen haltija on antanut vähintään 100 tuntia lennonopetusta ja sen lisäksi valvonut vähintään 25 oppilaan yksinlentoa. Rajoitukset poistetaan, kun edellä mainitut vaatimukset on täytetty ja valvova lennonopettaja on antanut puoltavan lausuntonsa.

(b) *Rajoitukset.* Rajoitettu kelpuutus oikeuttaa antamaan tarkoitusta varten hyväksytyyn lennonopettajan valvonnassa:

(1) lennonopetusta yksityislentäjän lupakirjaa (PPL(H)) varten (tai yhdistettyjen kurssien niissä osissa, jotka vastaavat helikopteryksityislentäjän lupakirjan tasoa) sekä yksimoottoristen helikopterien tyypikelpuutuksia varten, lukuun ottamatta ensimmäiselle päivällä tai yöllä suoritettavalle yksinlennolle ja yksin lennettävälle päivä- tai yömatkalennolle hyväksymistä; ja

(2) yölentokoulutusta.

JAR-FCL 2.330 FI(H) - Oikeudet ja vaatimukset
(Katso JAR-FCL 2.330 & 2.345, liite 1)
(Katso AMC FCL 2.395)

Rajoituksettomalla lennonopettajan kelpuutuksen haltijalla (rajoituksista määrätään kohdassa JAR-FCL 2.325) on oikeus antaa lennonopetusta:

(a) yksityislentäjän lupakirjaa (PPL(H)) varten sekä yksimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien tyypikelpuutuksia varten edellyttäen, että tyypikoulutusta antava lennonopettaja on lentänyt kyseisellä tyypillä vähintään 15 tuntia viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana;

(b) ansiolentäjän lupakirjaa (CPL(H)) varten edellyttäen, että hänellä on vähintään 500 tunnin lentokokemus helikopterin ohjaajana, josta vähintään 200 tuntia lennonopettajana;

(c) yölentokelpuutusta varten;

(d) mittarilentokelpuutusta varten edellyttäen, että:

(1) hänellä on vähintään 200 tunnin kokemus mittarilentosääntöjen (IFR) mukaisesta toiminnasta helikoptereilla, josta enintään 50 tuntia saa olla mittariaikaa maassa lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla; ja

(2) hän on suorittanut oppilaana hyväksytyin kurssin, johon on kuulunut vähintään 5 tuntia lentokoulutusta helikopterissa, lentosimulaattorissa tai FNPT II:ssa (katso AMC

FCL 2.395) ja läpäissyt vaadittavan lentokokeen siten kuin JAR-FCL 2.330 & 2.345:n liitteessä 1 määrätään;

(e) monimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien tyypikelpuutuksia varten edellyttäen, että hän täyttää kohtien JAR-FCL 2.365(a), (b), (d) ja (f) vaatimukset ja:

(1) hänellä on vähintään 50 tunnin lentokokemus monimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien päällikkönä, josta vähintään 5 tuntia lentokokeessa käytettävällä helikopterityypillä;

(2) hän on suorittanut oppilaana hyväksytyin kurssin, johon on kuulunut vähintään 5 tuntia lentokoulutusta kyseisen tyypin helikopterissa tai lentosimulaattorissa (katso AMC FCL 2.395); ja

(3) hän on läpäissyt monimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien lennonopettajakelpuutuksen myöntämiseen vaadittavan lentokokeen, josta määrätään JAR-FCL 2.330:n ja 2.345:n liitteessä 1;

(f) lennonopettajan kelpuutusta varten edellyttäen, että:

(1) hän on toiminut opettajana helikopterissa vähintään 500 tuntia; ja

(2) hän on osoittanut lennonopettajien tarkastuslentäjälle JAR-FCL 2.330 & 2.345:n liitteen 1 mukaisesti suoritettussa lentokokeessa kykynsä antaa lennonopettajakoulutusta; ja

(3) viranomainen on valtuuttanut hänet tähän toimintaan.

JAR-FCL 2.335 FI(H) - Pääsyvaatimukset
(Katso JAR-FCL 2.240:n liite 3)
[Katso AMC FCL 2.470(b)]

Ennen hyväksytyin lennonopettajakurssin aloittamista:

(a) hakijalla on oltava vähintään 300 tunnin lentokokemus. Tästä kokemuksesta päällikkönä on oltava vähintään 100 tuntia, jos hakijalla on liikennelentäjän (ATPL(H)) tai ansiolentäjän (CPL(H)) lupakirja, ja 200 tuntia, jos hänellä on yksityislentäjän lupakirja (PPL(H));

(b) hakijan on oltava täyttänyt kohdassa AMC FCL 2.470(b) annetut helikopterialentäjän teoriakoulutusvaatimukset;

(c) hakijan on oltava saanut vähintään 10 tuntia mittarilentokoulutusta, josta enintään viisi tuntia saa olla mittariaikaa maassa FNPT II:lla tai lentosimulaattorilla;

(d) hakijalla on oltava vähintään 20 tunnin matkalentokokemus päällikkönä; ja

(e) hakijan on oltava läpäissyt erityinen tarkastuslento kurssille hyväksymistä varten enintään 6 kuukautta ennen kurssin alkua. Tarkastuslennon vastaanottajana on oltava lennonopettaja, jolla on JAR-FCL 2.330(f):n mukainen pätevyys, ja sen on perustuttava JAR-FCL 2.240:n liitteessä 3 määrättyyn tarkastuslentoon. Tämän tarkastuslennon perusteella arvioidaan hakijan kyky kurssin suorittamiseen.

JAR-FCL 2.340 FI(H) - Kurssi
(Katso AMC FCL 2.340)

(a) Lennonopettajan kelpuutuksen hakijan on oltava suorittanut hyväksytyt teoria- ja lentokoulutuskurssi hyväksytyssä lentokoulutusorganisaatiossa (katso AMC FCL 2.340).

(b) Kurssin tarkoituksena on kouluttaa hakija antamaan opetusta yksityislentäjän lupakirjan tasolla yksimootorisilla yhden ohjajan helikoptereilla. Lentokoulutukseen on kuuluttava vähintään 30 tuntia lentoharjoituksia, joista 25 tuntia on oltava opettajan kanssa suoritettavia koululentoja. Jäljelle jäävät viisi tuntia voivat olla oppilaiden keskenään suoritettavia lentoja, joilla kaksi hakijaa lentää yhdessä harjoitellakseen lentotehtävien näyttämistä. 25 tunnin koululentoista viisi tuntia voidaan suorittaa viranomaisen tarkoitusta varten hyväksymällä lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla. Lentokokeeseen käytettävää aikaa ei lasketa mukaan kurssin koulutusajkaan.

JAR-FCL 2.345 FI(H) - Taito
(Katso JAR-FCL 2.330 & 2.345, liitteet 1 ja 2)

Lennonopettajan kelpuutuksen hakijan on osoitettava viranomaisen tarkoitusta varten määräämälle tarkastuslentäjälle JAR-FCL 2.330 & 2.345:n liitteiden 1 ja 2 mukaisesti

kykynsä kouluttaa lento-oppilas helikopteriyksityislentäjän lupakirjan myöntämiseen vaadittavalle tasolle, mukaan lukien tehtävänanto, lennon jälkeinen palaute ja tietopuolinen opetus.

JAR-FCL 2.350 FI(H) - Kelpuutuksen myöntäminen

Lennonopettajan kelpuutuksen hakija, joka täyttää kohdissa JAR-FCL 2.310, 2.315 ja 2.335 - 2.345 määrättyt ehdot, täyttää lennonopettajan kelpuutuksen myöntämiseksi asetetut vaatimukset. Kelpuutusta koskevat JAR-FCL 2.325:ssä annetut alkuvaiheen rajoitukset.

JAR-FCL 2.355 FI(H) - Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen
(Katso JAR-FCL 2.330 & 2.345, liitteet 1 ja 2)
(Katso IEM FCL 2.355)

(a) Lennonopettajan kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi haltijan on täytettävä kaksi seuraavista kolmesta vaatimuksesta:

(1) hänen on oltava antanut kelpuutuksen voimassaoloaikana vähintään 100 tuntia lennonopetusta helikoptereilla, josta vähintään 30 tuntia (määrään voi sisältyä myös lentokokeita ja tarkastuslentoja) lennonopettajan kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltäneiden 12 kuukauden kuluessa;

(2) hänen on oltava osallistunut viranomaisen hyväksymälle lennonopettajan kertauskurssille kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltäneiden 12 kuukauden kuluessa;

(3) hänen on oltava suorittanut kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltäneiden 12 kuukauden kuluessa tarkastuslentoa JAR-FCL 2.330:n ja 2.345:n liitteissä 1 ja 2 määrätty lentokoe.

(b) Jos kelpuutuksen voimassaolo on päättynyt, hakijan on täytettävä edellä kohdissa (a)(2) ja (a)(3) annetut vaatimukset 12 kuukauden kuluessa ennen kelpuutuksen uusimista.

JAR-FCL 2.360 Tyypikouluttajan kelpuus (TRI(H)) - Oikeudet
[Katso AMC FCL 2.261(d)]

Helikopterin tyypikouluttajakelpuutuksen haltijalla on oikeus antaa lupakirjan haltijoille opetusta helikopterin tyypikelpuutusta varten, mukaan lukien tarvittaessa miehistöyhteistyökoulutus [katso JAR-FCL 2.261(d) ja AMC FCL 2.261(d)].

JAR-FCL 2.365 TRI(H) - Vaatimukset
(Katso AMC FCL 2.365)

Tyypikouluttajakelpuutuksen myöntämiseksi:

(a) hakijan on oltava hyväksytysti suorittanut hyväksytty tyypikouluttajakurssi (katso AMC FCL 2.365);

(b) yksi- ja monimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien tyypikouluttajakelpuutusta varten hakijalla on oltava vähintään 500 tunnin lentokokemus helikopterin ohjaajana;

(c) usean ohjaajan helikopterien tyypikouluttajakelpuutusta varten hakijalla on oltava vähintään 1000 tunnin lentokokemus helikopterin ohjaajana, josta vähintään 350 tuntia usean ohjaajan helikoptereilla;

(d) hakijan on oltava hakemusta edeltäneiden 12 kuukauden kuluessa lentänyt päällikkönä tai perämiehenä kyseisellä helikopterityypillä tai samankaltaisella tyypillä, jonka käyttöön on viranomaisen suostumus, vähintään 30 lentotuntia, mukaan lukien vähintään 10 lentoonlähtöä ja laskua. Näistä tunneista enintään 15 saa olla suoritettu lentosimulaattorilla; ja

(e) hakijan on oltava antanut kyseisen tyypin helikopterilla tai lentosimulaattorilla täydellisen tyypikurssin osana vähintään 3 tuntia lennonopetusta, joka kuuluu tyypikouluttajan tehtäviin, viranomaisen tätä tarkoitusta varten valtuuttaman tyypikouluttajan valvonnassa ja häntä tyydyttävästi.

(f) Ennen oikeuksien laajentamista muihin helikopterityyppeihin:

(1) hakijan on oltava hakemusta edeltäneiden 12 kuukauden kuluessa lentänyt päällikkönä tai perämiehenä kyseisellä helikopterityypillä tai samankaltaisella tyypillä, jonka käyttöön on viranomaisen suostumus, vähintään 30 lentotuntia, mukaan lukien vähintään 10 lentoonlähtöä ja laskua. Näistä tunneista enintään 15 saa olla suoritettu lentosimulaattorilla;

(2) hakijan on oltava hyväksytysti suorittanut hyväksytyn tyypikouluttajakurssin asiaankuuluva tekninen opetussisältö (katso AMC FCL 2.365); ja

(3) hakijan on oltava antanut kyseisen tyypin helikopterilla tai lentosimulaattorilla täydellisen tyypikurssin osana vähintään 3 tuntia lennonopetusta, joka kuuluu tyypikouluttajan tehtäviin, viranomaisen tätä tarkoitusta varten valtuuttaman tyypikouluttajan valvonnassa.

JAR-FCL 2.370 TRI(H) - Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen
(Katso AMC FCL 2.365)

(a) Tyypikouluttajakelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi hakijan on kelpuutuksen voimassaolon päättymispäivää edeltävien 12 kuukauden kuluessa:

(1) opetettava yksi seuraavista täydellisen tyypin-, kertaus- tai määräaikaiskurssin osista:

(i) yksi vähintään kolmen tunnin pituinen lentosimulaattoriharjoitus; tai

(ii) yksi vähintään yhden tunnin pituinen lentoharjoitus, johon kuuluu vähintään kaksi lentoonlähtöä ja laskua; tai

(2) saatava tyypikouluttajan kertauskoulutus viranomaista tyydyttävästi.

(b) Jos kelpuutuksen voimassaolo on päättynyt, hakijan on oltava:

(1) lentänyt hakemusta edeltäneiden 12 kuukauden kuluessa päällikkönä tai perämiehenä kyseisellä helikopterityypillä tai samankaltaisella tyypillä, jonka käyttöön on viranomaisen on suostumus, vähintään 30 lentotuntia, mukaan lukien lentoonlähdöt ja las-

kut. Näistä tunneista enintään 15 saa olla suoritettu lentosimulaattorilla;

(2) suorittanut hyväksytyt tyypikurssin asiaankuuluvat osat, jotka viranomaisen on tätä varten hyväksynyt (katso AMC FCL 2.365), ottaen huomioon hakijan viimeaikaisen kokemuksen; ja

(3) antanut kyseisen tyypin helikopterilla tai lentosimulaattorilla täydellisen tyypikurssin osana vähintään 3 tuntia lennonopetusta, joka kuuluu tyypikouluttajan tehtäviin, viranomaisen tätä tarkoitusta varten hyväksymän tyypikouluttajan valvonnassa.

JAR-FCL 2.375 Tyhjä

JAR-FCL 2.380 Tyhjä

JAR-FCL 2.385 Tyhjä

JAR-FCL 2.390 **Mittarilentokouluttajan kelpuus (IRI(H)) - Oikeudet**

Mittarilentokouluttajan kelpuutuksen haltijan oikeudet on rajoitettu lennonopetuksen antamiseen mittarilentokelpuutuksen (IR(H)) myöntämistä varten.

JAR-FCL 2.395 **IRI(H) - Vaatimukset**
(Katso JAR-FCL 2.330 & 2.345, liite 1)
(Katso AMC FCL 2.395)

Mittarilentokouluttajan kelpuutuksen myöntämiseksi:

(a) hakijalla on oltava vähintään 500 tunnin lentokokemus mittarilentosääntöjen (IFR) mukaisesta toiminnasta;

(b) hakijan on oltava hyväksytysti suorittanut hyväksytty kurssi (katso AMC FCL 2.395), johon on kuulunut tietopuolista opetusta ja vähintään 10 tuntia lentokoulutusta helikopterilla, lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla; ja

(c) hakijan on oltava läpäissyt JAR-FCL 2.330 & 2.345:n liitteissä 1 ja 2 määrätty lentokoe.

JAR-FCL 2.400 **IRI(H) - Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen**

(a) Mittarilentokouluttajan kelpuutuksen voimassaolon jatkamiseksi haltijan on täytettävä kohdassa JAR-FCL 2.355(a) annetut vaatimukset.

(b) Jos kelpuutuksen voimassaolo on päättynyt, haltijan on täytettävä kohdan JAR-FCL 2.355(b) vaatimukset ja muut viranomaisen mahdollisesti asettamat vaatimukset.

JAR-FCL 2.405 **Simulaattorikouluttajan valtuutus (SFI(H)) - Oikeudet**

Simulaattorikouluttajan valtuutuksen haltijalla on oikeus antaa synteettistä lentokoulutusta lentosimulaattorissa tyypikelpuutuksia varten, mukaan lukien miehistöyhteistyökoulutus [katso JAR-FCL 2.261(d)].

JAR-FCL 2.410 **SFI(H) - Vaatimukset**
(Katso JAR-FCL 2.240, liite 1)
(Katso AMC FCL 2.365)

(a) Simulaattorikouluttajan valtuutuksen myöntämiseksi:

(1) hakijalla on oltava tai oltava aiemmin ollut JAA:n jäsenvaltion myöntämä ammattilentäjän lupakirja tai viranomaista tydyttävä muu kuin JAR-FCL-lupakirja;

(2) hakijan on oltava suorittanut asiaankuuluvan tyypikurssin lentosimulaattoriosuus;

(3) hakijalla on oltava vähintään 1000 tunnin lentokokemus usean ohjaajan helikopterien ohjaajana;

(4) hakijan on oltava suorittanut hyväksytty tyypikouluttajakurssi (katso AMC FCL 2.365);

(5) hakijan on oltava pitänyt kyseisellä helikopterityypillä täydellisen tyypikurssin osana ainakin yksi vähintään kolmen tunnin pituinen lentosimulaattoriharjoitus, joka kuuluu tyypikouluttajan tehtäviin, viranomaisen tätä tarkoitusta varten hyväksymän tyypikouluttajan valvonnassa;

(6) hakijan on oltava suorittanut 12 kuukauden kuluessa JAR-FCL 2.240:n liitteessä 1 määrätty tarkastuslento kyseisen helikopterityypin lentosimulaattorilla; ja

(7) hakijan on oltava ollut 12 kuukauden kuluessa vähintään yhden lentotunnin ajan tarkkailijana kyseisen helikopterityypin ohjaamossa.

(b) Jos oikeudet halutaan laajentaa muihin usean ohjaajan helikopterityyppeihin:

(1) hakijan on oltava hyväksytysti suorittanut asiaankuuluvan tyypikurssin lentosimulaattoriosuus; ja

(2) hakijan on oltava pitänyt kyseisellä helikopterityypillä täydellisen tyypikurssin osana ainakin yksi vähintään kolmen tunnin pituinen lentosimulaattoriharjoitus, joka kuuluu tyypikouluttajan tehtäviin, viranomaisen tätä tarkoitusta varten hyväksymän tyypikouluttajan valvonnassa.

JAR-FCL 2.415 SFI(H) - Voimassaolon jatkaminen ja uusiminen

(a) Simulaattorikouluttajan valtuutuksen voimassaolon jatkamiseksi hakijan on valtuutuksen voimassaoloajan 12 viimeisen kuukauden kuluessa:

(1) pidettävä simulaattorikouluttajana yksi vähintään kolmen tunnin pituinen lentosimulaattoriharjoitus täydellisen tyypin-, kertaus- tai määräaikaikurssin osana;

(2) saatava tyypikouluttajan kertauskoulutus viranomaista tyydyttävästi.

(b) Jos valtuutuksen voimassaolo on päätynyt, hakijan on oltava:

(1) suorittanut asiaankuuluvan tyypikurssin lentosimulaattoriosuus;

(2) suorittanut hyväksyty tyypikouluttajakurssi viranomaisen hyväksymällä tavalla (katso AMC FCL 2.365); ja

(3) pitänyt kyseisellä helikopterityypillä täydellisen tyypikurssin osana ainakin yksi vähintään kolmen tunnin pituinen len-

tosimulaattoriharjoitus, joka kuuluu tyypikouluttajan tehtäviin, viranomaisen tätä tarkoitusta varten hyväksymän tyypikouluttajan valvonnassa.

JAR-FCL 2.330 & 2.345, liite 1**Lentokokeen, tarkastuslennon ja suullisen teoriakuulustelun järjestäminen lennonopettajan kelpuutusta (FI(H)) varten**

(Katso JAR-FCL 2.330, 2.345, 2.355 ja 2.395)

1 Lennonopettajan kelpuutusta varten vaadittavasta lentokokeesta määrätään JAR-FCL 2.330 & 2.345:n liitteessä 2. Kokeeseen kuuluvat maassa suoritettavat suulliset teoriakuulustelut, opetus/tehtävänanto ennen lentoa ja lennon jälkeinen palaute sekä lentokokeiden aikana helikopterissa annettavat opetusnäytteet.

2 Hakijan on oltava saanut koulutusta saman tyyppin helikopterilla, jota lentokokeessa käytetään. Kokeessa käytettävän helikopterin on täytettävä JAR-FCL 2.055:n liitteen 1 kohdassa 25 annetut vaatimukset.

3 Hakijan on oltava suorittanut vaadittu koulutus ennen lentokoetta. Lentokoulutusorganisaation on esitettävä hakijaa koskeva koulutuskirjanpito tarkastuslentäjän niin vaatiessa.

4 Kokeen osa 1, suullinen teoriakuulustelu, jakautuu kahteen osaan:

(a) Hakija pitää koetilanteessa oppitunnin muille "oppilaille", joista yksi on tarkastuslentäjä. Näyteoppitunnin aihe on valittava osan 1 kohdista a - h. Näyteoppitunnin valmisteluun käytettävästä ajasta on sovittava tarkastuslentäjän kanssa etukäteen. Hakija voi käyttää apunaan asianmukaista kirjallisuutta. Näyteoppitunti ei saisi kestää yli 45 minuuttia.

(b) Tarkastuslentäjä kuulustelee suullisesti hakijan tiedot osan 1 kohdista a - i sekä opettamista ja oppimista koskevasta lennonopettajakurssin sisällöstä.

5 Osat 2, 3 ja 7 vaaditaan lennonopettajakelpuutuksen saamiseksi yksimoottorisia yhden ohjaajan helikoptereita varten. Näihin osiin sisältyy tehtäviä, joiden tarkoituksena on osoittaa kyky toimia lennonopettajana (t.s. opetusnäytteitä) ja jotka tarkastuslentäjä on valinnut lennonopettajakurssien lentokoulutusohjelmista (katso AMC FCL 2.340 ja 2.395). Hakijan on osoitettava lennonopettajalta vaadittavat taidot, mukaan lukien tehtävänanto, lennonopetus ja palaute.

6 Osa 4 on tarkoituksellisesti jätetty tyhjäksi. Siihen voidaan merkitä muita tarkastuslentäjän valitsemissa opetusnäytteitä, jotka on ilmoitettu hakijalle ennen lentokoetta.

7 Osa 5 sisältää monimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien lennonopettajakelpuutusta varten vaadittavat lisätehtävät (opetusnäytteet). Tämä osa on suoritettava monimoottorisella yhden ohjaajan helikopterilla, lentosimulaattorilla tai FNPT II:lla. Jos käytetään lentosimulaattoria tai FNPT:tä, sillä on jäljiteltävä monimoottorista helikopteria. Tämä osa on suoritettava osien 2, 3, 4 (jos se tulee kysymykseen) ja 7 lisäksi.

8 Osa 6 on tarkoituksellisesti jätetty tyhjäksi. Tähän osaan merkitään tarkastuslentäjän valitsemissa lisätehtävät (opetusnäytteet), jotka vaaditaan myös mittarilentokouluttajan kelpuutuksen saamiseen ja jotka on ilmoitettu hakijalle ennen lentokoetta. Nämä tehtävät liittyvät mittarilentokelpuutuksen koulutusvaatimuksiin.

9 Lentokokeen aikana hakijan on oltava sillä paikalla, jolla lennonopettaja normaalisti istuu. "Oppilaana" toimii tarkastuslentäjä tai toinen lennonopettaja. Hakijan on selitettävä harjoitukset ja näytettävä "oppilaalle" niiden suoritus, milloin se on tarkoituksenmukaista. Tämän jälkeen "oppilas" suorittaa saman harjoituksen tehden tyypillisiä kokemattoman oppilaan virheitä. Hakijan on korjattava virheet suullisesti ja/tai tarvittaessa puututtava ohjaamiseen.

10 Osat 1 ja 2 - 7 (siltä osin kuin vaaditaan) on suoritettava kuuden kuukauden kuluessa, mutta kaikki osat olisi pyrittävä suorittamaan samana päivänä, mikäli se on mahdollista. Jos hakijan suoritus hylätään missä tahansa osien 2, 3 ja 4 (jos vaaditaan) ja 5/6 (jos tulevat kyseeseen) kohdassa, hänen on suoritettava uusintakoe, joka kattaa kaikki kohdat. Jos suoritus hylätään osassa 1, se voidaan uusia erikseen.

11 Tarkastuslentäjä voi keskeyttää kokeen missä tahansa vaiheessa, jos hän katsoo, että hakijan osoittamat lento- tai opetustaidot edellyttävät kokeen suorittamista uudelleen.

12 Tarkastuslentäjän on normaalisti toimittava ilma-aluksen päällikkönä, paitsi milloin toinen lennonopettaja on tarkastuslentäjän suostumuksella nimitetty lennolle ilma-aluksen päälliköksi. Vastuu lennosta määräytyy kansallisten määräysten mukaisesti.

13 Lentokokeessa on käytettävä JAR-FCL 2.330:n ja 2.345:n liitteessä 2 määrättyä lentokokeen sisältöä ja osia. Viranomainen voi päättää lentokoe- ja hakemuslomakkeen muodosta (katso IEM FCL 2.330).

JAR-FCL 2.330 & 2.345, liite 2

Lennonopettajan kelpuutusta (FI(H)) varten vaadittavan lentokokeen, suullisen teoriakuulustelun ja tarkastuslennon sisältö

(Katso JAR-FCL 2.330 ja 2.345)

(Katso IEM FCL 2.330)

OSA 1 SUULLINEN TEORIAKUULUSTELU	
a	Ilmailun säädökset
b	Ilma-aluksen yleistuntemus
c	Suoritusarvot ja lennonsuunnittelu
d	Ihmisen suorituskyky ja rajoitukset
e	Sääoppi
f	Lentosuunnistus
g	Lentotoiminnan menetelmät
h	Lennoteoria
i	Koulutusjärjestelyt

OSISTA 2 JA 3 VALITTU PÄÄTEHTÄVÄ:

OSA 2 LENTOON LIITTYVÄ OPETUS ENNEN LENTOA	
a	Visuaalinen esitys
b	Sisällön tarkkuus
c	Opetuksen selkeys
d	Puheen selkeys
e	Opetustekniikka
f	Apuvälineiden käyttö
g	Oppilaan aktivoiminen

OSA 3 LENTO	
a	Suorituksen näyttäminen
b	Näyttämisen ja puheen synkronointi
c	Virheiden korjaaminen
d	Helikopterin käsittely
e	Opetustekniikka
f	Hyvä ilmailutapa ja turvallisuus
g	Paikannus, ilmatilan käyttö
OSA 4 MUUT TEHTÄVÄT	
a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
OSA 5 MONIMOOTTORISILLA HELIKOPTEREILLA SUORITETTAVAT TEHTÄVÄT	
a	¹ Toimenpiteet moottorihäiriön sattuessa pian lentoalähdön jälkeen
b	¹ Yksimoottorilähestyminen ja ylösveto
c	¹ Yksimoottorilähestyminen ja lasku
d	
e	
f	
g	

¹ Nämä tehtävät on suoritettava monimoottoristen yhden ohjaajan helikopterien opettajakelpuutukseen vaadittavassa lentokokeessa.

OSA 6 MITTARILENTO	
a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
OSA 7 LENNON JÄLKEINEN PALAUTE	
a	Visuaalinen esitys
b	Sisällön tarkkuus
c	Opetuksen selkeys
d	Puheen selkeys
e	Opetustekniikka
f	Apuvälineiden käyttö
g	Oppilaan aktivoiminen

LUKU I - TARKASTUSLENTÄJÄT (Helikopterit)

**JAR-FCL 2.420 Tarkastuslentäjät -
Jaottelu**

Tarkastuslentäjiä on neljää eri lajia:

- (a) tarkastuslentäjä (FE(H))
- (b) tyyppitarkastuslentäjä (TRE(H)) /
simulaattoritarkastuslentäjä (SFE(H))
- (c) mittaritarkastuslentäjä (IRE(H))
- (d) lennonopettajien tarkastuslentäjä
(FIE(H))

JAR-FCL 2.425 Tarkastuslentäjät - Yleistä
(Katso AMC FCL 2.425)
(Katso IEM FCL 2.425)(a) *Edellytykset*

(1) Tarkastuslentäjällä on oltava vähintään samantasoinen lupakirja tai kelpuutus kuin se, johon vaadittavia lentokokeita tai tarkastuslentoja hänet valtuutetaan vastaanottamaan. Ellei toisin määrätä, hänellä on oltava myös oikeus antaa opetusta kyseistä lupakirjaa tai kelpuutusta varten.

(2) Tarkastuslentäjällä on oltava lentokokeessa tai tarkastuslennolla käytetyn ilma-aluksen päälliköltä vaadittu pätevyys ja hänen on täytettävä kohtien JAR-FCL 2.435 - 2.460 asiaankuuluvat kokemusvaatimukset. Jos pätevää tarkastuslentäjää ei ole saatavilla, valtuutus voidaan viranomaisen harkinnan mukaan antaa myös sellaiselle tarkastuslentäjälle tai tarkastajalle, joka ei täytä edellä mainittuja opettaja- tai tyyppikelpuutusvaatimuksia.

(3) Tarkastuslentäjän valtuutuksen hakijan on oltava vastaanottanut siinä tarkastuslentäjän tehtävässä, jota varten valtuutusta haetaan, vähintään yksi lentokoe mukaan lukien tarkastettavan neuvonta ennen lentoa, lentokokeen vastaanottaminen, tarkastettavan suorituksen arviointi, palautteen antaminen lennon jälkeen ja tarvittavien asiakirjojen täyttö. Tämä tarkastuslentäjän valtuutukseen vaadittava koe suoritetaan viranomaisen tar-

kastajan tai viranomaisen kyseistä tarkoitusta varten erikseen valtuuttaman kokeneen tarkastuslentäjän valvonnassa.

(b) *Toimiminen useassa tehtävässä.* Edellyttäen, että tarkastuslentäjä täyttää tässä luvussa annetut pätevyys- ja kokemusvaatimukset kunkin suorittamansa tehtävän osalta, valtuutus ei ole rajoitettu toimintaan vain yhdessä tehtävässä [FE(H), TRE(H), IRE(H) tai FIE(H)].

(c) *JAR:ien noudattaminen.* Tarkastuslentäjät valtuutetaan JAR-FCL 2.030:n mukaisesti. Tarkastuslentäjän on noudatettava viranomaisen tekemiä tai hyväksymiä järjestelyitä tarkastuslentäjien toiminnan yhdenmukaistamiseksi (katso AMC FCL 2.425 ja IEM FCL 2.425).

(d) *Lupakirjaan tehtävät merkinnät.* Jos voimassaolon jatkamista koskevat merkinnät tekee tarkastuslentäjä, hän:

(1) merkitsee kyseessä olevan kelpuutuksen, tarkastuslennon suorituspäivän, voimassaolon päättymispäivän ja valtuutuksen numeron sekä allekirjoittaa merkinnän;

(2) toimittaa alkuperäisen lentokokeen lausuntolomakkeen lupakirjan myöntävälle viranomaiselle ja säilyttää itsellään jäljennöksen lomakkeesta.

**JAR-FCL 2.430 Tarkastuslentäjät -
Valtuutuksen voimassaolo**

Tarkastuslentäjän valtuutus myönnetään enintään kolmeksi vuodeksi. Valtuutuksen voimassaoloa jatketaan viranomaisen harkinnan mukaan.

**JAR-FCL 2.435 Tarkastuslentäjä (FE(H)) -
Oikeudet ja vaatimukset**

Tarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan lentokokeita ohjaajan lupakirjan ja siihen liittyvien tyyppikelpuutusten myöntämiseksi edellyttäen, että hänellä on:

(a) helikopteriyksityislentäjän lentokokeiden vastaanottamista varten vähintään 1000 tunnin lentokokemus helikopterin ohjaajana, josta vähintään 250 tuntia kouluttajana;

(b) helikopteriansiolentäjän lentokokeiden vastaanottamista varten vähintään 2000 tunnin lentokokemus helikopterin ohjaajana, josta vähintään 250 tuntia kouluttajana.

JAR-FCL 2.440 Tyypitarkastuslentäjä (TRE(H)) - Oikeudet ja vaatimukset

Tyypitarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan:

(a) usean ohjaajan helikoptereilla

(i) lentokokeita tyypikelpuutusten myöntämiseksi;

(ii) tarkastuslentoja usean ohjaajan helikopterien tyypikelpuutusten uusimiseksi tai voimassaolon jatkamiseksi;

(iii) tarkastuslentoja mittarilentokelpuutusten uusimiseksi tai voimassaolon jatkamiseksi, jos tyypitarkastuslentäjällä on voimassa oleva helikopterien mittarilentokelpuus;

(iv) lentokokeita helikopteriliikennelentäjän lupakirjan myöntämiseksi;

edellyttäen, että tarkastuslentäjällä on vähintään 1500 tunnin lentokokemus usean ohjaajan helikopterien ohjaajana, josta vähintään 500 tuntia päällikkönä, ja hänellä on tai on ollut tyypikouluttajan (TRI(H)) kelpuus.

(b) yhden ohjaajan helikoptereilla

(i) lentokokeita tyypikelpuutusten myöntämiseksi;

(ii) tarkastuslentoja yhden ohjaajan helikopterien tyypin- ja mittarilentokelpuutusten uusimiseksi tai voimassaolon jatkamiseksi;

edellyttäen, että tarkastuslentäjällä on ammattilentäjän lupakirja helikoptereita varten ja tarvittaessa voimassa oleva helikopterien mittarilentokelpuus sekä vähintään 750 tunnin lentokokemus helikopterin ohjaajana.

JAR-FCL 2.445 *Tyhjä*

JAR-FCL 2.450 Mittaritarkastuslentäjä (IRE(H)) - Oikeudet ja vaatimukset

Mittaritarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan lentokokeita mittarilentokelpuutusten myöntämiseksi ja tarkastuslentoja niiden uusimiseksi tai voimassaolon jatkamiseksi edellyttäen, että hänellä on vähintään 2000 tunnin lentokokemus helikopterin ohjaajana. Tähän määrään on sisällyttävä vähintään 300 tuntia IFR-lentoaikaa, josta 200 tuntia lennonopettajana.

JAR-FCL 2.455 Simulaattoritarkastuslentäjä (SFE(H)) - Oikeudet ja vaatimukset

Simulaattoritarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan tarkastuslentoja usean ohjaajan helikopterien tyypin- ja mittarilentokelpuuksia varten lentosimulaattorissa edellyttäen, että hänellä on helikopteriliikennelentäjän lupakirja, vähintään 1000 tunnin lentokokemus usean ohjaajan helikopterien ohjaajana ja oikeus toimia simulaattorikouluttajana (SFI(H)) (katso JAR-FCL 2.405).

JAR-FCL 2.460 Lennonopettajien tarkastuslentäjä (FIE(H)) - Oikeudet ja vaatimukset

Lennonopettajien tarkastuslentäjällä on oikeus ottaa vastaan lentokokeita ja tarkastuslentoja lennonopettajan kelpuutusten myöntämiseksi ja uusimiseksi tai voimassaolon jatkamiseksi edellyttäen, että hänellä on vähintään 2000 tunnin lentokokemus helikopterin ohjaajana, josta vähintään 100 tuntia helikopterilennonopettajan kelpuutuksen hakijoiden kouluttajana.

**LUKU J - TEORIAKOULUTUSVAATIMUKSET JA TEORIAKOKEIDEN JÄRJESTÄMINEN
AMMATTILENTÄJÄN LUPAKIRJOJA JA MITTARILENTOKELPUUTUKSIA VARTEN****JAR-FCL 2.465 Vaatimukset**

Ammattilentäjän lupakirjan tai mittarilentokelpuutuksen hakijan on osoitettava hallitsevansa teorian tiedot kyseisen lupakirjan tai kelpuutuksen haltijan oikeuksia vastaavalla tasolla suorittamalla teoriakokeet hyväksytysti kohtien JAR-FCL 2.470 - 2.495 mukaisesti.

JAR-FCL 2.470 Teoriakokeiden sisältö
[Katso AMC FCL 2.470(a),
(b) ja (c)]

(a) Helikopteriliikennelentäjän lupakirjan hakijan on osoitettava hallitsevansa teorian tiedot hänelle myönnettäviä oikeuksia vastaavalla tasolla seuraavissa aihepiireissä: Ilmailun säädökset, lentokoneen yleistuntemus, suoritusarvot ja lennonsuunnittelu, ihmisen suorituskyky ja rajoitukset, sääoppi, lentosuunnistus, lentotoiminnan menetelmät, lennonteoria ja radiopuhelinliikenne. Aiheiden jakamisesta osakokeisiin ja näihin käytettävästä ajasta sovitaan JAA:n jäsenvaltioiden sisällä [katso AMC FCL 2.470(a)].

(b) Helikopteriansiolentäjän lupakirjan hakijan on osoitettava hallitsevansa teorian tiedot hänelle myönnettäviä oikeuksia vastaavalla tasolla seuraavissa aihepiireissä: Ilmailun säädökset, lentokoneen yleistuntemus, suoritusarvot ja lennonsuunnittelu, ihmisen suorituskyky ja rajoitukset, sääoppi, lentosuunnistus, lentotoiminnan menetelmät, lennonteoria ja radiopuhelinliikenne. Aiheiden jakamisesta osakokeisiin ja näihin käytettävästä ajasta sovitaan JAA:n jäsenvaltioiden sisällä [katso AMC FCL 2.470(b)].

(c) Helikopterin mittarilentokelpuutuksen hakijan on osoitettava hallitsevansa teorian tiedot hänelle myönnettäviä oikeuksia vastaavalla tasolla seuraavissa aihepiireissä: Ilmailun säädökset / lentotoiminnan menetelmät, lentokoneen yleistuntemus, suoritusarvot ja lennonsuunnittelu, ihmisen suorituskyky ja rajoitukset, sääoppi, lentosuunnistus ja radiopuhelinliikenne. Aiheiden jakamisesta osakokeisiin ja näihin käytettävästä ajasta sovitaan JAA:n jäsenvaltioiden sisällä [katso AMC FCL 2.470(c)].

JAR-FCL 2.475 Kysymykset
(Katso IEM FCL 2.475)

(a) *Tehtävätietopankki.* Koulutusohjelmiin [katso AMC FCL 2.470(a), (b) ja (c)] liittyvät kysymykset säilytetään JAA:n tehtävätietopankissa (Central Question Bank). Tietopankkiin tallennettavat kysymykset laaditaan englannin kielellä tietokonekäsittelyyn soveltuvassa muodossa noudattaen kohdassa IEM FCL 2.475(a) annettuja ohjeita ja käyttäen lyhenteitä [katso IEM FCL 2.475(b)]. Kysymykset ovat monivalintatehtäviä. Viranomaisen voi käyttää kysymyksiä kokeissa harkintansa mukaan siten kuin JAR-FCL 2.480:ssa määrätään.

(b) *Julkaiseminen.* JAA julkaisee ajoittain näytteitä kysymyksistä ja monivalintatehtävien vastausvaihtoehdoista.

JAR-FCL 2.480 Koemenettely
[Katso AMC FCL 2.470(a),
(b) ja (c)]
(Katso IEM FCL 2.480)

(a) *Yleistä.* JAA:n jäsenvaltio antaa hakijalle mahdollisuuden suorittaa vaaditut kokeet tässä luvussa määrättyjen menettelyjen mukaisesti. Täydelliseen lupakirja- tai kelpuutuskokeeseen sisältyy kuulustelu kaikista kohdissa AMC FCL 2.470(a), (b) ja (c) luetelluista osa-alueista. Viranomaisen voi sallia sellaisen helikopteriliikennelentäjän lupakirjan hakijan, joka yrittää suorittaa kaikki osa-alueet, suorittavan vaaditut koetehtävät kahdessa osassa. Nämä kaksi osasuoritusta lasketaan yhteensä yhdeksi yritykseksi. Tällaisissa tapauksissa kumpaankin osaan kuuluvista aiheista ja kokeiden välisestä ajasta päättää viranomaisen.

(b) *Kieli.* Kokeet pidetään viranomaisen tarkoituksenmukaiseksi katsomalla kielellä tai kielillä. Viranomaisen ilmoittaa hakijoille, millä kielellä tai kielillä kyseisen viranomaisen kokeet järjestetään.

(c) *Sisältö.* Viranomaisen valitsee kokeessa käytettävät kysymykset tehtävätietopankista noudattaen yhteisesti sovittavaa menetelmää

[katso IEM FCL 2.480 (lisätään myöhemmin)], jonka avulla voidaan kattaa jokaisen osa-alueen koko koulutusohjelma. Kysymysten sisältöä ei muuteta, paitsi milloin se on tarpeen kansalliselle kielelle tai kielille kääntämisen helpottamiseksi. Laskemista tai kaavioiden tulkintaa edellyttävien tehtävien vastustapaa voidaan muuttaa sellaiseen muotoon, jota viranomainen pitää tarkoituksenmukaisena. Radiopuhelinliikenteen koe voidaan viranomaisen niin päättäessä järjestää erillään muiden osa-alueiden kokeista. Hakijan, joka on aikaisemmin suorittanut hyväksytysti joko VFR- tai IFR-radiopuhelinliikenteen kokeen tai molemmat, ei tarvitse suorittaa näitä kokeen osia uudelleen.

(d) *Suulliset kuulustelut.* Suullisilla kuulusteluilla ei voi korvata kirjallisia tai tietokonepohjaisia kokeita.

(e) *Välineet.* Viranomainen antaa hakijoiden käyttöön koetehtäviin vastaamisessa tarvittavat kartat ja taulukot sekä muistilla varustetun nelilaskimen. Hakija ei saa käyttää muita elektronisia laskukoneita tai muistilaitteita.

(f) *Varotoimet.* Hakijan henkilöllisyys varmistetaan ennen koetta. Koetehtävien sisältö on luottamuksellista tietoa, kunnes kyseisiä tehtäviä ei enää käytetä.

JAR-FCL 2.485 Hakijan velvollisuudet

(a) Hakijan on suoritettava koko koe samassa JAA:n jäsenvaltiossa.

(b) Hakijan on annettava kokeen järjestäjälle viranomaiselle sitä tyydyttävä osoitus siitä, että kokeisiin valmistautuminen on tapahtunut JAR-FCL:n mukaisesti.

(c) Jos viranomainen katsoo, ettei hakija kokeen aikana noudata määrättyjä koemennettelyjä, rikkomuksen vakavuus arvioidaan ja hakijan suoritus saatetaan hylätä kokonaan tai tietyssä osa-alueessa.

JAR-FCL 2.490 Hyväksytyin suorituksen kriteerit

(a) Osakokeen hyväksytyyn suorittamiseen vaaditaan vähintään 75 % kyseisen osa-

kokeen enimmäispistemäärästä. Vääristä vastauksista ei anneta virhepisteitä.

(b) Kokeen osittaiseen hyväksymiseen vaaditaan hyväksytty tulos vähintään 50 prosentissa kaikista kokeeseen kuuluvista osakoikeista. Jos koe suoritetaan ensimmäisellä yrityskerralla kahdessa osassa, osittaisesta hyväksymisestä päätetään hyväksytyjen suoritusten kokonaismäärän perusteella.

(c) Jos hakijan suoritus on osittain hyväksytty, hänen on suoritettava uudelleen kaikki hyväksymättä jääneet osakokeet. Uusinta-koetta ei saa suorittaa useammassa osassa. Mikäli hakija ei ole läpäissyt koetta kolmella yrityskerralla, hänen on suoritettava koko koe uudelleen siten kuin kyseessä olisi ensimmäinen yritys. Ennen kokeen uudelleen suorittamista hakijan on hankittava viranomaisen määräämä lisäkoulutus.

(d) Edellyttäen, että muut JAR:iien vaatimukset täyttyvät, hakijan katsotaan suorittaneen lupakirjaa tai kelpuutusta varten vaadittavan teoriakokeen hyväksytysti, kun hän on saanut hyväksytyin tuloksen kaikista vaadituista osa-alueista 12 kuukauden kuluessa, jos kyseessä on ansiolentäjän lupakirja tai mittarilentokelpuus, ja 18 kuukauden kuluessa, jos kyseessä on liikennelentäjän lupakirja. Tämä aika lasketaan sen kalenterikuukauden lopusta, jona hakija ensimmäisen kerran läpäisi kokeen tai sai osittain hyväksytyin tuloksen.

(e) Jos hakija ei saa edellä (d) alakohdassa tarkoitetun enimmäisajan kuluessa hyväksytyin tulosta kaikista vaadittavista kokeista tai JAR-FCL:n sallimasta pienemmästä määrästä osakoikeita, hänen on suoritettava koe uudelleen siten kuin kyseessä olisi ensimmäinen yritys.

JAR-FCL 2.495 Hyväksytyin suorituksen voimassaolo

JAR-FCL 2.490:n mukainen teoriakokeen hyväksytty suoritus on voimassa helikopteri-ansiolentäjän lupakirjan tai mittarilentokelpuutuksen myöntämistä varten 36 kuukauden ajan siitä päivämäärästä, jona hakija ensimmäisen kerran sai vaadituista kokeista hyväksytyin tai osittain hyväksytyin tuloksen.